

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ

ΜΕ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑΣ.

Φυλλάδιον 9.

Τόμος ΣΤ΄.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΤΗΝ 15 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1853.

Η ΓΡΑΤΣΙΕΛΛΑ.

ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ ΥΠΟ Α. ΔΑΜΑΡΤΙΝΟΥ.

(Συνέχεια ἴδε φυλλάδιον 8.)

Βιβλίον Γ΄.

Α΄.

Ἐπεστρέψαμεν εἰς Νεάπολιν, παραπλέοντες τὸν κόλπον τῆς Βατίας καὶ τὰς ἐλικοσιδεῖς κατωφερείας τοῦ Πασυλιόπου· τίς δύναται δὲ νὰ περιγράψῃ ὅλην τὴν χαρὰν τῆς νεάνιδος, τῶν παιδίων, ἡμῶν αὐτῶν καὶ τοῦ Ἀνδρέα; Ἐφθάσαμεν εἰς τὴν Μαργελίαν τὴν νύκτα, ἐν ἄσμασι καὶ χορῷ. Οἱ παλαιοὶ φίλοι καὶ οἱ γείτονες τοῦ ἀλιέως ἐθαύμαζον ἀδιακόπως τὴν νέαν λέμβον του. Τὸν ἐβοήθησαν νὰ τὴν ἐκφορτώσῃ καὶ νὰ τὴν σῆρῃ εἰς τὴν ξηρὰν· ἐπειδὴ δὲ τὸν ἀπηγορεύσαμεν νὰ εἴπῃ εἰς ποῖον τὴν ἐχρεώσεται, ὀλίγην ἔδωκαμ προσοχὴν εἰς ἡμᾶς.

Ἄνω ἐσῆρθη τὸ πλοιάριον εἰς τὴν ὄχθην, καὶ

ματεφέρθησαν τὰ κάναστρα τῶν σύκων καὶ σταφυλῶν ἄνω τοῦ κατογείου τοῦ Ἀνδρέα, παρὰ τὸ κατώφλιον τῶν τοιῶν χαμηλῶν δωματίων τῶν κατοικουμένων ἀπὸ τὴν γραιῖαν μητέρα, τὰ μικρὰ παιδία καὶ τὴν Γρατσίελλαν, ἀνεχορήσαμεν ἀπαράτηρτοι. Διέβημεν, ὄχι ἄνευ πίεσεως τῆς καρδίας, τὰς θορυβώδεις καὶ πολυανθρώπους ὁδοὺς τῆς Νεαπόλεως καὶ ἐπανήλθομεν εἰς τὰ οἰκήματά μας.

Β΄.

Προετιθέμεθα, μετ' ὀλίγων ἡμερῶν ἀνάπαυσιν εἰς Νεάπολιν, νὰ ἐπαναλάβωμεν τὴν αὐτὴν ζωὴν μετὰ τοῦ ἀλιέως, ὅσκις ἂν ἡ θάλασσα ἐπέτρεπε τοῦτο. Τοσαῦτον εἶχομεν ἐθισθῆ εἰς τὴν ἀπλότητα τῶν ἐνδυμάτων μας καὶ τὴν γυμνότητα τῆς λέμβου, ἀπὸ τριῶν μηνῶν, ὥστε ἡ κλίνη, τὰ ἐπιπλά τῶν δωματίων μας καὶ τὰ ἀστυκὰ ἐνδύματα ἡμῶν μᾶς ἐφαίνοντο πολυτέλεια ὀχληρὰ καὶ ἐπαχθῆ. Ἠλπίζομεν, ἐντούτοις, ὅτι ἐμέλλομεν νὰ ἐπαναλάβωμεν αὐτὰ δι' ὀλίγας μόνον στιγμᾶς. Ἀλλὰ τὴν ἐπαύριον, ὅταν ὑπήγαμεν νὰ ζήτησωμεν

εις τὸ ταχυδρομείον τὰ καθυστεροῦντα γράμμα-
τά μας, ὁ φίλος μου εὔρεν ἐπιστολὴν τῆς μητρὸς
του, ἥτις τὸν ἀνακάλει ἀνευ ἀναβολῆς εἰς Γαλ-
λίαν ἵνα περυσνηθῆ εἰς τὸν γάμον τῆς ἀδελφῆς
του. Ὁ γαμβρός του ἐμελλε νὰ ἔλθῃ εἰς πρὸς πᾶν-
ταίην του εἰς Ρώμην, ὅπου ἦδ' ἔτι εἶχε φθάσει.

Ἐπρεπε ν' ἀναχωρήσῃ. Ὁφείλον δὲ κ' ἐγὼ ν' ἀνα-
χωρήσω μετ' αὐτοῦ. Ἀλλ' ἀγνοῶ ὅποιον θέλη-
τρον μονώσεως καὶ πεπωμένον με ἐμποδίζε· ἡ
ζωὴ τοῦ ναύτου, ἡ καλύβη τοῦ ἀλιέως, ἡ εἰκὼν
τῆς Γρατσειέλλας συνετέλουν ἴσως κατὰ τι, ἀλλὰ
συγκροχόμενος πως, εἰς τὴν ἀπόφασίν μου ταύτην.
Ὁ Πίλιγγος τῆς ἐλευθερίας, ὁ ἔρω, τοῦ ἀριστοῦ
καὶ τοῦ ἀγνώστου, ἡ αἰθέριος ἐκείνη ἀπόψις τῶν
νεκρῶν πνευμάτων, συνετέλει εἰς τοῦτο πολὺ πε-
ρισσότερον.

Ἀπεχωρίσθημεν μετ' ἀνδρικής συγκινήσεως. Ἰ-
πεσχέθη νὰ ἐπικνέθη πρὸς με, ἅμα ἐξεπλήρου
τὰ καθήκοντα υἱοῦ καὶ ἀδελφοῦ. Με ἐδάνεισε χρή-
ματά τινα καὶ ἀνεχώρησεν.

Γ'.

Ἡ ἀναχώρησις αὐτῆ, ἡ ἀπουσία τοῦ φίλου, ὅστις
μοὶ ἦτο ὡς ὁ μεγαλύτερος ἀδελφός πρὸς τὸν νε-
ώτερον, ἀφῆκε πρὸς ἐμὲ ἐρημίαν τινα, τὴν ὁποίαν
πᾶσαι αἱ ὥραι προσήζανον, ὥστε νὰ φρονῶ ὅτι
κατέδην εἰς ἄβυσσόν τινα.

Πάντες οἱ διαλογισμοί μου, πάντα τὰ αἰσθήμα-
τά μου, πάντες οἱ λόγοι μου, οὐς ἄλλοτε ἀντὶ ἄλ-
λασσον μετὰ τοῦ φίλου μου, ἔμενον εἰς τὴν καρ-
δίαν μου, διερθεύοντο ἐκεῖ, ἐθλίβοντο καὶ ἐπα-
νόπιτον εἰς αὐτήν, ὡς βῆρος τι τὸ ὁ-
ποῖον ἠδυνάτου νὰ βρατάσω. Ὁ θόρυβος ἐκεῖνος,
ὁ ξένος δι' ἐμὲ, τὸ πλήθος ἐκεῖνο ἐν ᾧ οὐδεὶς ἐ-
γνώριζε τὸ ὄνομά μου, τὸ δωμάτιον, ὅπου
οὐδὲν βλέμμα ἐλαμπε δι' ἐμὲ, ἡ ζωὴ ἐκείνη τοῦ
ξενοδοχείου, ὅπου ἀδικόπως παρεγκλινοῦσε τις ἀ-
γνώστους, ὅπου περπατοῦντο εἰς ἀφῶνον τράπε-
ζαν, πλησίον ἀνθρώπων πάντοτε νέων καὶ πάν-
τοτε ἀδιαφόρων, τὰ βιβλία τὰ ὅποια ἐκατοντά-
κις ἀνέγνωσα, καὶ τῶν ὁποίων οἱ ἀμετάβλητοι χα-
ρακῆρες ἐπαναλέγουσι πάντοτε τὰ αὐτὰ, πάντα
ταῦτα, ἅπερ μοὶ ἐφάνιντο τερπνότετα εἰς Ρώ-
μην καὶ Νεάπολιν, πρὶν τῶν ἐκδρομῶν μας καὶ τὴν
πλάνητα ζωὴν μας, τώρα ἐφάνιντό μοι βραδύς τις
θάνατος, καὶ ἡ καρδία μου μεστὴ ἦν μελαγχολίας.

Περιήγον ἡμέρας τινα, ταύτην τὴν μελαγχολί-
αν ἀπὸ ὁδοῦ εἰς ὁδὸν, ἀπὸ θεάτρον εἰς θεάτρον,
ἀπὸ ἀναγνώσεως εἰς ἀνάγνωσιν, χωρὶς νὰ δύναμαι
νὰ τὴν ἀποσιεῶ, καὶ τέλος με κατέβλεπεν ἡ
σθένησα τὴν νόσον τῆς νοσταλγίας. Ἡ κεφαλὴ μου
ἦτο βαρεῖα, τὰ μέλη μου ἄτονα, ἐγεννα ὠχρὸς καὶ
κάτισιγνος, δὲν ἦσθιον πλέον, ἡ σιγὴ με ἐλύπει,
ὁ θόρυβος με ἠνώχλει, διήγον τὰς μὲν νύκτας μου
ἄπνους, τὰς δὲ ἡμέρας μου κατακείμενος ἐπὶ τῆς
κλίνης μου, χωρὶς νὰ ἔχω τὴν ἐπιθυμίαν, οὐδὲ
τὴν δύναμιν νὰ ἐγερθῶ ὁ γέρων συγγενῆς τῆς
μητρὸς μου, ὁ μόνος ὅστις ἤθελε λάβει συμπάθειαν

ὑπὲρ ἐμοῦ, ἀπῆλθε νὰ διατριψῇ πολλοὺς μῆ-
νας, τριακοντα λέγας μικρὰν τῆς Νεαπόλεως,
εἰς τὰς Ἀθῆνας, ὅπου ἤθελε νὰ συστήσῃ βιομη-
χανικὰ καταστήματα· ἐζήτησα ἱατρὸν, ἦλθε μ'
ἐθεώρησεν, ἐψυχε τὸν σφιγμὸν μου, καὶ με εἶ-
πεν ὅτι δὲν εἶχον τίποτε. Γινόντι εἰς τὴν ἀσθ-
νειάν μου ἡ ἱατρικὴ του δὲν ἐδύνάτο νὰ ἐπιφέρει
θεραπείαν, ἦτο ἀσθένεια τῆς καρδίας καὶ τῆς φαν-
τασίας.

Δ'.

Ἐντούτοις, αἰσθανόμενος ἐμαυτὸν τὴν ἐπιούσαν
εἰς χειροτέραν κατάστασιν, ἀνερέυνον νεορῶς πα-
ρὰ τίνος ἠδυνάμην νὰ ἐλπίσω συνδρομὴν καὶ εὐ-
σπλαγγίαν, ἀν δὲν ἤθελον κατορθῶσαι νὰ ἐγερ-
θῶ. Ἡ εἰκὼν τῆς πτωχῆς οἰκογενείας τοῦ ἀλι-
έως τῆς Μαργελίνας, ἐν μέσῳ τῆς ὁποίας ἔζων ἀ-
κόμη κατὰ διάνοιαν, μ' ἐπανῆλθε φρεσικῶς εἰς τὸν
νοῦν, ἔστειλα τὸν παῖδα, ὅστις με ὑπερέτει νὰ
ζητήσῃ τὸν Ἀνδρέαν, καὶ νὰ τοῦ εἴπῃ ὅτι ἡ νεώ-
τερος τῶν δύο ξένων ἦτον ἀσθενὴς καὶ ἐζήτηε νὰ
τὸν ἴδῃ.

Ὅτε τὸ παιδίον ἔφερε τὴν ἀγγελίαν, ὁ Ἀνδρέας
ἐναυσιπύρει με τὸν Βεππίνον, ἡ μάμμη ἠσχολεῖτο
νὰ πωλῇ τοὺς ἰχθῦς ἐπὶ τῆς ἄχτης τῆς Λιαγνῆς.
Ἡ Γρατσειέλλα μόνη ἦτον εἰς τὴν οἰκίαν με τοὺς
μικροὺς ἀδελφούς της. Μόλις ἔλαθε καιρὸν νὰ ἐμ-
πιστευθῇ αὐτοὺς εἰς μίαν γείτονα, νὰ ἐνδύθῃ τὰ
ὠραιότερά της ἐνδύματα, καὶ ἠκολούθησεν τὸ παι-
δίον τὸ ὅποῖον ἐπροπορεύθη αὐτῆς εἰς τὴν κλίμακα
τοῦ παλαιοῦ μοραστηρίου.

Ἦκουσα ἐλαφρὸν κτύπον εἰς τὴν θύραν τοῦ δω-
ματίου μου. Ἡ θύρα ἠνοιχθῆ ὡσὶς ὠθουμένη ἀπὸ
χειρὸς ἀόρατον. Καὶ εἶδον τὴν Γρατσειέλλαν, ἥτις
βλέπουσά με, ἀφῆκε κραυγὴν οἴκτου· ἔκαμε βή-
ματά τινα ἐρμῶσα πρὸς τὴν κλίνην μου, ἔπειτα
ἔστη ὀρθή καὶ συνάπτουσα καὶ βίπτουσα τὰς χεῖ-
ρας ἐπὶ τῆς ποδιάς της, κλίνουσα δὲ τὴν κεφαλὴν
της ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου, ἐν σχήματι τοῦ ἐ-
λέους.

— Πῶς εἶναι ὠχρὸς, λέγει ταπεινῇ τῇ φωνῇ,
καὶ πῶς τόσαι ὀλίγοι ἡμέραι ἠμπόρεσαν ν' ἀλ-
λοιώσουν εἰς τοιοῦτον βαθμὸν τὸ πρόσωπόν σου.
Καὶ ποῦ εἶναι ὁ ἄλλος; εἶπεν στρεφομένη καὶ ζη-
τοῦσα τοὺς ὄμους τὸν συνῆθη σύντροφόν μου εἰς
τὸ δωμάτιον.

— Ἀνεχώρησε, τῆς εἶπαν, καὶ εἶμαι μόνος καὶ
ἀγνωστος εἰς Νεάπολιν.

— Ἀνεχώρησε; λέγεις, ἀρῆσας ἐσέσωτό μόνον καὶ
ἀσθενῆ· δὲν σε ἠγάπα λοιπόν; Ἄ! ἂν ἦμην εἰς τὴν
θέσιν του ἐγὼ, δὲν θ' ἀνεχώρουν, καὶ ἐν τούτοις
δὲν εἶμαι ἀδελφὴ σου, καὶ δὲν σε γνωρίζω, εἰμὴ
ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς τρικυμίας.

Ε'.

Τῆ ἐζήγησα ὅτι δὲν ἤμην ἀσθενής ὅταν ὁ φί-
λος μου μ' ἐγκατέλειπε.

— Ἀλλὰ πῶς, ἐπικνέλασθ' αὐτὴ ζωηρῶς καὶ μὲ
ὑψος ἐπιπλήξεως τρυφερᾶς συνήμα καὶ ἠρέμου, δὲν

ἐσυλλογίσθησθ' ὅτι ἔχεις ἄλλους φίλους; εἰς τὴν Μαργε-
λίαν; Ἄ! τὸ βλέπω, ἐπρόσθεσε θλιβερώς καὶ
θεωροῦσα τὰς χεῖράς της καὶ τὸ ἄκρον τῆς ἐ-
σθῆτος της, ἐπειδὴ εἶμεθα πτωχοί, σὲ προξενούμεν
μισχύνῃ, εἰσερχόμενοι εἰς τὴν ὠραίαν αὐτὴν οἰ-
κίαν. Ἐστῶ, ἐξηκολούθησε ἐπογγιζούσα τὰ ὀμ-
ματά της, τὰ ὅποια δὲν ἔπαυσε νὰ ἔχη προσηλω-
μένα ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ τῶν λευκῶν καὶ ἰσχνῶν
βραχιόνων μου, καὶ ἂν μὰς καταφρονεῖς θά ἔλθω-
μεν πάλιν.

— Ἀγαθὴ Γρατσειέλλα, ἀπακρίθην μειδιών
μὴ γένοιτο νὰ αἰσθανθῶ αἰσχύνῃν διὰ τοὺς ἀγα-
πῶνάς με.

ΣΤ'.

Ἐκάθησεν ἐπὶ μιᾷ ἐδρᾷ παρὰ τὴν κλίνην μου
καὶ ὠμιλήσαμεν ὀλίγον.

Ὁ ἄχος τῆς φωνῆς της, ἡ γαλήνη τῶν ὀφθαλ-
μῶν της, ἡ εὐπιστος καὶ ἤρεμος ἀφέλεια τῆς στά-
σεώς της, ἡ ἀπλοικότης τῆς φρεσολογίας της, ἡ
ἔρρυθμος καὶ μελαγχολικὴ ἅμα προφορὰ τῶν γυ-
ναικῶν τῶν νήσων, ἥτις ἀνακαλεῖ ὡς εἰς τὴν Ἀ-
νατολίαν, τὸ ὑποτεταγμένον ὑπὸς τῆς δουλῆς καὶ
εἰς αὐτοὺς τοὺς παλμούς τοῦ ἔρωτος, ἡ ἐνθούμησις
τέλος τῶν ὠραίων ἡμερῶν τὰς ὁποίας διήγομεν
εἰς τὴν καλύβην, κατέναντι τοῦ ἡλίου, ὅλα ταῦτα,
ἐνόσω τὴν ἤκουον, με ἀπέσπων τοσοῦτον ἀπὸ τὴν
νάρκωσίν μου καὶ τὴν ὀδύνην, ὥστε ἐνόμισα
ἐμαυτὸν αἰφνιδίως ἰαθέντα. Με ἐφαίνετο ὅτι ἅμα
ἐξέβηθ' ἡ ἐγειρόμην καὶ θά περιεπάτου. Ἐντού-
τοις ἡ παρουσία της μ' ἐπροξέεινε τόσον καλόν,
ὥστε προξέτεινα τὴν ὀμιλίαν ὅσον ἠδυνάμην, καὶ
τὴν ἐκράτου, ὑπὸ διαφόρους προφάσεις, φοβού-
μενος μήπως ἀπέβη ταχέως συναπάγουσα μετ' ἐ-
αυτῆς τὴν ὁποίαν μ' ἐδίδεν ἄνεσιν.

Με περιεπιήθη μέρος τῆς ἡμέρας ἀνευ φόβου,
ἀνευ προσποιημένης συστολῆς, ἀνευ ψευδοῦς αἰ-
δοῦς, ὡς ἀδελφῇ ὑπηρετοῦσα τὸν ἀδελφόν της. Ἐ-
πῆγε νὰ μ' ἀγοράσῃ πορτοκάλια, ἔδρανε τὸν φλοιὸν
με τοὺς ὠραίους ὀδόντας της ὅπως ἀραιεῖση τὸ
ἐξώφυλλον καὶ ἀποστύψῃ τὸν γυμνὸν εἰς τὴν κλί-
μακάν μου, θλίβουσα αὐτὰ με τοὺς δακτύλους της.
Ἀπέσπασε ἀπὸ τὸν λαιμὸν της μικρὸν ἀργυροῦν
εἰκονισμάτιον, ἐξαρτώμενον ἀπὸ μαύρην ταινίαν
καὶ κρυπτόμενον εἰς τὸ στήθος της, τὸ προσήλωσε
διὰ καρφίδος εἰς τὸ λευκὸν παραπέτασμα τῆς κλί-
νης μου. Με ἐθεοβάωσε ὅτι θά θεραπευθῶ ταχέως
διὰ τῆς ἐνεργείας τῆς ἁγίας εἰκόνης· ἔπειτα, ὅτε ἔ-
κλινεν ἡ ἡμέρα, με ἄφησε στρέφουσα πολλάκις ἐκ
τῆς θύρας εἰς τὴν κλίνην μου διὰ νὰ πληροσορηθῇ
ἂν ἐπεθῆμιον πῖ ἀκόμη, καὶ νὰ με συστήσῃ ζωηρό-
τητα τὸ νὰ δευθῶ θερμῶς τῆς ἁγίας εἰκόνης πρὶν
κοιμηθῶ.

Ζ'.

Ἐπε ἐνεργεῖται τῆς εἰκόνης καὶ τῶν δεήσεων τὰς
ὁποίας ἔκαμεν ἀνακρινθῶσως ἡ ἴδια, εἴτε ἐπιδρῶσθ' ἡ
ἐνεργητικὴ τῆς ἐλαύσεως ταύτης τῆς τρυφερότητος
καὶ σπαργῆς τὴν ὁποίαν εἶδον ὑπὸ τοὺς χερσίν

ρας τῆς Γρατσειέλλας, εἴτε ὁ γοητευτικὸς αὐτὸς πε-
ρισπασμός, τὸν ὁποῖον ἡ παρουσία της καὶ ἡ σι-
νομιλία της μ' ἐπροξένησαν, καταπεράβον καὶ κα-
τῆνασαν τὸν νοσηρὸν ἐραθισμόν μου· μόλις ἐξῆλθε
καὶ ἐκοιμήθη ὑπνὸν ἤσυχον καὶ βαθύν.

Τὴν ἐπαύριον κατὰ τὴν ἑγερσίν μου, παρατηρῶν
τοὺς φλοιούς τῶν πορτοκαλίων οἱ ὅποιοι ἐκάλυ-
πτον τὸ δάπεδον τοῦ δωματίου μου, τὴν ἔδραν
τῆς Γρατσειέλλας ἐστραμμένην πρὸς τὴν κλίνην μου,
ὡς τὴν εἶχεν ἀφήσει, καὶ ὡς νὰ ἐμελλε νὰ καθίσῃ
ἐπ' αὐτῆς ἐκ νέου· τὸ μικρὸν εἰκονισμάτιον ἀνηρ-
τημένον εἰς τὸ παραπέτασμα διὰ τοῦ μέλανος με-
ταξίνου περιδεραίου, καὶ ὅλα τὰ ἔγνη τῆς παρευ-
σίας καὶ τῶν τρυφερῶν περιποιήσεων γυναικῆς, ὧν
πρὸ τοσοῦτου χρόνου ἐστρεφόμεν, ἐνόμισα, πρὶν
ἀκόμη ἐντελῶς ἐξυπνήσω, ὅτι ἡ μήτηρ μου, ἡ μία
ἐκ τῶν ἀδελφῶν μου εἰσῆλθεν τὸ ἐσπέρας εἰς τὸ
δωμάτιόν μου. Μόνον ὅταν ἤνοιξα ἐντελῶς τοὺς ὀ-
φθαλμούς, καὶ ἀνεκάλεσα τὰς ἐνθυμήσεις μου, ἡ
μορφὴ τῆς Γρατσειέλλας μ' ἐφανίσθη τοιαύτη, ὅποιαν
τὴν εἶδον τὴν προτερίαν. Ὁ ἥλιος ἦτον τόσον κα-
θαρός, ἡ ἀνάπαυσις ἐδυνάμωσε τόσον καλῶς τὰ μέ-
λη μου, ἡ ἐρημία τοῦ δωματίου μου ἐθάρυσε
τοσοῦτον τὴν καρδίαν, ἡ ἀνάγκη ν' ἀκούσω ἐκ νέου
τὸν ἦγον φωνῆς γνωρίμου, με ὤθει τοσοῦτον ἰσχυ-
ρῶς, ὥστε ἠγέρθη ἀμέσως, ἂν καὶ ἀδύνατος καὶ
κλονούμενος, ἔφαγα τὸ ἐπίλοιπον τῶν πορτοκα-
λίων, ἀνέβην εἰς ὄχημά τι τῆς πλατείας, καὶ διευ-
θύθη αὐτομάτως πρὸς τὴν Μαργελίαν.

Η'.

Φθὰς πλησίον τῆς μικρᾶς χαμηλῆς οἰκίας τοῦ
Ἀνδρέα, ἀνέβην τὴν κλίμακα, ἥτις ἔφερε εἰς τὸ
ἀνώγειον ἐνθα ἠνοίγοντο τὰ δωμάτια τῆς οἰκο-
γενείας· εὔρον εἰς τὸν ἠλιακὸν τὴν Γρατσειέλλαν,
τὴν μάμμη, τὸν γέροντα ἀλιέα, τὸν Βεππίνον καὶ
τὰ παιδιά. Ἡτοιμάζοντο νὰ ἐξέλθωσι, τὴν στιγμὴν
ταύτην, ἐνδεδυμένοι τὰ ὠραιότερα ἐνδύματά των,
καὶ νὰ ἔλθουν νὰ με ἴδουν. Ἐκαστος αὐτῶν ἔφε-
ρε εἰς κνίστρον, ἢ εἰς μαγδύλιον, ἢ εἰς τὴν χεῖ-
ρα, ὄωρον ἐκ τοῦ εἴδους, τὸ ὅποιον οἱ πτωχοὶ ἀν-
θρωποι ἐθεόρουν εὐαρεστώτερον ἢ σωταριωδέστε-
ρον εἰς ἀσθενοῦντα. Ὁ μὲν φλασιὸν λευκοῦ γρυ-
σοειδοῦς οἴνου τῆς Ἰσγίας, ὁ δὲ ξηρὰ σῆμα, ὁ ἄλ-
λος μέσπιλα, τὰ μικρὰ παιδιά πορτοκάλια. Ἡ
καρδία τῆς Γρατσειέλλας μετεβιάσθη εἰς ὅλα τὰ
μέλη τῆς οἰκογενείας.

Θ'.

Βλέποντές με εἰσέτι ὠχρὸν καὶ ἀδύνατον, ἀλλ'
ἄρθιον καὶ μειδιώντα ἐνώπιόν των, ἐβαλον φωνὴν
ἐκπλήξεως. Ἡ Γρατσειέλλα περιχαρῆς ἐκύλισε κατὰ
γῆς τὰ πορτοκάλια, τὰ ὅποια ἐκράτει εἰς τὴν πο-
διάν της, καὶ κροτοῦσα τὰς χεῖράς της τὴν μίαν
κατὰ τῆς ἄλλης, ἔδραμε πρὸς ἐμὲ.

— Δὲν σε εἶπα καλῶς ἐφώνησα, ὅτι τὸ εἰκονισμά-
τιόν σε θεραπεύσει, ἂν διέμενα μόνον μίαν νύκτα ἐπὶ
τῆς κλίνης σου. Σὲ ἠπάτησα; καὶ ἔλασθ' ἀπὸ
Ἠθέλιστα νὰ τῆς ἀποδόσω τὸ εἰκονισμάτιον, καὶ τὸ

εξέβαλον από τον κόλπον μου, όπου το είχα θέσει, εξερχόμενος

— Απάσθητι αυτό πρότερον, με λέγει το ἡσπάζον, ὡς ἐπίσης τὸ ἄκρον τῶν δακτύλων της, τοὺς ὁποίους ἐξέτεινε διὰ τὸ λάθῃ.

— Θὰ σὲ τὸ ἀποδώσω, ἂν ἀσθενήσης ἐκ νέου, ἐπρόσθεσεν ἀναρτῶσα αὐτὸ πάλιν εἰς τὸν λαϊμόν της καὶ ἐνθέουσα εἰς τὸν κόλπον της, θὰ χρῆσι μεύει δι' ἀμφοτέρους ἡμᾶς.

Ἐκαθήσαμεν εἰς τὸ δῶμα, κατέναντι τοῦ πρωῖνου ἡλίου. Ὄλη ἡ πτωχὴ οἰκογένεια ἐφαίνετο τόσον περιχαρῆς, ὡς νὰ ἐπανεύρην ἀδελφόν ἢ παιδίον ἐπιστρέφοντα ἀπὸ μακρῶν ταξείδιον. Δὲν ἀπαιτεῖται πολὺς χρόνος, ὅπως συνδέσῃ τις στενὴν φιλίαν εἰς τὰς κατωτέρας τάξεις, ὅσος εἰς τὰς ἀνωτέρας. Αἱ καρδίαι κοινωνοῦσιν ἄνευ δυσπιστίας, συναρμόζονται ἀμέσως, ἐπειδὴ δὲ δὲν ὑπάρχει συμφέρον ὑφωρόμενον ὑπὸ τὰ αἰσθήματα, μεταξὺ ἀνθρώπων ἀπολιχῶν ὁκτῶ μόνον ἡμέραι ἀρκοῦσιν ἵνα συναφθῇ σύνδεσμος ἢ συγγένεια καρδιῶν, ἐνῶ δέκα ὅλα ἔτη δὲν φθάνουσι μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων τῆς κοινωνίας. Μόλις εἶδομεν τὴν οἰκογένειαν ταύτην, καὶ ἡμεῖς ἤδη συγγενεὶς αὐτῆς.

Ἐρωτήσαμεν ἀμοιβαίως, περὶ παντὸς ὅ,τι δήποτε συνέβη καλὸν ἢ κακὸν κατὰ τὸ διάστημα τοῦ ἀποχωρισμοῦ μας. Ἡ πτωχὴ οἰκία ὑπερευτύχει. Ἡ λέμβος ἦτο εὐλογημένη παρὰ Θεοῦ, τὰ δίκτυα ἦσαν εὐτυχεῖ, ἡ ἀλιεῖα ποτὲ δὲν παρήγαγε τοσαυτὰ. Ἡ μάμμη δὲν ἐπόφθανε νὰ πωλῇ τοὺς ἰχθῦς παρὰ τὴν θύραν της. Ὁ Βεππίνος, ὑπερήφανος καὶ ῥωμαλταῖος, ἐξισούτο πρὸς ναύτην εἰκοσαετῆ, ἐνῶ δὲν εἶχε πλέον τῶν 42 ἐτῶν. Ἡ Γρατσιέλλα τέλος ἐδιδάσκετο τέχνην πολὺ ἀνωτέραν τοῦ ταπεινοῦ ἐπαγγέλλματος τῆς οἰκογενείας της. Ἡ ἀντιμισθία της ἔχει εὐτελής ὡς πρὸς τὴν ἐργασίαν νέας κόρης, ἀυξάνουσα δὲ καθόσον καὶ ἡ τέχνη της, ἐμελλε νὰ ἐξαρκέσῃ ἵνα ἐνδύῃ καὶ νὰ τρέφῃ τοὺς μικροὺς ἀδελφοὺς της, καὶ νὰ προετοιμάσῃ προῖκα δι' αὐτὴν τὴν ἰδίαν, ὅτε ἤθελε φθάσει εἰς ἡλικίαν καὶ ἐάλλει κατὰ νοῦν νὰ ἐρωτευθῇ.

Ἦσαν ταῦτα αἱ ἐκφράσεις αὐταὶ τῶν συγγενῶν της ἦτον ἐργατικὰ κοραλλίων, δηλαδή ἐμάνθανε νὰ τορνεύῃ τὸ κοράλιον. Τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ ἐπεξεργασία τοῦ κοραλλίου συνίστανται τότε τὸν κυριώτερον πλοῦτον τῆς βιομηχανίας τῶν παραλίων πόλεων τῆς Νεαπόλεως. Θεοῖς τις τῆς Γρατσιέλλας, ἀδελφὸς τῆς μητρὸς της, τὴν ἧποίαν ἐστερήθη, ἦτον ἐπιστάτης εἰς τὸ πρῶτον ἐργοστάσιον τῶν κοραλλίων τῆς Νεαπόλεως. Πλούσιος διὰ τοῦ ἐπαγγέλλματός του καὶ διεθυμένων πολυαρίθμους ἐργάτας ἐκατέρου τοῦ φύλου, μὴ δυναμένους νὰ ἀρκέσωσιν εἰς τὰς αἰτήσεις τοῦ προϊόντος τοῦτου τῆς πολυτελείας καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην, ἐνεθυμήθη τὴν ἀνεψιᾶν του, καὶ ἤλθε πρὸ τινῶν ἡμερῶν νὰ τὴν καταγράψῃ μεταξὺ τῶν ἐργατῶν του. Τῆς ἔφερε τὸ κοράλιον, τὰ ἐργαλεῖα, καὶ

τῆς ἔδωκε τὰ πρῶτα μαθήματα τῆς ἀπλουστάτης τέχνης του· οἱ ἄλλοι ἐργάται εἰργάζοντο εἰς τὸ ἐργοστάσιον.

Ἡ Γρατσιέλλα, κατ' ἀναγκασίαν ἀπουσίαν τῆς μάμμης της καὶ τοῦ ἀλιέως, οὔσα ἡ μόνη φύλαξ τῶν παιδιῶν, ἐξήσκει τὸ ἔργον της κατ' οἶκον. Ὁ θεὸς της, ὅστις δὲν ἠδύνατο νὰ φεύγῃ συνεχῶς ἀπὸ τὸ ἐργοστάσιον, ἔσπελλε πρὸ τινος καιροῦ πρὸς τὴν νέαν κόρην τὸν μεγαλύτερον υἱὸν του, ἐξαδελφὸν δὲ τῆς Γρατσιέλλας, νέον εἰκοσαετῆ, σώφρονα, κόσμιον, συνετὸν, ἐκλεκτὸν ἐργάτην, ἀλλὰ πτωχὸν τῷ πνεύματι, ῥαχιτικὸν καὶ πως δυσσεδῆ καὶ κυφόν ἤρχετο τὸ ἐσπέρας, μετὰ τὸ κλείσιμον τοῦ ἐργοστασίου, νὰ ἐξετάξῃ τὴν ἐργασίαν τῆς ἐξαδέλφης του, νὰ τὴν τελειοποιῇ εἰς τὴν χρῆσιν τῶν ἐργαλείων, καὶ νὰ τῇ διδῇ ἐπίσης τὰ πρῶτα μαθήματα τῆς ἀναγνώσεως, τῆς γραφῆς καὶ τῆς ἀριθμητικῆς.

— Ἄς ἐλπίσωμεν, ἔλεγε σιγαλὰ ἡ μάμμη, ἐνῶ ἡ Γρατσιέλλα ἀπέστρεφε τὰ ὄμματά της, ὅτι τοῦτο θέλει εἶσθαι πρὸς ὄφελος τῶν δύο, καὶ ὅτι ὁ διδάσκαλος θέλει γίνεαι ὁ ὑπαρέτης τῆς μνηστῆς του.

Εἶδα ὅτι ὑπῆρχε στοχασμὸς ἀλαζῶν καὶ φιλόδοξος εἰς τὸ πνεῦμα τῆς γραίας διὰ τὴν ἐκγονοῦν της· ἀλλ' ἡ Γρατσιέλλα τὸ ἠγνόει.

I.

Ἡ νέα κόρη με ἔφερε ἀπὸ τὴν χεῖρα εἰς τὸν θαλαμὸν της ὅπως θαυμάσω τὰ μικρὰ ἐργόχειρτου κοραλλίου, τὰ ὁποῖα ἐτόρνευσε ἤδη καὶ ἐλείεσεν. Ἦσαν καθάρως τεταγμένα ἐπὶ βαμβακίου εἰς μικρὰ ναστόχαρτα παρὰ τὴν κλίνην της ἠθέλησε νὰ κατασκευάσῃ ἕν τεμάχιον ἐμπροσθέν μου. Ἐκίνησα ἐγὼ τὸν τροχὸν τοῦ μικροῦ τόρνον με τὸ ἄκρον τοῦ ποδός μου, ἀπέναντι αὐτῆς, ἐνῶ αὕτη προέτεινε τὸν ἐρυθρὸν κλάδον τοῦ κοραλλίου εἰς τὴν κυκλοειδεῖ λίμνην, ἧτις τὸν ἔτεμε τρίζουσα ἔστρογγύλου ἔπειτα τὰ τεμάχια, κρατοῦσα ταῦτα δι' ἄκρων δακτύλων καὶ τρίβουσα αὐτὰ ἐπὶ τῆς μύλης.

Ὁ ἐρυθροῦς κονιορτὸς ἐκάλυπτε τὰς χεῖράς της καὶ ἱπτάμενος ἐνίστε μέχρι τοῦ προσώπου της, ἐπέπασε τὰς παρειάς της καὶ τὰ χεῖλη της δι' ἐλαφροῦ ψυμιθίου, τὸ ὁποῖον ἐδείκνυε τοὺς ὀφθαλμοὺς της γλαυκοτέρους καὶ μάλλον διαλάμποντας. Ἐπειτα ἐπαγγίξετε γελῶσα καὶ ἐτίνασσε τὴν μαύρην της κόμην, τῆς ὁποίας ὁ κονιορτὸς με ἐκάλυπτεν ἐπίσης.

— Δὲν εἶναι ὠραῖον ἐπαγγέλλμα αὐτὸ, ἔλεγε, διὰ μίαν κόρην τῆς θαλάσσης· τὸ πᾶν ὀφείλομεν εἰς τὴν θάλασσαν, ἀπὸ τὴν λέμβον τοῦ πάππου καὶ τὸν ἄρτον τὸν ὁποῖον τρώγομεν μέχρι τῶν περιδερατῶν καὶ ἐνωτίων τούτων, μετὰ τὰ ὁποῖα θὰ κοσμηθῶμεν μίαν ἡμέραν, ὅταν λειάνω καὶ κατασκευάσω ἀρκετὰ διὰ πλουσιωτέρας καὶ ὠραιότερας ἀπὸ ἐμέ.

Ἡ πρῶτη παρήλαθεν οὕτω εἰς συνομιλίαν, εἰς παί-

γνια, εἰς ἐργασίας, χωρὶς νὰ διανοηθῶ ν' ἀναχωρήσω.

Ἡ Γρατσιέλλα, τῆς ὁποίας ἠκούομεν τὸν ἐρρυθμῶς κινούμενον πόδα, στρέφοντα τὴν μύλην, τὸν θόρυβον τοῦ ῥόμβου τῆς μάμμης καὶ τὰς φωνὰς τῶν παιδιῶν, τὰ ὁποῖα ἐπαίζον μετὰ τὰ πορτοκάλια πρὸ τῶν προθύρων τῆς οἰκίας, συνάδευον μελωδικῶς τὴν ἐργασίαν μας. Ἡ Γρατσιέλλα ἐκίχθετο ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν διὰ τὸ τεινάζῃ τὴν κόμην της ἐπὶ τοῦ ἐξώστου ἀντηλλάσσομεν ἐν βλέμμα, μίαν λέξιν φιλικήν, ἐν μειδίῳμα. Ἡσθανόμην τὴν εὐτυχίαν μέχρι τῶν ἐνδομύχων τῆς καρδίας μου, χωρὶς νὰ ἐννοῶ τὸ διατί. Ἐπεθύμου νὰ ἤμῃ ἐν τῶν φυτῶν τῆς ζυγαλῆς τῶν πεφυτευμένων εἰς τὰ περιφράγματα τοῦ κήπου, ἢ ἐκ τῶν σαυρῶν τῶν θερμοκλιμασίων εἰς τὸν ἥλιον πλησίον μας ἐπὶ τοῦ δώματος καὶ συγκατακλινοῦσιν μετὰ τὴν πτωχὴν οἰκογένειαν εἰς τὰς σχισμάδας τοῦ τοίχου τῆς οἰκίας.

II.

Ἄλλ' ἡ καρδία μου καὶ τὸ πρόσωπόν μου ἐγένοντο κατηρῆ καθόσον ἐκλινεν ἡ ἡμέρα. Ἐγενόμεν δύσθυμος, συλλογιζόμενος ὅτι ἐμελλον νὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν ἐρημον οἰκίαν μου. Ἡ Γρατσιέλλα τὸ παρετήρησε πρῶτη, καὶ ἤλθε νὰ εἰπῇ λέξεις τινὰς σιγαλὰ εἰς τὸ ὠτίον τῆς μάμμης της.

— Διατί μᾶς ἀφίνεις οὕτω; λέγει ἡ γράυς, ὡς νὰ φιλίει εἰς τέκνον της. Δὲν ἡμεῖς ὁμοῦ εἰς τὴν Προκίδαν, δὲν εἴμεθα οἱ αὐτοὶ εἰς Νεάπολιν; ὁμοιάσεις πτηνὸν τὸ ὁποῖον ἔχασε τὴν μητέρα του καὶ περιπλανᾶται, κρίζον περὶ τῆς φωνῆς του. Ἐλα νὰ κατοικήσῃς τὴν ἐδικὴν μας, ἂν τὴν εὐρίσκῃς καλὴν δι' ἕνα κύριον ὡς σὺ. Ἡ οἰκία δὲν ἔχει παρὰ τρία δωμάτια, ἀλλ' ὁ Βεππίνος κοιμᾶται εἰς τὴν λέμβον. Τὸ δωμάτιον τῶν παιδιῶν θὰ ἀρκέσῃ καὶ διὰ τὴν Γρατσιέλλαν, ρθάνει μόνον νὰ ἐργάζεσθαι τὴν ἡμέραν εἰς τὸ δωμάτιον ὅπου θὰ κατακλίνεσαι· λάβε σὺ τὸ ἐδικόν της, καὶ περίμεινε ἐδῶ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ φίλου σου· διότι ἕνας νέος ἀγαθὸς καὶ μελαγχολικὸς ὡς σὺ, εἶναι λυπρὸν νὰ γυρίζῃ μόνος του εἰς τοὺς δρόμους τῆς Νεαπόλεως.

Ὁ ἀλιεὺς, ὁ Βεππίνος, τὰ μικρὰ παιδιὰ τὰ ὁποῖα ἠγάπων ἤδη τὸν ξένον, ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ σκέψει τῆς καλῆς γυναίκος. Ἐπέμειναν ζωηρῶς καὶ ἔλα ὁμοῦ, εἰς τὸ νὰ με καταπέσουν νὰ δεχθῶ τὴν προσφορὰν της. Ἡ Γρατσιέλλα δὲν εἶπε τίποτε, ἀλλὰ περιέμενε, καταφανῶς ἀγωνιώσα, ἀλλὰ κρύπτουσα τὴν ἀγωνίαν της ταύτην ὑπὸ προσποιημένην ἀφίρρῃσιν, τὴν ἀπάντησίν μου εἰς τὰς παρακλήσεις τῶν γονέων της. Ἐκτύπη τὸν πόδα της, διὰ σπασμωδικῆς καὶ ἀκουσίας κινήσεως εἰς πάντα λόγον, ἐν μετὰ ὑπαγόρευεν ἡ διάκρισις εἰς τὸ νὰ μὴ δεχθῶ τὴν προσφερομένην μοι φιλοξενίαν.

Ἰψώσα τέλος τὰ ὄμματά μου ἐπ' αὐτῆς. Εἶδον ὅτι τὸ λευκὸν τῶν ὀφθαλμῶν της ἦτο ὑγρότερον καὶ στιλπνότερον παρὰ τὸ σῆνηθες, καὶ ἔλιθε μετὰ τοὺς δακτύλους της καὶ σινέτριβος ἕνα κα-

τόπιν τοῦ ἄλλου τοῦ κλόνους τοῦ βασιλικοῦ, ὅστις ἦτο φυτευμένος εἰς γάστραν ἐπὶ τοῦ ἐξώστου. Ἡ χειρονομία αὕτη ἦτον ἐκφραστικότερα ἀπὸ τὰς πλέον διεξοδικὰς οὐμιλίας. Ἐδέχθη τὴν συνοικῆσιν τὴν ἧποίαν μοι προσέφερον. Ἡ Γρατσιέλλα ἐκρότησε τὰς χεῖρας της καὶ ἐσκήρτισε ἀπὸ χαρὰν δράμουσα, χωρὶς νὰ στραφῇ ὀπίσω, εἰς τὸ δωμάτιόν της, ὡς νὰ ἐτάχυνε τὴν ἐκτέλεσιν, χωρὶς νὰ μ' ἀφήσῃ καιρὸν ν' ἀνακαλέσω τὸν λόγον μου.

III.

Ἡ Γρατσιέλλα προσεκάλεσε τὸν Βεππίνον.

Ἐν μιᾷ στιγμῇ ὁ ἀδελφὸς της καὶ αὐτὴ μετέφερον εἰς τὸ δωμάτιον τῶν παιδιῶν, τὴν κλίνην της, τὰ εὐτελῆ ἐπιπλά της, τὸ μικρὸν κάτοπτρον της, πλαισιούμενον ὑπὸ ξύλου χρωματισμένου, τὸν ὀρειογάλκινον λύχνον, τὰ δύο ἢ τρία εἰκονίσματα τῆς Παναγίας, τὰ ὁποῖα ἐκρέμαντο εἰς τὸν τοίχον προσκεκολλημένα ὑπὸ καρφιδῶν, τὴν τράπεζαν καὶ τὸν μικρὸν τόρνον ἐφ' ᾧ εἰργάζετο τὸ κοράλλιον. Ἦντησαν ὕδωρ ἐκ τοῦ φρεάτος, κατέβρεξαν μετὰ τὴν παλάμην τῆς χειρὸς τὸ δάπεδον, ἐσάρωσαν ἐπιμετῶς τὴν κόρην τοῦ κοραλλίου ἀπὸ τοῦ τοίχου καὶ τῶν πλακῶν, ἔθεσαν ἐπὶ τοῦ ἐρείσματός τοῦ παραθύρου δύο γάστρας τὴν μὲν περιέχουσαν ἀνθοβάλαμον, τὴν δὲ οἰκάνθην (ἀργεῖδα), τὰς πλέον εὐώδεις. Δὲν ἤθελον προετοιμάσει καὶ κοσμήσει ἐπιμελέστερον τὸ δωμάτιον τῶν γάμων, ἂν ὁ Βεππίνος ἐμελλε νὰ φέρῃ τὴν ἐσπέραν τὴν μνηστῆν του εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

Τὴν αὐτὴν ἐσπέραν ἐκοιμήθη εἰς τὴν νέαν μου κατοικίαν. Τὸ πρωὶ δὲ ἠγέρθη ἀπὸ τὰς ζωνῆρας φωνᾶς τῶν χελιδόνων, αἰτίνες εἰσήρχοντο εἰς τὸ δωμάτιόν μου διὰ τετραυμένον ὑαλίου τοῦ παραθύρου, καὶ ἀπὸ τὴν φωνὴν τῆς Γρατσιέλλας, ἧτις ἐτραγῶδει εἰς τὸ συνεχῆς δωμάτιον, συνοδεύουσα τὸ ἄσμα της διὰ τῆς ἐρρυθμοῦ κινήσεως τοῦ τόρνον της.

IV.

Ἦνοιξα τὸ παράθυρον, τὸ ὁποῖον ἔβλεπε εἰς μικροὺς κήπους τῶν ἀλιέων πολυπληθεῖς ἐπὶ τοῦ βράχου τοῦ ὄρους Πανσιλῆου καὶ εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς Μαρκελίνας.

Ἀνέπνευσε τὸν ζωογόνον ἀέρα, ἀντὶ τοῦ πυρός, τοῦ καπνοῦ τῆς ἀνθρωπίνης ταύτης ἀτμοσφαιρῆς τὴν ἧποίαν πρὸ μικροῦ ἀνέπνεον ἤκουον τὸν ὄγκηθρον τῶν ὄνων, τὸ ἄσμα τοῦ ἀλέκτορος, τὸν φλοῖθον τῆς θαλάσσης, ἀντὶ τοῦ κρότου τῶν ἀμαξῶν, καὶ τῶν διατόρων φωνῶν τοῦ λαοῦ καὶ ὅλων ἐκείνων τῶν ἀτελευτήτων ἤχων, οἵτινες δὲν ἀφίνουσιν εἰς τὰς ὁδοὺς τῶν μεγαλοπόλεων οὐδὲ μίαν στιγμὴν ἡσυχίας εἰς τὴν ἀκοήν, οὐδὲ γαλήνην εἰς τὴν διάνοιαν.

Δὲν ἠδυνάμην ν' ἀποσπασθῶ ἀπὸ τὴν κλίνην μου, ὅπου ἐγευόμην ἠδονικῶς τὸν ἥλιον, τοὺς ἀγροτικούς ἤχους τῶν πτηνῶν καὶ ἔπειτα θεωρῶν τὴν γυμνότητά τῶν τοιχῶν, τὸ κινῶν τοῦ

δωματίου, την ἔλλειψιν τῶν ἐπιπλῶν, ἡδυνόμην, συλλογιζόμενος ὅτι ἡ πτωχὴ αὕτη εἰκία τοῦλάχιστον μὲ ἡγάπα, καὶ ὅλοι οἱ τᾶπτες, ἔλα τὰ περιστάματα, τὰ ἐκ σπρικοῦ παραπετάσματα δὲν ἐξίσουτο πρὸς ἐλαχίστην στοργήν. Τὸ χρυσίον τοῦ κόσμου ὅλου δὲν ἤθελεν ἐξαγοράσει ἕνα μόνον πάλμῶν τῆς καρδίας, μίαν ἀκτίνα τρυφερότητος ἐν τῷ βλέμματι τῶν ἀδιαφόρων.

Οἱ λογισμοὶ οὗτοι ἔτερον τὴν φαντασίον μου ἄμα ἐξυπνήσαντο; ἡσθάνομην ἐμαυτὸν ἀναλαμβάνοντα τὴν ὑγίαν καὶ τὴν γαλήνην. Ὁ Βεππίνος εἰσέλθῃς πολλὰκις εἰς τὸ δωμάτιόν μου ὅπως μάθῃ ἂν ἐχρησιάζομην τι. Μ' ἔφερεν εἰς τὴν κλίνην μου ἄρτον καὶ σταφυλάς, τὰ ὅποια ἔραγον ῥίπτων τοὺς πυρήνας καὶ τὰ ψυχία εἰς τὰς χειρῶνας. Ἦτον μεσημέρια, αἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου ἐπλήρου τὸ δωμάτιόν μου διὰ τῆς γλυκείας τῶν θερμότητος τῆς μετοπωρινῆς, ὅταν ἡγέρθην. Συνεφώνησα μὲ τὰ τοῦ ἀλγείως καὶ τῆς γυναικὸς σου νὰ τοὺς πληρόνω μικρὸν ἐνοίκιον κατὰ μῆνα ὅπως προσθέσω εἰς τὰ ἐξόδα τῆς οἰκίας. Ἄν καὶ πολλὰ μικρὸν τὸ ποσόν, ἀλλ' οἱ ἀγαθοὶ ἄνθρωποι, εὗρισκον ὅτι ἦτον μέγα, καὶ κατελάμβανον ὅτι ἀντὶ νὰ ζητοῦν κέρδος, ἔπασχον ἐσωτερικῶς, διότι ἡ πτωχία τῶν καὶ ἡ στενοχωρημένη λιτότης τῆς ζωῆς τῶν δὲν συνεχόμεν νὰ προσφέρωσι φιλοξενίαν ἀδάπανον εἰς ἐμέ. Οὐδέποτε ἐνόησα καλλίτερον πόσον ἡ εὐτυχία εἶναι ἀνεξάρτητος τῆς πολυτελείας, καὶ πόσον πλειότερον ἀγοράζει τις ἀντὶ ἐνὸς δηναρίου χαλκοῦ ἢ ἀντὶ βαλαντίου ὅλου χρυσοῦ, ὅταν ἡζούρει νὰ εὕρισκῃ τὴν εὐτυχίαν ἐνθα ὁ Θεὸς κατέκρυψεν αὐτήν.

ΙΔ'.

Ἐξῆσα οὕτω τοὺς τελευταίους μῆνας τοῦ φθινοπώρου καὶ τοὺς πρώτους τοῦ χειμῶνος. Τὸ δίκυγες καὶ ἤρεμον τῶν μηνῶν τούτων εἰς Νεάπολιν συγγείει αὐτοὺς μὲ τοὺς προηγθέντας. Οὐδὲν ἐσάρτατε τὴν μονότονον ἡσυχίαν τῆς ζωῆς μας. Ὁ γέρον καὶ ὁ ἐκγονός του δὲν διεκινδύνευον πλέον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης ἐνεκα τῶν αἰφνιδίων ἀνέμων συνεχῶν κατὰ τὴν ὥραν ταύτην τοῦ ἔτους; ἐξηκολούθουν νὰ ἀλιεύωσι παρὰ τὴν ἀκτὴν, καὶ οἱ ἰγθύες τῶν πωλούμενοι ὑπὸ τῆς μητρὸς ἡρκου δαφιλῶς εἰς τὴν ὀλιγαρχὴ ζωὴν των. Ἡ Γρατσιέλλα ἐτελειοποιεῖτο εἰς τὴν τέχνην τῆς ἀνεπτύσσαστο καὶ ὠραίεζτο ἐτι πλέον εἰς τὸν ἡσυχον καὶ οἰκουρὸν βίον τὸν ὁποῖον διήγειν ἀφ' οὗ εἰργάζετο τὸ κοράλλιον. Ὁ μισθὸς τὸν ὁποῖον ὁθεὶος τῆς τῆς ἔφερε τὴν κυριακὴν, ἔχι μόνον τὴ ἐπέτρεπε νὰ ἐξῆ τὸς ἀδελφούς τῆς καθαρωτέρους καὶ καλλήτερον ἐνδεδμενούς καὶ νὰ τοὺς στέλλῃ εἰς τὸ σχολεῖον, ἀλλ' ἀκόμη νὰ προμηθεύῃ εἰς τὴν μάμμην τῆς καὶ εἰς ἑαυτὴν μέρη τινὰ τῆς ἐνδυμασίας τὰ πλουσιότερα καὶ κομψότερα, ἴδια δὲ εἰς τὰς γυναίκας τῆς νῆσου των, ὅλον μὲνδὲλα ἐξ' ἐρυθροῦ σπρικοῦ, τὰ ὅποια ἐπικρατῶσι ὀπισθεν τῆς κεφαλῆς εἰς μακρὸν τρίγωνόν, ἐπὶ τῶν ὀμων ἄρδια χαρὶς

πτέρνας, τὰ ὅποια δὲν περιβάλλουν, εἰμὴ τοὺς δακτύλους πεποικιλμένα ὑπὸ κέγχρων ἀργυρῶν, ὑποδύτας ἐκ σπρικοῦ μὲ γραμμὰς μελαίνας καὶ πρασίνας; τέλος πλατέα ἐνώτια τετορνευμένα, ὅπου τὰ χρυσὰ σῦματα περιπλέκονται τῇ κόβῃ τῶν μαργαριτῶν. Αἱ πτωχότεραι γυναῖκες τῶν Ἑλληνικῶν νῆσων φέρουν τὰ κοσμήματα καὶ τοὺς κλωπισμοὺς τούτους, οὐδεμία δὲ συμφορά δὲν ἤθελε τὰς ἀναγκάσει νὰ τὰ πωλήσωσιν. Εἰς τὰ κλίματα ὅπου τὸ αἶσθημα τῆς ὠραιότητος εἶναι ζωηρότερον ἢ ὑπὸ τὸν οὐρανόν μας, ὅπου ἡ ζωὴ εἶναι ὁ ἔρωσ, ὁ καλλωπισμὸς δὲν εἶναι πολυτέλεια εἰς τὰ ὄμματα τῆς γυναικὸς, εἶναι ἡ πρώτη καὶ σχεδὸν ἡ μόνη αὐτῆς ἀνάγκη.

ΙΕ'.

Ὅταν, τὴν κυριακὴν ἢ τὰς ἑορτασίμους ἡμέρας, ἡ Γρατσιέλλα οὕτως ἐνδεδμενὴ ἐξήρχετο τοῦ κοιτώνο, τῆς ἐπὶ τοῦ δωματός, φέρουσα ἄνην τινὰ ῥοσ, ἢ ῥοδοδάφνης, περὶ τὴν κεφαλὴν μεταξὺ τῆς μύτης καὶ τῆς κόμης τῆς, ὅταν ἀκούουσα τὸν ἦγον τῶν κωδῶνων τῆς πλησίον ἐκκλησίας, διέβρινε ἅπαξ καὶ δις ἐμπροσθεν τοῦ παραθύρου μου, ὅταν ἔσυρε νογελῶς τοὺς πόδας τῆς τοὺς ὑποδεδυμένους μὲ τὰς καχυρωμαμένας κρηπίδας τῆς καὶ ὕψων τὴν κεφαλὴν τῆς μὲ τινὰ κωακτισμὸν συνήθη τοῦ τραχήλου τῆς διὰ νὰ κωματῇ ὡσαύτως τὸ ἐκ σπρικοῦ μανδύλιον καὶ ἡ κόμη τῆς ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς, καὶ ὅταν παρεστήσει ὅτι τὴν ἐθεώρουν, ἤρθη ὀλίγον, ὡς νὰ ἡσυχύνετο οὕτω τοσοῦτον ὥραία. Κατὰ στιγμὰς, ἡ νεὰ λάμψις τῆς καλλονῆς τῆς μὲ προσέβαλλε τοσοῦτον, ὥστε ἐνόμιζα ὅτι τὴν βλέπω κατὰ πρώτην φοράν, καὶ ἡ συνήθη; μου οἰκειότης μὲ αὐτῆς μετεβάλλετο εἰς δειλίαν τινὰ καὶ θάμβος.

Ἀλλὰ τόσον ὀλίγον ἐξήτει νὰ θαυμάσῃ, καὶ ἡ ἔμπροστος τάσις τοῦ καλλωπισμοῦ ἦτον τόσον ἀμέτοχος πάσης ἀλαζονείας καὶ φιλαρεσκείας, ὥστε ἀμέσως μετὰ τὴν λειτουργίαν, ἔππευθε ν' ἀπεκδύθῃ τοὺς πλουσίους τῆς καλλωπισμοὺς, καὶ νὰ ἐνδυθῇ τὴν ἀπλὴν ἐσθῆτά τῆς, καὶ νὰ φορέσῃ τὰς ἐμβάδας αἰτινες ἀντήχουν ὅλην τὴν ἡμέραν ἐπὶ τοῦ δωματός, ὡς τὰ πέδιλα τῶν θεραπεινίδων τῆς ἀνατολῆς.

Ὅταν αἰνεῖται τῆς φίλοι δὲν ἤρχοντο νὰ τὴν ζητήσωσι, ἢ ὁ ἐξ' ἀδελφός τῆς δέντην συνώδευε, ἐγὼ πολλάκις τὴν ὠδήγουν καὶ τὴν ἐπερίμενον καθήκονος εἰς τὰς βαθυμάδας τοῦ περιστόλου, καὶ ἐν τῇ ἐξόδῳ τῆς, ἤκουον μὲ ἀτομικὴν τινὰ ὑπερηφάνειαν, ὡς νὰ ἦτον ἀδελφὴ μου ἢ καὶ μνηστὴ μου, τοὺς ψιθυρισμοὺς τοῦ θαυμασμοῦ, τοὺς ὁποῖους τὸ χαρίεν αὐτῆς πρόσωπον διήγειρε μετὰ τῶν συντρόφων τῆς καὶ μετὰ τῶν νέων ναυτῶν τῆς ἀκτῆς τῆς *Μαργαρίτης*. Ἀλλ' ἐκεῖνη δὲν ἤκουε τίποτε, καὶ εἰς ἐμὲ μόνον ἐπέπαινε, μοὶ ἐμειδίει ἀπὸ τὸ ὕψος τῆς πρώτης βαθυμάδος; ἐποίει τὸ τελευταῖον σημεῖον τοῦ σταυροῦ καὶ κατέβρινε σεμνοφροσῶς,

τοὺς ὀφθαλμοὺς κάτω νεύουσα, τὰς βαθυμάδας παρὰ τὰς ἑσπείρας τὴν περιέμενον.

Οὕτως εἰς τὰς ἑσπείρας, τὴν συνώδευον πρῶτὴ καὶ ἐσπείρας εἰς τὴν ἐκκλησίαν, μοναδικὴν καὶ εὐλαθεῖ διασκεδάσει τὴν ὁποῖαν ἐγνώρισεν καὶ ἡγάπα. Τὰς ἡμέρας ταύτας ἐφράντιζα νὰ πλησιάσω ὅσον τὸ δυνατὸν τὸ ἐνδύμα μου πρὸς τὰ τῶν νέων ναυτῶν τῆς νῆσου, ὥστε ἡ παρουσία μου νὰ μὴν ἐκπλήξῃ τινὰ, νὰ μὲ ἐκλάβωσι ἢ ὡς ἀδελφὸν ἢ συγγενὴ τῆς νεῆς κόρης τὴν ὁποῖαν συνώδευον.

Τὰς ἄλλας ἡμέρας δὲν ἐξήρχετο. Τὸ κατ' ἐμὲ, εἶχον ἀναλάβει ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὰς σπουδὰς μου καὶ τὰς μονήρεις ἐξῆς μου, περισπώμενος μόνον ἀπὸ τὴν γλυκείαν φίλιαν τῆς Γρατσιέλλας καὶ τὴν υἱοθεσίαν μου εἰς τὴν οἰκογένειάν τῆς. Ἀνεγίνωσκον τοὺς ἱστορικοὺς, τοὺς ποιητὰς ὅλων τῶν γλωσσῶν ἔγραφα ἐπίστε, ἀπεπειρώμην ἄλλοτε εἰς τὸ Ἰταλικόν, ἄλλοτε εἰς τὸ Γαλλικόν νὰ διαχέω περὶ τὴν ἡμῶν διὰ στίχων τοὺς πρώτους τούτους ἀναρχισμοὺς τῆς ψυχῆς, ὅτινες φαίνονται βαρύναντες τὴν καρδίαν μετὰ τοῦ ὁ λόγος ἀνακουφίσει, ἐκφράζων αὐτοὺς.

Φαίνεται ὅτι ὁ λόγος εἶναι ὁ μόνος προσορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὅτι ἐπλάσθη διὰ νὰ πράξῃ ἰδέας, ὅπως τὸ δένδρον πράξει τὸν καρπὸν του. Ὁ ἄνθρωπος βασιανίεται ἔως οὐ προάξει ἐκτός, ὅτι κατατρύχει ἐντὸς αὐτοῦ. Ὁ γραπτὸς λόγος του εἶναι ὡς κάτοπτρον τοῦ ὁποῖου ἔχει ἀνάγκη νὰ γνωρίσῃ καὶ πεισθῇ ὅτι ὑπάρχει. Ἐνόσω δὲν ἴδει τὰ πονήματά του, δὲν αἰσθάνεται ἑαυτὸν ἐντελῶς ζῶντα. Τὸ πνεῦμα καὶ αὐτὴ ἡ βράσκει ὡς τὸ σῶμα

Ἦγον τὴν ἡλικίαν ἐκαίνην καθ' ἣν ἡ ψυχὴ ἔχει ἀνάγκη νὰ τρέφεται καὶ νὰ πολλαπλασιάζεται διὰ τοῦ λόγου; ἀλλ', ὡς συμβαίνει πάντοτε, ἡ ἔμφυτος κλίσις ἀνεπτύχθη εἰς ἐμὲ πρὸ τῆς δυνάμει; ἄμα ἔγραφόν τι, δυσχεροστούμην ἀπὸ τὸ ἔργον μου καὶ τὸ ἀπέριπτα μετ' ἀποστροφῆς. Πασάκις ὁ ἀνεμος καὶ τὰ κύματα τῆς θαλάσσης τῆς Νεαπόλεως δὲν ἔσυρον καὶ ἐβύθισαν τὴν πρῶτὴν τεμάχια τῶν αἰσθημάτων μου καὶ τῶν στοχασμῶν μου τῆς νυκτὸς ἐσχιμαμένα τὴν ἡμέραν καὶ ἱπτάμενα ἄνευ πύθου μακρὴν ἐμοῦ!

ΙΓ'.

Ἐνίστην ἡ Γρατσιέλλα βλέπουσά με πλειότερον χρόνον κεκλεισμένον καὶ πλέον σιωπηλὸν τοῦ συνήθους, εἰσῆρχετο λάθρα εἰς τὸ δωμάτιόν μου διὰ νὰ μὲ ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὰς ἐπιμόνους ἀναγνώσεις μου καὶ ἀσχολήσεις μου. Ἐπροχώρει ἀφοπρὶτὸ ὀπισθεν τῆς ἔδρας μου, ἐγείρετο ἐπ' ἄκρων ποδῶν, ἵνα ἴδῃ ὑπεράνω τῶν ὤμων μου χωρὶς νὰ τὸ ἐνοήσω, τί ἀνεγίνωσκῃ ἢ ἔγραφα; ἔπειτα δι' ὠθήσεως αἰφνιδίου ἤρπαξέ μου τὸ βιβλίον, ἀπέσπα τὸν κάλαμον ἀπὸ τῶν χειρῶν μου καὶ ἔφευγεν. Ἐδίωκα αὐτὴν ἐπὶ τοῦ δωματός, ὡριζόμεν ὀλίγον, αὐτὴ ἐγάλα καὶ τὴν ἐσυγχώρουν. Μ' ἐπέπληττε

ὄμως σπουδαίως ὡς ἤθελε πράξει τοῦτο ἢ μήταρ μου.

— Τί σε λέγει λοιπὸν τόσον ὥραν σήμερον τὸ βιβλίον τούτου; ἐπιθύριζεν αὐτὴ μετ' ἀνυπομονησίας ἐν μέρει σπουδαίας καὶ ἐν μέρει παιγνιδίου. Μήπως αὐτὰ τὰ μαύρα γράμματα ἐπάνω εἰς τὸ παλαιόχαρτον τοῦτο δὲν θὰ παύσουν ποτὲ νὰ σ' ὀμιλοῦν; Μήπως δὲν ἡζεύρεις ἀρκετὰς ἱστορίας διὰ νὰ διηγῆσαι κατὰ πᾶσαν Κυριακὴν καὶ κατὰ πᾶσαν ἑσπέραν τοῦ ἔτους; ὡς ἐκείνη, ἡ ὁποία μὲ ἔκαμε τοσοῦτον νὰ κλαύσω εἰς τὴν Προκίδα; καὶ εἰς ποῖον γράφεις κάθε νύκτα τὰ διεξοδικὰ ταῦτα γράμματα, τὰ ὅποια ῥίπτεις τὴν πρῶτην εἰς τὴν θάλασσαν; δὲν βλέπεις ὅτι βλάπτεις, ὅτι γίνεσαι χλωμὸς καὶ ἀφρημένος, ὅταν γράφῃς ἢ ἀναγνώσῃς πολὺ; δὲν εἶναι τάχα γλυκύτερον νὰ ὀμιλῇς μ' ἐμὲ, ἢτις σε κυττάζω, παρὰ νὰ ὀμιλῇς ἡμέρας ὀλίγηρας μὲ τὰς λέξεις ταύτας ἢ μὲ αὐτὰς τὰς σκιὰς, ὅπου δὲν σε ἀκούουν; Θεέ! διατί δὲν ἔχω τόσον πνεῦμα, ὅσον τὰ φύλλα ταῦτα τοῦ χαρτίου, ἤθελα σε ὀμιλεῖ ὅλην τὴν ἡμέραν, θὰ σε ἔλεγα ἅτι μὲ ἐρωτοῦσες; καὶ δὲν θὰ εἶχες ἀνάγκη νὰ φθείρῃς οὕτω τὰ ὄμματα σου, καὶ νὰ καίῃς ὅλον τὸ ἔλαιον τοῦ λύχνου σου.

Τότε μοῦ ἔκρυπτε τὸ βιβλίον καὶ τὰ κονδύλιά μου. Μ' ἔφερε τὸν ἐπενδύτην μου καὶ τὸν ναυτικὸν πῖλον μου καὶ μὲ ὑπεχρέου νὰ ἐξέλθω ὅπως διασκεδάσω.

Τῇ ὑπέκουον μαμψμοισῶν, ἀλλ' ἀγαπῶν αὐτήν. (ἔπειτα βιβλίον Δ).

ΛΕΤΑΣΙΑ.
(ΜΗΤΗΜΑ).

Α.

Ὁ ἀορκὸς ἦτον αἶθρας; ὁ ἥλιος ἐπὶ τοῦ ὕψους ἀπὸ τοῦ ὀρίζοντος σημείου ἀντανεκλάτο ἐπὶ τῶν κυμάτων, ἐκ τοῦ ὅλοῦ λευκανομένου τοῦ πλοίου. Ἀσθενὴς αὐρα ἐκόλυε τὰ ἰστία, καὶ τὰ πάντα ἦσαν γαληνιαία ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τῆς *Αμυγρίτης*, κομψοτάτης κορβέτας προερχομένης μὲν ἐκ Νέας Ἰόρκης, πλεούσης δὲ εἰς Γαλλίαν.

Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὁ ἥλιος κατήλθεν ἀπὸ τοῦ καταστρώματος, καταλιπὼν μακρὴν πυρὸς γραμμὴν ὡς ἄριον τοῦ ἀγκυρῶς ἐκείνου πελάγους. Ὁ τῆς φρουρᾶς ἀξιωματικὸς εὗρισκετο εἰς τὴν θέσιν τοῦ οἱ ναῦται συνηρωτισμένοι ἐπὶ τῆς πρῶτης, ἐκάπιζον καὶ διηγούντο ἀλλήλοις ἱστορίας ναυτῶν, πλήρεις θαυμάτων καὶ τερατοεργημάτων, πλήρεις ἀφελείας τινὸς καὶ ἀπλότητος, τῶν ὁποῖων ἡμεῖς ἀγνοοῦμεν, ἐν ταῖς αἰθούσαις ἡμῶν, τὸ θάγγητρον. Οἱ δὲ μὴ ἐν ὑπηρεσίᾳ ἀξιωματικοὶ καὶ οἱ ἐπιβάται, οὗτοι βαρυνθέντες βεβαίως νὰ θαυμάζωσι πλέον

την ἀπέραντον ἐκείνην θάλασσαν καὶ τὸν ἀκίνητον ἐκείνον οὐρανὸν, εἶχον συναθροισθῆ εἰς τὸν κοίτωνά τοῦ πλοιάρχου, ἐν ᾧ κύμαλον τι καὶ βιβλιοθήκη εἴλκυε τοὺς ἀργούς τούτους ἀνθρώπους.

Δύο ἄτομα ἐν τούτοις εἶχον μείνει ἐπὶ τοῦ καταστρώματος· νέα τις γυνὴ καὶ εἷς νέος. Ἡ νέα γυνὴ, καθήμενὴ ἐπὶ τινος ἐδράνου, ἐστήριζε τὴν κεφαλὴν αὐτῆς ἐπὶ τοῦ ὤμου τοῦ συνθαλασσοπόρου τῆς. Ἡ σελήνη, ἥτις μεγαλοπρεπῶς ἀνῆρχετο τὸν ἐξ ἀστέρων ἀκτινοβολοῦντα οὐράνιον θόλον, ἐφώτιζε διὰ τοῦ ὠχοῦ αὐτῆς, φωτὸς τὸ ὠραιότερον πρόσωπον, τὸ ὁποῖον δύνανται τίς νὰ ἴδῃ ποτέ. Πρόσωπον καθαρὸν καὶ κληρονομικὸν, ἐκφραστικὸι μεγάλοι ὀφθαλμοί, μέτωπον λευκὸν καὶ ἁμαλὸν, μακρὰ μέλαινα κόμη, ἥς ἐρωτικῆ χεῖρ εἶχε συνταράξει τὴν ἀρμονικὴν διευθέτησιν, κλυδωνισα καὶ ἀποκαλύπτουσα ἰδιοτρόπως ὠραίους ὤμους, ἀφ' ὧν εἶχε πέση ἡ μεταξίνη τραχηλία, τὰ πάντα ἐν τῇ νέᾳ ταύτῃ γυναικί, παρεῖχον κράμα θρύψεων καὶ ἐντελείας.

Ὁ νεανίας ἦν εὐειδῆς, πλήρης ἐκφραστικότητος καὶ ἐνεργητικότητος περιπαθοῦς. Τὸ βλέμμα τοῦ περιεκάλυπτε τότε μετ' ἐρωτος τὴν ἐπὶ τῆς καρδίας αὐτοῦ ζητοῦσαν ἄσπλον θελατικὴν γυναικα. Ὁ εἷς τῶν βραχιόνων του ἠδέως περιέσφιγγε τὸ εὐλύγιστον καὶ κομψὸν ἐκείνης ἀνάστημα, ἐνῶ ἡ χεῖρ αὐτοῦ ἐκράτει τὴν λεπτοφύα καὶ λευκὴν αὐτῆς χεῖρα. Μειδιάμα ὑπερηφάνειας καὶ εὐδαιμονίας ἐπλάνατο ἐπὶ τῶν χειλέων αὐτοῦ, ὡσανεὶ τότε κατὰ πρῶτον κρεττῆρε τὰ καθέκαστα τῆς ποιητικῆς καλλονῆς τῆς συζύγου του.

Ἐκ τούτου δύνανται τίς νὰ εἰκάσῃ ὅτι οἱ δύο οὔτοι νέοι εὐρίσκοντο εἰσέτι εἰς τὴν γλυκεῖαν ἐκείνην καὶ τρυφερὰν τῆς ζωῆς ἐποχὴν, ἥτις ἄλλως οὐδέποτε ἐπὶ πολὺ διαρκεῖ. Καὶ δὴ, ἐξ μῆνες ἠριθμοῦντο ἀπὸ τοῦ γάμου αὐτῶν.

Ὁ Ἀλφόνσος Δυβάλης, υἱὸς πλουσίου τινὸς τῆς Μασσαλίας ἐφοπλιστοῦ, εἶχεν ὑπάγει εἰς Νέα-Γόρκην, ὅπως διατρίψῃ ἐν ἔτος παρὰ τινι θείῳ αὐτοῦ ἐγκαταστημένῳ ἀπὸ εἰκοσιν ἐτῶν ἐν τῇ εὐπόρῳ ταύτῃ πόλει. Ἐκεῖ εἶχεν ἰδεῖ καὶ ἀγαπήσει τὴν Ὀλγαν Μορταί κόρην ὀρφανὴν καὶ ἐπίκληρον περιουσίας λαμπρᾶς, συγγενῆ δὲ τῆς συζύγου τοῦ θεοῦ του. Ἐξ μῆνας μετὰ τὴν ἀφίξιν του, αἱ εὐχαί του εἶχον πληρωθῆ, ἡ Ὀλγα ἦτο σύζυγός του.

Ἡ Ὀλγα πλουσία καὶ εὐειδῆς εἶχεν ἐξοικειωθῆ πρὸς τὰς λατρείας. Οἱ ἄνδρες τῆς Νέας Γόρκης, βεβουλισμένοι εἰς τὰς ἐμπορικὰς ἐργασίας τῶν ἄπαντες, ἢ σχεδὸν ἄπαντες, ἐκέκτηντο τὸ φλέγμα τῶν Ἀγγλων. Ὁ διὰ τὴν Ὀλγαν λοιπὸν θαυμασμός αὐτῶν ἐξηγεῖτο ἐν ἀκινήσει ὅπως βρετανικῆ, οὐδὲ ἠδύνατο νὰ ἐπιτύχῃ παρὰ τῇ νεανίδι αἰσθανομένην διατρέχον τὰς φλέβας αὐτῆς αἷμα γαλλικόν. Ζωηρὸς καὶ περιπαθῆς, ὡς ὅλα τὰ τέκνα τῆς Μασσηρίας, ὁ Ἀλφόνσος ἐπέπρωτο νὰ νικήσῃ καὶ ἀπομακρύνῃ τοὺς ἀντιπάλους του. Ὁ εὐφραδὴς καὶ εὐχερῆς λόγος του, ὃν ἡ θερμότης τῆς ψυχῆς του ἐπι-

πλεῖον ἐνεδυνάμου, κατέθελξε καὶ κατεγοήτευσε τὴν Ὀλγαν, καὶ τὸν ἠγάπησεν, ὡς ἠδύνατο ν' ἀγαπήσῃ, περιπαθῶς. Ὁμολογήσωμεν, ἐν τούτοις, ὅτι ἀπὸ πρώτης ἀρχῆς, ὁ ἔρωσ οὗτος ὑπῆρξε τυραννικὸς, ὄρμητικὸς, ζηλότυπος. Ἡθέλησεν αὐτὴ νὰ κυριεύσῃ τοῦ συζύγου αὐτῆς καὶ μέχρι τῶν ἐλαχίστων αὐτοῦ στοιχησῶν. Ἡθέλησε νὰ τὸν ἀποχωρήσῃ πάσης ἄλλης, ἐκτὸς τῆς ἐδικῆς τῆς, στοργῆς. Ἡθέλησε νὰ τὸν ἀποχωρήσῃ, εἰ δυνατόν, καὶ τοῦ κόσμου. Εὐτυχῆς, ὁ Ἀλφόνσος δὲν παρεπονεῖτο ἀκόμη διὰ τὰς ἀξιώσεις, αἰτινες ἄλλως, ἀπεδείκνυον πλεονασμὸν ἔρωτος. Οὐδόλως ἐζήτηε ν' ἀντιπράττῃ εἰς αὐτὴν, καὶ ἀρίστο εὐπειθῶς νὰ δεσμεύεται εἰς τοὺς πόδας τῆς Ὀλγας.

Ἐξ μῆνας μετὰ τὴν εὐτυχῆ ταύτην ἔνωσιν, ὑπέκων εἰς τὰς ἀδιαλείπτους παρακλήσεις τῆς οἰκογενείας καὶ τῶν φίλων αὐτοῦ, ὁ Ἀλφόνσος ἀπερᾶσισε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Γαλίαν. Ἡ Ὀλγα, ἥς ὅλαι αἱ ἐντυπώσεις ἦσαν ζωηραὶ, παράφορον ἠσθάνθη χαρὰν εἰς τὴν εἰδήσιν τῆς ἀναχωρήσεως ταύτης· νὰ ἴδῃ τὴν Γαλίαν καὶ τοὺς Παρισίους ὑπῆρξε τὸ ὄνειροπόλημα ὅλης αὐτῆς τῆς ζωῆς. Ἴδου λοιπὸν ἀπαντῶμεν αὐτοὺς ἐπὶ τῆς Ἀμφιτρίτης πλέοντας πρὸς τὸ ποσειδῶν μέρος, φεύγοντας τοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες τοὺς διαχωρίζουν, ὄνειροπολοῦντας ἔρωτα καὶ εὐτυχίαν.

Ἀπὸ τινων στιγμῶν ἦσαν σιωπηλοί. Τῆς Ὀλγας οἱ ὠραῖοι ὀφθαλμοὶ ἐφαίνοντο ἀκολουθοῦντες τὰς κινήσεις τῶν ἀλληλοδιαδόχως ἐπὶ τοῦ στερεώματος ἀναφαινομένων ἀστέρων, τῶν ἀκτινοβόλων τοῦτῶντῆς ἐσθῆτος τῶν νυκτῶν ἀδαμάντων. Αἴφνης ὁ Ἀλφόνσος ἠσθάνθη αὐτὴν θορυβηθεῖσαν.

— Τί ἔχεις, Ὀλγα μου; τὴν ἠρώτησε μετ' ἀνησυχίας.

— Τίποτε... τίποτε... τρέλλα... Πλὴν, βλέπεις, εἶναι παλαιὰ δεισιδαιμονία τῆς παιδικῆς μου ἡλικίας καὶ ἀκουσίως...

— Τί τρέχει λοιπὸν;

— Ἴδου... ἀνεπόλουν τὴν εὐτυχίαν, τὸν ἔρωτα ἡμῶν... εἶχον ἐκλέξει δύο ἀστέρας ἐν τῷ στερεώματι, τοὺς λαμπροτέρους, ἀυγάζοντας τὸν ἕνα παρὰ τὸν ἄλλον καὶ ἔλεγον κατ' ἐμαυτὴν· οἱ δύο οὔτοι ἀστέρες εἰσὶν ἴσως οἱ ἡμέτεροι. Ἡ εὐτυχία τῆς ζωῆς ἡμῶν θὰ ἦναι λαμπρὰ, ὡς αὐτοὶ καὶ αἰωνία... Τῇ αὐτῇ δὲ στιγμῇ ὁ εἷς αὐτῶν ὠλισθήσεν ἐκεῖ κάτω... ὡς νὰ ἐβουβίσθη εἰς τὰ κύματα!... Ἄ! αἰσθάνομαι ῥίγος, αἰσθάνομαι φόβον.

— Παιδίον! εἶπεν ὁ Ἀλφόνσος ἐπιθεῖς οἴλημα ἐπὶ τοῦ μετώπου τῆς νέας γυναικὸς, αἰ! τί πρὸς τὴν ζωὴν ἡμῶν εἰς ἀστήρ ὀλισθήσας;

— Ὅστις βλέπει ὀλισθαίνοντα ἀστέρα, ἐπανάλαθεν ἡ Ὀλγα, ἀποθνήσκει ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους! Ἡ μήτηρ μου μοι τὸ εἶπε πολλάκις, προσέθετο μετὰ τρόμου.

— Μύθοι παιδικοί! Ὀλγα μου, διὰ ν' ἀτασχαλοῦν τὴν φαντασίαν σου. Πίστευσόν με, οἱ δύο ἐ-

κείνοι ἀστέρες ἀδύνατον νὰ ἦναι οἱ ἐδικοί μας. Ὁ εἷς αὐτῶν ἐγένινεν ἄφρατος, λέγεις, καὶ ὁ ἕτερος λάμπει εἰσέτι. Λοιπὸν! ὅτι καὶ ἂν συμβῆ, ἀγαπητή μου, ὅπου ἂν ὑπάγῃς, θὰ ὑπάγῃς καὶ ἂν ἀπέθνησκας, Θεὸς μου!... φαντάζεσαι ὅτι δύναμαι νὰ ἐπιζήσω σοῦ; Ὀλγα μου, ἡ ζωὴ ἄνευ σοῦ εἶναι τυραννία, τοῦ θανάτου φρικωδεστέρα.

Ἡ Ὀλγα ἤγειρε ζωηρῶς τὴν κεφαλὴν καὶ προσήλυσεν τὸ βλέμμα τῆς, πλήρες πυρός, ἐπὶ τοῦ συζύγου τῆς.

— Λέγεις τὴν ἀλήθειαν; εἶπεν ἂν ἀπέθνησκα, θ' ἀπηνείσο τὴν ζωὴν;

— Καὶ τί θὰ κάμω ἄνευ σοῦ ἐν τῷ κόσμῳ;

— Ὁ ἔρωσ ἄλλης γυναικὸς δὲν θὰ σ' ἐδέσμευεν ἐν αὐτῷ;

— Ὀλγα, σὲ ἀγαπῶ, ὡς ποτὲ δὲν ἠγάπησα. Τοιοῦτος ἔρωσ δις δὲν γεννᾶται. Εὐτυχῆς, συμπληροῖ τὴν ζωὴν δυστυχῆς, τὴν συντρίβει!... Σ' ἀγαπῶ τόσο, Ὀλγα μου!

Ἡ νέα γυνὴ ἐστήριξεν αὐτὴν ἐπὶ τῆς καρδίας τοῦ ἀνδρός τῆς, ψιθυρίζουσα,

— Ὡ! λέγε με πάντοτε, ὅτι μ' ἀγαπᾷς οὕτως!

Ὁλοκλήρου τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὑπαρξάσης φλογερᾶς, ἠλπίζετο τοῦλάχιστον ὅτι τῆς νυκτὸς ἡ δρόσος ἐμελλε ν' ἀποδώσῃ ὀλίγην τινα δύναμιν καὶ ἐνέργειαν εἰς ὅλους τοὺς ἐν τῷ πλοίῳ. Ἄλλ' ὅμως, ἀντὶ τούτου, ἡ ἀτμοσφαιρὰ κατεβαρύνθη· οἱ ἄτμοι αὐτῆς ἐπύκνωσαν καὶ κατακλύψαν ἐν μιᾷ στιγμῇ τὸν τόσον καθαρὸν καὶ τόσο ἐξ ἀστέρων λάμποντα ἐκείνον οὐρανόν. Ὁ Ἀλφόνσος καὶ ἡ Ὀλγα εἶχον ἀφήσει τὸ κατάστρωμα. Συριγμὸς ἀντηχῆσας προσεκάλεσεν ὅλους τοὺς ναύτας ἐπάνω. Ἀπόγαιος ἄνεμος σφοδρὸς ἐρρύτιδωσε τὰ κύματα. Ἡ θάλασσα ἐκινήθη καὶ συνεταράχθη· τὰ κύματα ἤρχισαν νὰ μυκῶνται τρομερὸν καὶ ν' ἀφρίζουν, ὅτε μὲν ὑψοῦντα μετ' αὐτῶν τὸ πλοῖον, ὅτε δὲ ἀνασκάπτοντα ἄβυσσον ἀπειλοῦσαν νὰ τὸ καταπίῃ. Οἱ ἄνεμοι ὠρόντο μανιωδῶς. Αἱ ἀστραπαὶ διέσχίζον τὰ νέφη. Ὁ κεραυνὸς ἐπέσκηψε τέλος, καὶ φρικώδης ἀταξίας καὶ θορύβου σκιεὴ ἔλαβε χώραν μετ' οὐ πολὺ ἐπὶ τοῦ πλοίου, κατὰ τῶν στοιχείων παλαιόντος.

Δώδεκα ὧραι εἶχον παρέλθει ἀπὸ τῆς φρικώδους ταύτης θύελλης, καὶ ἡ θάλασσα ἀκόμη δὲν εἶχε γαληνιάσει. Καὶ εἶχε μὲν ὀλίγον ὁ οὐρανὸς φωτισθῆ, ἀλλ' ὅμως πάντοτε ἦν ἀπειλητικὸς. Ἡ δ' Ἀμφιτρίτη τρομερῶς ὑπὸ τῶν κυμάτων παραδερομένη, ὠθεῖτο εἰς τὴν κορυφὴν τῶν, ἄνευ ἰσθῶν, συντετριμμένη σχεδὸν καὶ ἤρχιζε νὰ διαρρέῃ.

Κατὰ δὲ τὸ διάστημα τῶν δώδεκα ἐκείνων ἐναγωνίων ὧρων, ὁ Ἀλφόνσος εἶχε μείνει παρὰ τῇ Ὀλγᾳ, κρατῶν αὐτὴν εἰς τὰς ἀγκάλας του, καθουχάζων τοὺς φόβους τῆς, ἀπομάσσων τὰ δάκρυά τῆς διὰ φιλημάτων, λησιμονῶν ὁ ἴδιος τὸν κίνδυνον ὅπως ἐνθαρρύνῃ τὴν σύντροφόν του πλειότερον, μὴ φροντίζων ἢ δι' αὐτὴν. Ἐν τούτοις ἡ νέα γυνὴ, πλέον ἴσως φρίττουσα τὴν ἀβεβαιότητα τῆς ἐπιφυλαττομένης αὐτοῖς τύχης, ἢ τὴν ἐξη-

γριωμένην θάλασσαν, ἠθέλησε ν' ἀναβῆ εἰς τὸ κατάστρωμα. Ὁ Ἀλφόνσος ὑπεχώρησεν εἰς τὰς ἐπιμόνους αὐτῆς ἀπαιτήσεις. Ἄπαντες οἱ ναῦται ἦσαν ἐπὶ τὰς ἀντλίας· καὶ οἱ ἐπιβάται δὲ αὐτοὶ ἐβόηθον τὸ κατὰ δύναμιν, ἀλλ' ὀλίγη ἔμενον ἡ ἐλπὶς, καὶ ἤδη διανοοῦντο νὰ παρασκευάσωσι τὰς λέμβους. Ὁ Ἀλφόνσος εἶχε συναμειγῆ μετὰ τῶν ἐργαζομένων, καὶ μ' ὅλας τὰς παρακλήσεις του, ἡ Ὀλγα διέμενε πλησίον αὐτοῦ, ὅπότε μανιωδῶς κύμα ἐπὶ τοῦ πλοίου ἐθραύσθη, καὶ κατακάλυψε τὸ κατάστρωμα· ὁ Ἀλφόνσος ἀνετρόπη ἐκ τῆς ὀρμῆς ταύτης, ἡ κεφαλὴ του ἐκτύπησεν ἐπὶ συντετριμμένου τινὸς ἰσθῆτος καὶ ἐλειποθύμησεν.

Ὅταν ἐπανῆλθεν εἰς ἑαυτὸν, εὐρίσκειτο ἐπὶ τῆς κλίνης του, περικυκλωμένος ὑπὸ πολλῶν ἐπιβιτῶν· ἐκθαμβὸν ἐρρίψε κατ' ἀρχάς περὶ αὐτὸν βλέμμα, ἔπειτα δ' ἔφερε τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του. Σφοδρὸς πόνος τὸν εἶχεν ἀνακαλέσει εἰς τὴν ζωὴν.

— Τί με συνέβη; ἐπιθύρισε· ποῦ εἶναι ἡ Ὀλγα μου;

— Δὲν πρέπει νὰ ὀμιλῆτε, εἶπεν ὁ ἰατρὸς τοῦ πλοίου, ὅστις ἐκράτει τὸν βραχιόνάτου· σὰς ἀναγκασί μεγάλη ἡσυχία. Ἡ θύελλα αἰφνιδίως κατέπαυσε· καὶ ὑπέφερε μὲν ἐκ ταύτης τὸ πλοῖον πολὺ, εἰμειθα ὅμως πλησίον τῆς ζηρᾶς, καὶ θὰ δυνηθῆ νὰ φθάσῃ μέχρι τοῦ λιμένος.

— Ἄλλ' ἡ Ὀλγα;

— Ἡ σύζυγός σας... εὐρίσκεται εἰς τὸν θάλαμον τοῦ κυβερνήτου. Μὴ φροντίζετε παρὰ δι' ὑμᾶς αὐτόν. Κύμα τι σὰς ἀνέτρεψε καὶ ἐπληγώθητε δεινῶς κατὰ τὴν κεφαλὴν· ἀπαιτεῖται λοιπὸν ἄκρα ἡσυχία...

— Ἡ Ὀλγα ἔπρεπε νὰ ἦναι ἐδῶ! ἀνέκραζεν ὁ Ἀλφόνσος μετὰ τρόμου, πειραθείς νὰ ὑπεγερθῆ.

— Ὀχι, εἶπεν ὁ ἰατρὸς ἐμποδίσας αὐτόν, ἐγὼ ἀντέστην εἰς τοῦτο. Διότι, μετὰ τὰς ἀγωνίας τῶν δύο τούτων ἡμερῶν δὲν ἠθέλησα ὡστε νὰ σὰς βλέπῃ πάσχοντα. Ἀναπαύεται. Ἀναπαύητε καὶ ὑμεῖς, προσπαθήσατε νὰ κοιμηθῆτε ἐν ὀνόματι αὐτῆς σας τὸ διατάττω.

Ὁ Ἀλφόνσος δὲν εἶχεν ἐπι τὰς ιδέας σταθερᾶς, διότι ἡ πληγὴ του τὸν εἶχε ῥίψει εἰς κατάστασιν καταπτώσεως ἐντελοῦς· ἐπανερρίψε λοιπὸν ἡσύχως τὴν κεφαλὴν του ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου, ψιθυρίζας: — Δυστυχῆς Ὀλγα! — καὶ ἀπεκοιμήθη ὑπὸν τεταραγμένον καὶ φρεστωδῆ.

Τῇ ἐπαύριον ὅμως, ἡ ἰσχυρὰ κράσις του εἶχεν ἐν μέρει νικήσει τὴν ἀσθένειαν· ἡ πληγὴ του παρεῖχε πολλὴν ἐλπίδα τοῦ νὰ συνολωθῆ, ἀλλ' αὐτὸς εὐρίσκειτο εἰς σφοδρὰν ταρχήν. Ἡ Ὀλγα δὲν ἦν εἰς τὸ προσκεφαλαίον του! Καὶ μ' ὅλας τοῦ ἰατροῦ τὰς προσπαθείας ἠθέλησε νὰ ἐγερθῆ, ἠθέλησε νὰ ὑπάγῃ νὰ ζητήσῃ τὴν Ὀλγαν· ἐδέησεν ἄρα νὰ τῷ ἀποκαλύψωσι τὴν τρομερὰν ἀλήθειαν.

Καθ' ἣν στιγμὴν εἶχεν ἀνατραπῆ, ἡ Ὀλγα ἦν πλησίον αὐτοῦ· παρελθόντος τοῦ κύματος, ἡ Ὀλγα εἶχε γίνεαι ἄφρατος! Τὸ κύμα εἶχεν ἀφαρπά-

σει την τόσον εύτυχη και τόσον άγαπωμένη εκείνην γυναίκα! Την είχαν άφραπάσει χωρίς καν να τη δώση καρδόν να σφιγξη του συζύγου αυτής την χειρα και να τω ειπή τελευταίον χαίρε! Δυστυχής Όλγα!

Είς μάτην ο ίατρος ήγωνίσθη να εξασθενίση την πληγήν την όποιαν κατέφερον επί του δυστυχούς νέου· εις τας πρώτας λέξεις είχαν άνορθωθή επί της κλίνης του. Πνευστιών, τó βλέμμα έχων άποπεπλανημένον, ήκουσε μετά σπασμωδικού τρόμου. — Άπέθανεν! απέθανεν! έκράυασε μετά μετά φωνής σπαραξικαρδίου, απέθανε! Και ριφθείς έξω της κλίνης του, ώρησεν εν παραφροσά προς την θύραν του θαλάμου· αλλά φθάς εκεί, τρομεράν ύπέστη έσωτερικήν άναστατώσιν· έκλονήθη, ο ίατρος τόν έδέχθη εις τας άγκάλας του. Η πληγή του είχαν άνοιχθη, τó αίμα κατέρρεεν επί του προσώπου του, και άκίνητος έμεινεν.

B.

Εν κομψώ τινι θαλάμω πλουσίας κατά την όδον *Chaussée-d-Antin* οικίας, νέα τις γυνή όκτώ και δεκαετής περίπου, με βλέμμα γλυκό και άγγελικό, με πρόσωπον λευκόν και ροδόχροον, μαλθακάς επί τινας άνακλίντρον κειμένη, ήκολούθει με όφθαλμόν ελίγον άνήσυχον, όλα τά κινήματα του συζύγου αυτής, όστις έβαινε βραδέως διά του θαλάμου, κρατών τούς βραχιόνιας έσκαυρωμένους, τó μέτωπον έχων κατηρής και σκεπτικόν.

Και ή μὲν νέα γυνή έκλειεται Λουίζα· ο δὲ σύζυγός της . . . ήν ο Άλφόνσος· έστη και ήλθε να καθήση πλησίον της γυναικός του, ήτις τω ειπε με τόνον φωνής ελίγον σοβαρόν και πλήρη χαίριτος.

— Ούτω λοιπόν, κύριε, εγώ μόνη άνεμνήσθη την έπετείου του γάμου ήμων ήμέρας, και όταν σάς ειπον — Άλφόνσε, σήμερα είναι ή 26 Ιουνίου, — έθορυβήθητε και ωχρίασαστε, και ήρχισατε να μετράτε κατά μήκος και κατά πλάτος τó δωμάτιον, χωρίς να μ' άποκριθήτε.

— Συγχώρησον, Λουίζα μου, συγχώρησον μοι, αλλά γνωρίζεις καλώς ότι έχω στιγμας θλίψεως . .

— Δεν πρόκειται περί θλίψεως, τó πρωτό ήσο εύθυμος, εύτυχής, και μόνη αυτή ή λέξις . .

— Θεέ μου, Λουίζα, τόσον ελίγον λοιπόν μνημονικόν έχεις; . . Δεν ήξεύρεις ότι πρό τσσαάρων έτών, ή 26 Ιουνίου ύπήρξε δι' έμέ ήμέρα άποφράς;

Είς την ένθύμησιν ταύτην, ή Λουίζα έκλινε την κεφαλήν· δάκρυ κατέτρεξε τά βλέφαρά της, και μετά θλίψεως ειπεν.

— Έχεις δίκαιον . . είμαι τόσον εύτυχής εγώ, όστε ληθμονώ τούς παρελθόντας σου πόνους.

— Και εγώ επίσης, Λουίζα, τούς λησμονώ πλησίον σου· ποτέ όμως, ποτέ ή άπάσιος αυτή χρονολογία δεν μ' ήλθεν εις την μνήμην, χωρίς να δοκιμάσω επώδυνον θλίψιν.

— Είναι πολύ εύτυχής, εκείνη! Πάντοτε την

άγαπή, πάντοτε . . . περισσότερον από έμέ . .

— Σύ, Λουίζα μου, σύ, είναι δυνατόν να με ελέγχεις διά την προς την δυστυχή Όλγαν ένθύμησιν ταύτην; Πιστεύεις ότι ο προς σε έρωσ μου δύναιται να ήναι ήττον βαθύς, ήττον ειλικρινής, διότι δεν δύναμαι να ένθυμηθώ, άνευ θλίψεως, τόν φρικώδη θάνατον γυναικός, νέας και ωραίας ως σε, και άγαπητάς με, ως σύ;

— Ω! όχι! ως εγώ, ειπεν ή Λουίζα ρίπτουσα τούς βραχιόνιας αυτής περι τόν τράχηλον του συζύγου της· διότι ο έρωσ μου ύπήρξεν απόρροια της όδύνης σου. Κατά την εις Γαλλίαν επάνοδόν σου, όταν παρὰ του πατρός μου μοι παρουσίασθησ, τόσον ωχρής ήσο, τόσον τó βλέμμα σου ένδόμυχον έξέφραζε θλίψιν, ώστε ήσθάνθη ένκαυτήν καταληφθείσαν υπό συμπαθείας βαθείας, και από της σιγμής εκείνης ποτε από τόν νούν μου δεν έφυγες. Τά πάντα άπώλεσας, και τά πάντα ήθέλησα να σοι άποδώσω. Όταν δε σ' είδα τόσον δυστυχή, και φευγοντα τόν κόσμον, ειπον και' έμαυτήν, — Υπάρχει εύτυχία, εύτυχία άπειρος, ίκανή να παρηγορήση τόν άνθρωπον τούτον και να τόν επαναγάγη εις την ζωήν, — και ήρχισα να σ' αγαπώ με όλην μου την ψυχήν, μη περιμένουσα από σε είμή μίαν και μόνην λέξιν, εν βλέμμα μόνον αντί έρωτος περιπαθού,· αντί άφοσιώσεως άπεριορίστου.

— Σιώπησον, Λουίζα μου, σιώπησον . . μη μου λέγεις όλην μου την εύτυχίαν! Διότι μοι φαίνεται ότι, την ήμέραν καθ' ήν ή καρδιά μου πληροούται χαράς, την ήμέραν καθ' ήν τά πάντα μειδιώσι, προς τας εύχάς μου, τó τέρας της εύτυχίας έφρασε, και θλίβομαι, άγαπητή μου. Έθεράπευσας την πληγωθείσαν καρδίαν μου . . πάντοτε εύρίσκεσαι παρ' έμοι, επίζητούσα τó βλέμμα μου, ζώσα διά της ζωής μου, άφοσιώσασα σαυτήν εις την εύτυχίαν μου, και φοδοῦμαι ένίοτε μη δεν δυνηθώ να σοι άποδώσω, ό,τι μοι δίδεις.

— Ω! όσον δι' έμέ, όταν σε βλέπω να μειδιάζεις, όταν βλέπω τó βλέμμα σου, γλυκό και τρυφερόν, να άτενίζη επ' έμέ, όταν αισθάνωμαι την χειρά σου την έδικήν μου ζητούσαν, τίποτε πλέον δεν επιθυμώ, αγαπώ, αγαπώμαι, είμαι εύτυχής!

Κατ' αυτήν εν τούτοις την στιγμήν ή της μικρής ταύτης αίθούσης θύρα ήνοιχθη, και θηρέτης τις άνήγγειλεν εις τόν Άλφόνσον ότι κυρία τις έζήτη να τω λαλήση.

Ο Άλφόνσος έκπλαγείς, τω ειπε να τó επαναλάβη.

— Μία κυρία, λέγεις; τί να με θέλει άρα γε;

— Και είναι νέα, είναι ωραία . . Ιωάννη;

— Νέα, μάλιστα, κυρία ωραία . . είναι πολλή ωχρά.

— Έστω, ειπεν ο Άλφόνσος μειδιάσας, ωραίαν ή δυσειδή, θα την δεχθώ· άλλ' επειδή δεν έχω μυστικά, θα την δεχθώ έδω, ένώπιόν σου, Λουίζα μου. Ας εισέλθη, Ιωάννη.

Μετά δύο στιγμας, ή ξένη παρουσίασθη επί του κτωρλίου του δωματός και άκίνητος διέμεινεν . .

Είς την θύαν αυτής, ο Άλφόνσος άνωρθώθη φρίκης εκπέμφας κραυγήν· ο όφθαλμός του έμεινεν άτελής, οι χαρακτήρες του προσώπου του συνετραχήθησαν, και ως κεραυνόβλητος επί της έδρας του επανέπεσε.

Τό βλέμμα της άγνωστου έκαρρώθη στιγμας τινας επ' αυτού· έπειτα τó μετέφερον επί της Λουίζης, πλήρες μίσους και πλήρες όργης. Τά ήγανακτισμένα αυτής χείλη ύπηνέωξε πικρόν μειδίωμα και προύχρησε βήμα προς τόν Άλφόνσον.

— Μη' πλησιάζης! ειπεν ούτος με φωνήν πνιγομένην και ως παράφρων· ποία είσαι λοιπόν; Βλέπω ένειρον, και σ' είσαι φάντασμα; . .

— Ησύχασε, επανέλαθεν ή ξένη με μειδίωμα βεβιασμένον· μη ο νους σου παραφέρεται; Μηπως πιστεύεις ότι οι νεκροί επανέζρονται από τόν τάφον;

— Και ή φωνή ή ίδια! . . έψέλλισεν ο Άλφόνσος μετά φόβου παγερού.

— Ναί, δεν είναι αλήθεια; και ή φωνή ή ίδια . . και τó πρόσωπον τó αυτό . . αλλά δεν θέλεις να την άναγνωρίσης, διότι αυτό θα έστενοχώρει τούς νέους σου έρωτας . . Την ειχες λησμονήσει έντελώς, την γυναίκα ταύτην, ήτις σοι έμφανίζεται ήδη ως συνειδότης έλεγχοις! . . Πόσην ανάγκην ειχες ώστε ή άβυσσος να μην αναρρίψη τά θύματα της! Νέα ένωσις, νέα εύτυχία, και εκ της αναμνήσεως λοιπόν της Όλγας τί έμεινε; τίποτε! τίποτε! . .

— Η Όλγα! ή Όλγα! επανέλαθεν ή Λουίζα με φωνήν σπαρακτικήν.

Η Όλγα έστράφη προς αυτήν· τó βλέμμα της έλαμπεν· ειχεν έκδικηθή. Ο Άλφόνσος άπολιθωμένος, έμεινεν άκίνητος και άφωνος. Η Λουίζα έκλαιεν. Η Λουίζα προσώχθει.

(άκλουθει.)

Ο ΕΝΔΟΞΟΣ ΦΙΛΑΡΓΥΡΟΣ.

Δύο σπουδασταί του πανεπιστημίου της Βαρσοβίας διεβδιανον ήμέραν τινά εκ της όδοῦ της κалуμένης Προάστειον της Κρακωβίας, ένθα ύπάρχει ο άνδριάς του βασιλέως Σιγισμόνδου, άνδριάς ού ή κορυφή ύψοῦται υπεράνω της πρωτευούσης της Πολωνίας, τó δε βάθρον περικυκλοῦται υπό αλύσεως, ούτως ειπείν, πωλητριών, αϊτινες πωλοῦσιν όπώρας, γλυκύσματα και παντοίων ειδών πράγματα. Οι δύο μας σπουδασταί σταματήσαντες εκεί έθεώρουν παράδοξόν τινά διαβάτην, προσελκύσαντα την προσοχήν αυτών διά της έκτάκτου φυσιογνωμίας του βαδίσματος και της ένδυμασίας του. Έφαινετο ούτος έχων πεντηκονταετή ή εξηκονταετή ηλικίαν, τά δε μαύρα μέλαινα αυτού ένδύματα, όλως κατατρεμμένα, επεκαλύπτον σώμα καταξηραμένον υπό κόπων και όδυνών· εύρύς πέτασος κατασελάζε τó ρυτιδωμένον αυτού πρόσωπον· τó βάδισμά του πλέον ή κατασπευσμένον ύ-

πεδείκνυεν ότι δεν ήτο ποσώς κύριος των όρών του. Και όμως ή ζωηρότης του παρίστα μίαν παράδοξον αντίθεσιν προς την ισχνότητα του σώματός του. Διευθύνετο και οὔτος προς τόν άνδριάντα· εκεί ίσταται, αγοράζει τεμάχιον άρτου αντί ένός σκούδου, κατατρώγει εν μέρος αυτού και κρύψας τó επίλοιπον έντός του θυλακίου του, επαναλαμβάνει την όδόν του, διευθυνόμενος προς τó άνάκτορον του στρατηγού Ζιουονάξεκ, όστις κατά την άπουσίαν του αυτοκράτορος Αλεξάνδρου, διείπεν εν τή Πολωνία την αυτοκρατορικήν εξουσίαν.

— Γνωρίζεις τόν παράξενον τούτον; ήρώτησεν ο εις των φοιτητών τόν σύννοδόν του.

— Όχι, δεν τόν γνωρίζω· άλλ' εκ της μισαράς του ένδυμασίας, εκ του καταξήρου άναστήματός του και της ζωώδους φυσιογνωμίας του, εικάζω ότι δεν άπατῶμαι έκλαμβάνων αυτών ως τινά όδηγόν επιταφίων πομπών.

— Δεν έπέτυχες, φίλτατέ μου· αυτός είναι ο των Στανίσλαος Στάζικ.

— Στάζικ! επανέλαθεν μετ' επιφωνήσεως ο σπουδαστής, θεωρών έκπληκτικότερον τόν εισερχόμενον έντός τῶς άνακτόρων του αντίθεσιλέως μισαρών εκείνον άνθρωπον. Και πῶς; εξηκολούθησεν, ο άνθρωπος ούτος ο τρέχων πεζῶς εν μέσῳ της όδοῦ, ο αγοράζων και τρώγων πενιχρότατα εν τεμάχιον άρτου, είναι ισχυρός, είναι πλούσιος!

— Ναί, ναί, είναι ο Στανίσλαος Στάζικ, επαναλέγει ο έτερος· ή δύνασο δε ποτε να πιστεύσης ότι υπό τó εύτελές τούτο εξωτερικόν εγκρυπτεται εις των την μείζονα άπολαύόντων επιβροήν ύπουργών μας, εις των ένδοξωτέρων σοφών της Ευρώπης;

Και έντως ο προσελύτας επί τοσοῦτον τά βλέματά των διά της παραδοξότητος της ένδυμασίας του και του βαδίσματός του ήτο αυτός ο Στάζικ, ύπουργός του Κράτους, πρόεδρος της ακαδημίας των επιστημών, ίππότης διαφόρων ταγματών, συγγραφεύς άξιός παντός λόγου, τῶσω μὲν έννεκα της πολυμαθείας του, όσω δε και έννεκα των πατριωτικῶν του αισθημάτων.

Ο άνθρωπος ούτος, τó εξωτερικόν του όποιου τοσοῦτον άντέκειτο προς την κοινωνικήν αυτού περιωπήν, ο τοσοῦτον ισχυρός όσον κατά τó φαινόμενον έδεικνύετο καταφρονητέος, και τοσοῦτον πλούσιος όσον εφαινετο πτωχός, άπασαν αυτού την περιουσίαν άφείλεν εις μόνον έαυτόν, ήτοι εις τά έργα του και την μεγαλοφυίαν του. Γεννηθείς παρ' άπόρων γοιένων, άφηκε την Πολωνίαν όπως άντλήση, εκ των ξένων σχολείων, τά φῶτα όσα εν τή ίδια του πατρίδι ν' άποκτήση ήδυνάτει. Διήλθεν έτη τινά εις τά πανεπιστήμια της Λειψίας και Γοτιγκης, εξηκολούθησε τας σπουδάς του εις τó διδασκαλείον της Γαλλίας υπό τούς καθηγητάς Βρισῶνα και Δομπεντῶνα, άπήλασε της φιλίας του Βουφφῶνος, έπεσκέφθη τας άλλεις και τας Απέγγινα, και επέστρεψε τέλος εις την

πατρίδα του, όπως διαδόχη επ' ωφελεία αυτής τὴν καρπὸν τῶν μακρῶν αὐτοῦ σπουδῶν καὶ πολυμύθων του ἀνακαλύψων.

Οὕτω δὲ συγκεντρώων ἐν ἑαυτῷ πολλὰς γνώσεις, φύσει ἐργατικός καὶ ἐνεκα τῆς σώφρονος αὐτοῦ διαγωγῆς παρὰ πάντων τιμώμενος, προσεκληθὴ παρὰ τινος τῶν πλουσιωτέρων τῆς Πολωνίας μεγιστάνων, ὅπως διευθύνῃ τοῦ τέκνου του τὴν ἐκπαίδευσιν. Μετ' οὐ πολὺ, καὶ αὐτὴ ἡ Κυβέρνησις ἐσπευσε νὰ ὠφελθῇ ἐκ τῶν προτερημάτων του, καὶ οὕτως ὁ Σταζίκ, βαθμηδὸν προήχθη εἰς τὰς πρώτας αὐτῆς λειτουργίας καὶ τὰ ὑψηλότερα ἀξιώματα. Ἡ οἰκονομία ἀφ' ἐτέρου τὸν κατέστησε πλούσιον. Πεντακῶσι δούλοι ἐκαλλιεργοῦν τὰς γαίας του, ἡ δὲ κινήτῃ του περιουσία τὸ πλεῖστον ἐκ κεφαλαίων ἐν τῇ τραπέζῃ κατατεθειμένων συγκειμένη, δὲν ἦτο κατωτέρα τῆς ἀκινήτου.

Ὅταν τις ἐκ τῶν ἀνθρώπων, οὓς τάττομεν ἐν τῇ σειρᾷ τοῦ λαοῦ, ὑψοῦται ὑπεράνω τοῦ ὄχλου, ἀδιαφόρως τῶν αἰς χορηγεῖ ἐκδουλεύσεων, ἀδύνατον νὰ μὴν ἐπισύρῃ κατ' αὐτοῦ τὴν κακολογίαν καὶ τὸ μῖσος. Ἡ μετριοφροσύνη ἐκδικεῖται ἀείποτε παρὰ τῆς συκοφαντίας. Ὡστε, ποσῶς δὲν εἶναι παράδοξον τὸ νὰ εὔρῃ ὁ Σταζίκ ἅμα φθᾶσας εἰς τοσαύτης ἐξουσίας περιωπῆν, ἀπείρους τοὺς ἐχθροὺς. Τὴν περιουσίαν του ἀπέδιδον εἰς τὰς ἠαυδοποιίας, τὴν ἀνύψωσίν του εἰς τὸ αὐλόδουλον, τὰς ἀγαθοεργίας του αὐτὰς, εἰς τὴν κενοδοξίαν του. Ἄλλ' ὅτι ἐδίδεν ὑπόστασιν τινὰ ἀληθείας εἰς τοὺς κακοβούλους τούτους θορύβους, ἦτο κυρίως τὸ ἐκτακτὸν τοῦ τρόπου του καὶ ἡ ἀκτανότητος του φιλαργυρία. Ἀληθὲς ὅτι ἐποίει κολοσαίας δωρήσεις ὑπὲρ τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς πατρίδος του, ἀλλ' ὁ λαὸς ἠδύνατο ποτὲ νὰ πιστεύῃ ὅτι αὐτὰ προήρχοντο ἐξ ἐλευθεριότητος ἀκραιφνοῦς, ὅταν ἔβλεπε τὰ εὐτελῆ αὐτοῦ ἐνδύματα, τὴν πλέον ἢ ποταπὴν τροφὴν του καὶ τὴν πλέον ἢ μετρίαν κοιτικίαν του;

Ἐκ τούτου δὲ, ὅτε διεβῆναι τὰς δόξας τῆς Βαρσωνίας, ὅλων τὰ βλεψόμενα ἐστρέφοντο εἰς τὴν ἐνδοξον αὐτὸν φιλάργυρον, πάντες τὸν ἐδείκνυσον διὰ τοῦ δακτύλου, αἱ δὲ μοσχομάγαλοι (gamins) ὠρόντο ἐναντίον τοῦ ἐκκατομμυριούχου τοῦ πεζῶς βαδίζοντος, ἀντὶ νὰ ὠχῆται ἐφ' ἀμάξης καὶ ν' ἀκολουθῆται παρ' ὑπερέτων.

Κατὰ συνέπειαν, καὶ περίξ τῶν σπουδαστῶν οὓς ἀνεφέραμεν, εἶχε σχηματισθῆ κύκλος τῆς ἀνθρώπων μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑπῆρχεν εἰς εὐγενῆς καὶ εἰς ἱερεῖς: πάντες περὶ τὸν ὑπουργόν, καὶ ἕκαστος τὸ ἐπ' αὐτῷ προσέθετον ἀνὰ ἕνα περιπαικτικὸν λόγον.

— Δι' ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀνεφώνησεν ὁ λευκομύσταχος εὐγενῆς, τοῦ ὁποίου ἡ ἐνδυμασία ἀνεκάλει τὴν ἐποχὴν τοῦ Βασιλέως Σιγισμόνδου, τίς δύναιτο νὰ εἴπῃ ὅτι ὁ ἀνθρώπος οὗτος εἶναι ὁ ὑπουργὸς τοῦ Κράτους! Ἐνώπιον τοῦ κοινοῦ δὲν εἶναι αὐτὸς ὁ τρόπος μεθ'

οὐ πρέπει νὰ παρίστανται τῆς γηραιῆς ἡμῶν πολιτείας οἱ λειτουργοί. Ὅταν ἄλλοτε ὁ πρωθυπουργὸς διήρχετο τὴν πρωτεύουσαν, συνοδία ἱππέων προηγείτο καὶ εἶπετο αὐτῷ, στρατιώται δὲ διέλυον τὰ σχηματιζόμενα κατὰ τὴν δίοδόν του πλήθη. Ἦδη, τί σέβας ὀφείλει τις πρὸς ἕνα φιλάργυρον, φοβούμενον ν' ἀγοράσῃ μίαν ἀμάξαν, καὶ τρώγοντα ἐν μέσῳ τῶν ὀδῶν τεμάχιον ἄρτου ὡς ἤθελε κάμει εἰς βακκενδύτης, ἀνευ στέγης καὶ ἀσύλου;

— Καταισχύνει τὸ ἱσραηλικὸν ἡμῶν σῶμα, προσέθεσεν ὁ ἱερεὺς: ἔγινε μοναχὸς, καὶ οὐδέποτε φαίνεται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ: ἡ καρδία του εἶναι ἐπίσης σκληρὰ, ὡς τὸ κιβώτιον ἔνθα περιέχονται οἱ θησαυροὶ τοῦ ὁ πτωχὸς δύναται ν' ἀποθάνῃ ἐκ τῆς πείνης, ἀλλ' αὐτὸς θέλει τῷ ἀρνηθῆ τὴν ἐλεημοσύνην καὶ βοήθειαν.

— Δέκα ἤδη ἔτη φορεῖ τὸ αὐτὸ ἐνδύμα, προσέθηκεν ἕτερός τις.

— Κάθηται κατὰ γῆς, ὅπως μὴ φθειρῇ τὴν καθέκταν του, ὑπέλαβεν ἄλλος, καὶ οὕτως ἕκαστος ἐπεδάρυνε τὴν κατηγορίαν, ἅπαντες δὲ ἐμυκτήριζον.

Νεανίας τις φοιτητῆς τοῦ πολυτεχνικοῦ σχολείου ἠκροάζετο ἐπίσης ἐν σιγῇ ταύτας τὰς κατασκευαστὰς τὴν καρδίαν του κατηγορίας: ὑπέφερε προφανῶς, ἀλλ' ἐντοσοῦτῳ ἐσιώπα: ἀλλ' ὅτε πλέον ἡ κακοβουλία ἐφθασεν εἰς τὸ ἄκρον αὐτῆς, μὴ δυνάμενος ν' ἀναστειλῇ τῆς καρδίας του τὴν ὄρμη, ἐστράφη πρὸς τὸν ἱερέα, καὶ

— Ὅφείλεις νὰ ὁμιλήσῃς μετὰ πλείονος σεβασμοῦ, τῷ λέγει, περὶ ἐνὸς ἀνθρώπου διακεκριμένου ἐπὶ τῇ ἐλευθεριότητι αὐτοῦ. Μὰς εἶναι ὅλως ἀδιάφορον τί νὲνδύεται καὶ τί τρώγει τροφῆ, ἀφοῦ τὴν εὐγενεστέραν τῆς περιουσίας αὐτοῦ ποιεῖ χρῆσιν.

— Καὶ τί ἔκαμεν; ἠρώτησεν ὁ ἱερεὺς.

— Ἡ ἀκαδημία τῶν ἐπιστημῶν ἐστρεφεῖτο οἰκήματος διὰ τὴν βιβλιοθήκην τῆς καὶ αἱ πρόσδοδοί τῆς εἶναι ἀνεπαρκεῖς πρὸς ἐνοικίασιν καταλλήλου. Τίς τῇ προσέφερεν ἐν μεγαλοπρεπέστατον ἀνάκτορον; δὲν εἶναι ὁ Σταζίκ;

— Ναι, ναι, εἶναι ὁ Σταζίκ, διότι εἶναι τοσοῦτον ἀπληστος ἐπαίνων ὅσον καὶ χρυσοῦ. Ἡ φιλοδοξία ὑπερνήκησε τὴν φιλαργυρίαν, διότι ἐγνώριζε κάλλιστα, ὅτι ἐκθαμβοὶ οἱ ἐφημερ δογράφοι ἠθέλον τὸν θεοποιήσαι.

— Ἡ Πολωνία ἀριθμεῖ ὡς πρώτῃν τῆς δόξης τὸν σοφὸν ἐκείνον τὸν ἀποκαλύψαντα τὸν νόμον τοῦ πλανητικοῦ συστήματος. Τίς δὲ ὕψωσεν αὐτῷ μασωλεῖον ἄξιον τῆς φήμης του; τίς εἶναι ὁ πλούσιος ἐκεῖνος, ὅστις ἐπροκάλεσε τὴν γραφίδα τοῦ Κανόνα ὅπως δικαιοσύνη τὴν μνήμην τοῦ Κοπερνίκου;

— Ναι, αὐτὸς ὁ ἴδιος Σταζίκ, ἐπανέλαβεν ὁ ἱερεὺς: ἀλλὰ, νέε μου φίλε, ἡ χριστιανικὴ ἐλεημοσύνη δὲν ἔχει χρεῖαν νὰ λάμπῃ διὰ τοῦ θορύβου

τοῦ κύσμου καὶ ὑπὸ τὴν λάμπην τοῦ ἡλίου. Θέλεις νὰ γνωρίσῃς ἕνα ἄνθρωπον; εἰσόδουν ἐντὸς αὐτοῦ καὶ κατερεύνησεν τὴν ἐσωτερικὴν του ζωὴν. Τὸν ὑπερόπτην τοῦτον φιλάργυρον, τὸν γνωρίζω ἄριστα... τὸν γνωρίζω ὡς ἐκ τῶν βιβλίων, ἀ εὐθεμοσίευσεν: οἱ ἄθλιοι χωρικοὶ γενάζουν ὑπ' αὐτὸν, καὶ εἰς τὰς ἐκτεταμένας αὐτοῦ γαίας, καταθλίβει πεντακοσίους δυστυχεῖς δούλους: ἀποστρέφεται τὴν πολυτέλειαν καὶ τὰς εὐχαριστήσεις τῆς εὐγενείας, ἀλλ' ἐν τοσοῦτῳ παραδεδομένος εἰς τὰς ἠδονὰς, πορεύεται κρυφίως εἰς τὸ θέατρον. Διὰ νὰ μὲ πιστεύσῃς δὲ, πορεύθητι καὶ σὺ εἰς τὸ θέατρον, ἐκλεξε τὴν εὐτελεστέραν θέσιν, ἢ μείνει εἰς γωνίαν τινὰ ἐν μέσῳ τῆς κατωτέρως τάξεως τῶν θεατῶν, ἐκεῖ θὰ εὔρῃς βεβαιότατα καὶ τὸν Σταζίκ. Ἐκτὸς τούτου, ὕπαγε ἅμα τῇ πρώτῃ εἰς τὴν οἰκίαν του, θέλεις εὔρει μίαν δυστυχῆ καὶ ὀλοφυρομένην γυναῖκα, καὶ ἕνα πλούσιον ψυχρὸν, ἄκαμπτον, καὶ ἀπωθούντα αὐτὴν ὁ πολυχρήματος θὰ εἶναι ὁ Σταζίκ, ἡ δὲ καταπεφρονημένη γυνὴ, θὰ εἶναι ἡ ἀδελφὴ του. Λοιπὸν, ὁ ἀνθρώπος οὗτος, ὅστις προσφέρει ἀνάκτορα καὶ ἀνεγείρει ἀνδριάντας ὅπως τύχη ἀνευρημῶν, ὠρεῖ μᾶλλον ν' ἀποζηρήνῃ τὰ δάκρυα τῶν χωρικῶν, οὓς καταπιέζει, καὶ τῆς οἰκογενείας, ἣν ἐγκαταλείπει.

Ὁ νεανίας ἠθέλησε ν' ἀπαντήσῃ, ἀλλ' οὐδεὶς τὸν ἤκουε. Ἀπορούμενος ὕθεν καὶ θρηγῶν ἀπεμακρύνθη κλονισθεὶς, αἰς τὸ ὀμολογήσωμεν, ἐν τῇ πεποισήσει αὐτοῦ ὡς πρὸς τὴν ἀγαθὴν ἰδέαν, ἣν εἶχεν περὶ τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις ἦτον καὶ εὐεργέτης του.

Τὸ ἑσπέρας δὲ, θέλων νὰ πληροφορηθῇ εἰὰν οἱ λόγοι οὓς ἤκουσεν εἶχοντο ἀληθείας, ἀπῆλθεν εἰς τὸ θέατρον: κατὰ παράδοξον σύμπτωσιν ἐπρόκειτο νὰ παρασταθῇ ὁ Φιλάργυρος. Ὁ Ζολκόβσκις, ἠθοποιὸς τὰ μάλιστα παρὰ τοῦ λαοῦ τῆς Βαρσωνίας ἀγαπώμενος, ἐμελλε νὰ μεταφέρῃ ἐπὶ τῆς Πολωνικῆς σκηνῆς μίαν τῶν ὠραιωτέρων τοῦ Μολιέρου κωμωδιῶν. Τὸ πλῆθος ἦτο τοσοῦτον ὥστε διεκωλύετο ἡ εἴσοδος τῆς αἰθούσης, πολλῶ δὲ δυσχερέστερον ἦτο τὸ νὰ εἰσδύσῃ τις πρὸς τὸ ὑπερφῶν, τοῦ ὁποίου αἱ θέσεις εἶναι προωρισμέναι διὰ τοὺς ἔχοντας μικρότατα τὰ θυλάκια (κίτινες εἶναι καὶ ἄπειροι), καὶ διὰ τοὺς Ἰουδαίους ἀνεξαιρέτως, εἰς οὓς μάλιστα ἡ μισαλλοδοξία ἀπείργει τὴν πρὸς τὰ θεωρεῖα καὶ πρὸς τὴν πλατεῖαν εἴσοδον. Ὁ νέος μας σπουδαστὴς ἀπεφάσισε νὰ διαχωρῆσῃ τὸ πλῆθος καὶ νὰ διέλθῃ δι' αὐτοῦ εἰσδύσας ἐντὸς τῆς αἰθούσης, φθάσει μὲχρι τοῦ ὑπερφῶν: ἀλλὰ μάτην οἱ ὀφθαλμοὶ του ζητοῦν τὸν ἀνθρώπον ὃν ἡ κοινὴ γνώμη κατεδικάζεν ἀντὶ, ὡς οὗτος ἤθελε, νὰ τὸν θαυμάζῃ, οὔτε τὸν εὔρει, οὔτε δύναται νὰ τὸν ἀναγνωρίσῃ. Τότε ἡ καρδία του σαιριτᾶ ἐκ χαρᾶς, ἀλλὰ δυστυχῶς ὀλίγον διαρκούς. Τὸ παραπέτασμα ὑψοῦται, χεῖμαρρος ἐπιπροσέθησεν χαιρετᾶ τὸν ὑποκριτὴν, ὅστις παρίστα τὴν ἐνδυμασίαν, τὰ σχήματα καὶ τὸ βάδιμα, τὸν Σταζίκ. Ὁ νεανίας ἀγωνιᾷ,

ἡ δὲ θλίψις του αὐξάνει ἐπὶ πλέον, ὁπότε τὸ ἐκ περιτριμμάτων συνιστάμενον ἐκεῖνο κοινὸν σφέρεται πρὸς τινὰ ἐκ τῶν μετ' αὐτοῦ, τὸν ὁποῖον καταβαρύνει διὰ τῶν σιριγμῶν καὶ μυκτηρισμῶν του. Ὁ δημοσίως περιυβριζόμενος οὗτος ἀνθρώπος ἦτον ὁ Σταζίκ. Τὸ δὲ πλῆθος, ἀναγνωρίζει ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ὑποκριτοῦ τὸν φιλάργυρον, καὶ ἀνευρίσκει τὸ θῆμα του ἐν τῷ προσώπῳ ἐκείνῳ ὕπερ ἐχρησίμευσεν ὡς ἀρχαίτυπον. Ὁ Σταζίκ ἄπορ ἀντιτάξας τὴν κατερικωτέραν γαλήνην εἰς τὰ σπασμώδη τοῦ κοινοῦ κινήματα, ἔμεινεν ἀδιάφορος μέχρι τοῦ τέλους τοῦ θεάματος.

Τὴν ἐπαύριον, ὁ μαθητῆς ἐπορεύθη εἰς τὴν κοιτικίαν τοῦ εὐεργέτου του, ἐκεῖ δὲ, συναπαντᾶ μίαν κλαίουσαν καὶ καταρομένην τοῦ ἀπανθρώπου ἀδελφοῦ τῆς γυναῖκα. Τοῦτο τὸν ἐξέπληξε καὶ καταθλίψεν τὴν καρδίαν του, τῷ ἐνέπνευσε μίαν ἀκλόνητον ἀπόφασιν. Σημειωτέον ὅτι αὐτὸς ὁ Σταζίκ τὸν εἶχεν εἰσαλεῖ εἰς τὸ σχολεῖον τῶν τεχνῶν, αὐτὸς τῷ προσέφερε τὰ μέσα νὰ ἐξακολουθῇ τὰς σπουδὰς του: ὁ νεανίας ὅμως εἶχεν ἀποφασίσει νὰ ἀπωθήσῃ τὰ δῶρα ταῦτα, μὴ ἐπιθυμῶν νὰ δέχεται εὐεργεσίας ἀνθρώπου μὴ συγκινουμένου ἀπὸ τὰ δάκρυα τῆς ἀδελφῆς του.

Ὁ σοφὸς ὑπουργὸς θεωρῶν εἰσελθόντα τὸν εὐνοούμενον τοῦ σπουδαστῆν, δὲν διέκοψε ποσῶς τὴν ἐργασίαν του, ἀλλὰ γράφων τῷ λέγει: Εἴσαι σὺ, Ἀδόλφε, τί θέλεις; Μήπως ἔχεις χρεῖαν βιβλίων; λάβε τα ἐκ τῶν βιβλιοθηκῶν μου. Μήπως σε λείπουν ἐργαλεία; ἀγοράσε τα εἰς λογαριασμὸν μου. Μήπως τὸ ποσὸν ὃ σε χορηγῶ εἶναι ἀνεπαρκές πρὸς τὰς ἀνάγκας σου; σε τὸ αὐξάνω κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σου. Ὁμίλησον καὶ εἰς φίλον, καὶ εἰς πατέρα σου.

— Ἀπεναντίας, ἦλθον νὰ σε εὐχαριστήσω διὰ τὰς πολλὰς εὐεργεσίας, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ σε προσθέσω ὅτι παραιτοῦμαι διὰ παντός ἀπ' αὐτῶν.

— Ἐγίνες πλούσιος;
— Ὁχι, εἶμαι, ὡς ἦμην πτωχός.
— Τὸ δὲ σχολεῖον τῶν τεχνῶν;
— Τὸ ἐγκαταλείπω.
— Ἀδύνατον! ἀνέκραξεν ὁ Σταζίκ ἐξιστάμενος καὶ ζητῶν νὰ εἰσδύσῃ εἰς τοὺς στοχασμοὺς τοῦ νεανίου. Σὺ ὁ ἱκανώτερος τῶν σπουδαστῶν μας, ἡ ἐλπίς τῶν μηχανικῶν μας... μὰ τὴν ζωὴν μου, τοῦτο δὲν θα γίνῃ ποτέ!

Ματαίως ὁ νεανίας προσεπάθησε ν' ἀποκρύψῃ αὐτῷ τὴν ἀλήθειαν, διότι ἐκ τῆς ἐπιμονῆς του, ὁ σοφὸς ὑπουργὸς ἐδυνήθη νὰ κατανοήσῃ τὴν εὐγενῆ τέλος ἐκείνην αἰτίαν, ἣτις ἐπενάργει ἐπὶ τοῦ προστατευομένου του.

— Θέλετε τῷ προσθέτει οὗτος, νὰ μὲ κάμετε καλὸν, δι' ἐξόδων τῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐργαζομένων δούλων σας καὶ τῆς πασχούσης οἰκογενείας σας. Ὁ Σταζίκ δὲν ἠδυνήθη νὰ κρύψῃ τὴν μεγίστην του συγκίνησιν, ἡ κεφαλή του ἐκάμφθη, ἐκ δὲ τῶν ὀφθαλμῶν του ἐπιπτον κρουνοὶ δακρύων. Μα-

τά τινες δὲ σιωπῆς στιγμῆς, σφίγγας τὴν χεῖρα τοῦ μαθητοῦ, τῷ εἶπεν μετὰ περιπαθείας.

— Φίλε νεανία, προσπάθει καὶ πρόσεχε μὴ κρίνης τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰς πράξεις αὐτῶν, εἰ μὴ μετὰ τὸ τέλος τῆς ζωῆς των. Δὲν ὑπάρχει ἀρετὴ μὴ καταμολυνθεῖσα ὑπὸ τινος ἐλαττώματος, ἀλλ' ἐπίσης, οὔτε συκοφαντία τὴν ὁποῖαν ὁ χρόνος νὰ μὴ φθάσῃ νὰ διασκεδάσῃ. Ἡ διαγωγή μου ἀληθὲς ὅτι εἶναι δι' ἐσὲ αἰνίγμα, αἰνίγμα ὅμως τῷ ὁποίῳ ἀδυνατῶ νὰ σοὶ δώσω τὴν λύσιν, διότι ἡ λύσις αὕτη εἶναι τὸ μυστήριον τῆς ζωῆς μου.

Βλέπων ὅμως ὅτι ὁ νεανίας ἐπέμενεν ἀκλόνητος ἐν τῇ ἀποφάσει του, τῷ προσέθεσε, — Κράτει καὶ ἀρίθμει τὸ ἀργύριον τὸ ὁποῖον σοὶ χορηγῶ. Θεώρει το ὡς δάνειον, καὶ ὅτε διὰ τῶν σπουδῶν καὶ τῆς ἐργασίας θέλεις καταστῆ καὶ σὺ πλούσιος, ἀπόδος αὐτὸ εἰς τινὰ ἱκανὸν νέον, ἐν ἀνάγκαις εὐρισκόμενον, ὅσον δ' ἀφορᾷ ἐμεῖ, ἀνάμενε τὸν θάνατόν μου, ὅπως δυνήθῃς νὰ δικάσῃς τὴν ζωὴν μου.

Ἐπὶ πεντήκοντα ἔτη ὁ Στανίλαος Στάζικ ἐπέτρπεν εἰς τὴν συκοφαντίαν ν' ἀμαυρόνη ὅλας τῆς ζωῆς αὐτοῦ τὰς πράξεις· ἀλλ' ἐγνώριζεν ὅτι ἔσεται ποτ' ἤμαρ καθ' ὃ ὀλόκληρος ἡ Πολωνία θέλει τῷ ἀπονεύμει δικαιοσύνην, θέτουσα αὐτὸν ἐν κεφαλίδι τῶν ἐλευθεριωτέρων καὶ τῶν μᾶλλον εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τῆς πατρίδος ἀρωσιωμένων ἀνδρῶν.

Τὴν 20 Ἰανουαρίου 1826, τριάκοντα χιλιάδες χωρικῶν κατοικῶν δακρυροούντων προσέδραμον περὶ τὴν νεκρικὴν αὐτοῦ κλίνην καὶ διένειμαν ὡς φυλακτῆρια τὰ τεμάχια τοῦ καλύπτοντος τὸ φέρετρόν του ὑφάσματος.

Στρατὸς ὀλόκληρος ἤθελε θεωρηθῆ ἀνίσχυρος, ὅπως διαλύσῃ τὸ ἄπειρον ἐκεῖνο πλῆθος, τὸν λαὸν τῆς Βαρσβῆας, προσφέροντα τὴν λατρείαν του πρὸς τὸν ἐνδοξὸν τοῦτον ἄνδρα. Ἡ διαθήκη του ἐπεξήγησε τὴν διαγωγὴν του, δούσα τὴν λύσιν τῆς φιλαργυρίας του καὶ τῆς περιουσίας του. Ναί, ἔλεγεν ἐν αὐτῇ, ἀληθὲς ὅτι ἐπέβαλλον ἐπ' ἐμὲ σκληρὰς στερήσεις, ἀλλ' ἔπραττον οὕτω, διότι πτωχὸς ὢν, δι' αὐτοῦ καὶ μόνου τοῦ μέσου ἠδυνάμην ν' ἀποκτήσω περιουσίαν, ἀλλὰ περιουσίαν ὅμως ἣν ἄπασαν, εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, προωρίζον ἐπ' ὠφελείᾳ τῆς πατρίδος μου.

Τὰς ἀπεράντους ἀς κατεῖχε γαίης διένειμεν εἰς 500 χωρικοὺς, τοὺς δὲ δούλους του ἐκῆρυξεν ἀπαντὰς ἐλευθέρους, καὶ κατέστησεν ἰδιοκτήτας. Ἰδρύσατο σχολεῖον, περ' ᾧ ἐδιδάσκοντο οἱ νέοι διαφόρους τέχνας. Εἰσήγαγε μεγάλαις βελτιώσεις εἰς τὴν μικρὰν πολιτείαν, ἣν αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐθεμελίωσε καὶ προῆξε κατὰ συγκατάθεσιν τοῦ αὐτοκατόχου Λεζιάδου.

Ἀφῆκε κεφάλαιόν τι ἀποτεταμιευμένον πρὸς βοήθειαν παντὸς χωρικοῦ καταστρεφόμενου ὑπὸ ἐκτάκτου συμβάντος. Ἐπέβαλε μετωπιαστὸν τινὰ ὄφρα ἐπὶ τῶν ἀπελευθερωθέντων δούλων, προωριζόμενον πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῶν γειτόνων οὕτινας

ἦσαν καταδεδικασμένοι (ὡς καὶ ἐκεῖνοι) εἰς τὴν δουλείαν καὶ τὰς ἀγγαρείας.

Ἀφοῦ τοιοιούτῳ ἔξησφάλισε τὴν τύχην τῶν χωρικῶν του, ὁ ἀείμνηστος Στάζικ προσέφερεν ἐξακοσίας χιλιάδας φλωρίων πρὸς ἀνέγερσιν ἐνός ἰδιόζοντος νοσοκομείου, πρὸς δὲ ἐκληροδότησε μεγάλας ποσότητας πρὸς εὐκολίαν καὶ βοήθειαν τῆς φιλοπόνου νεολαίας.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἀδελφὴν του, τῇ ἀφῆκεν τὴν αὐτὴν πένουσον ἣν κατεῖχεν καὶ ζώντος τοῦ ἀδελφοῦ τῆς· διότι ἡ γυνὴ αὕτη ἠγνοεῖ παντάπασι τὴν ἀξίαν τοῦ ἀργυρίου, καὶ ἐσπατάλει ἀδιακρίτως πᾶν ὅ,τι ἀπῆλαυν ἐκ τῆς ἀγαθοεργίας αὐτοῦ.

Ἐπὶ πολὺν χρόνον ὁ Στανίλαος Στάζικ ὑπῆρξε τὸ θυμὸν καὶ ὁ μάργος τῆς συκοφαντίας, ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ ὅμως πεντακόσια οἰκογένεια ἀποκτήσασαι εὐδαιμονίαν καὶ ἐλευθερίαν, καθεκάστην ὑψούσιν εὐγνώμονα καὶ ἰκετίδα φωνὴν πρὸς δικαιοσύνην τῆς μνήμης τοῦ ἐνδόξου φιλαργύρου.

(ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ) Ἰωάννης Κ. Γ.

ΘΗΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ.

ΠΕΡΙ ΓΥΝΑΙΚΟΣ.

Μέρος Α'.

(Συνέχεια, ὄρα φυλλάδιον 8.)

Ὅλοι οἱ μεγάλοι ἄνδρες γίνονται τοιοῦτοι, διότι ἔχουν μπετέραις μεγάλης ἀνατροφῆς, πολλῶν προσημάτων· ὅλοι οἱ μικροὶ, ὅλοι οἱ κακοῦργοι γίνονται τοιοῦτοι, διότι ἠτύχησαν, νὰ ἔχουν κακὰς καὶ διεφθαρμέναις μητέρας, καὶ ἀποροῦμεν πῶς οἱ νομοθέται δὲν φροντίζουν νὰ καταπαύσωσι τὴν μικρότητα, τὰς κακουργίας τοῦ ἀνθρώπου, διὰ τοῦ ὡς εἴρηται μέσου, ἀλλὰ νομοθετοῦν τὴν τιμωρίαν αὐτοῦ διὰ τὰς κοινωνικὰς κακίας του, τῶν ὁποίων αἴτιοι εἶναι αὐτοὶ οἱ νομοθέται, ἕνεκα τῆς ἀσουλίας των ἀποροῦμεν διατὶ δὲν ἐσκέφθησαν, ὅτι ὡς τιμωρεῖται ἡ κακία, οὕτω νὰ βραβεύηται καὶ ἡ ἀρετὴ, ἀποροῦμεν τέλος πῶς δὲν λαμβάνουν ὑπ' ὄψιν νομοθετοῦντες, ὅτι ἡ κακία, ὡς ἀπεδείχθη, δὲν καταπαύεται διὰ τῆς τιμωρίας, ἀλλὰ διὰ τῆς ῥιζηθῆν ἐξαλείψεως αὐτῆς, διὰ θεσπισμάτων σοφῶν, ἀπαθῶν καὶ ἐμψρόνων, διὰ τῆς ἐπιβέβησεως εἰς αὐτὴν τὴν οἰκιακὴν ζωὴν, καὶ πρὸ πάντων διὰ τῆς γενικῆς ἀρίστης ἀνατροφῆς τοῦ γυναικείου φύλου. Ἐν τούτοις μεταξὺ τῶν ψηγόντων τὰς γυναῖκας ὡς ἀνικάνους εἰς τὰς πολιτικὰς καὶ ἠθικὰς ἀρετάς, ὁ μὲν Πῶπ (ὁ Ἄγγλος) νομίζει ὅτι αἱ γυναῖκες εἶναι πολὺ ἀπαλαί, καὶ διὰ τοῦτο δὲν δύνανται νὰ διαφυλάξωσιν εἰς τὴν μνήμην αὐτῶν τὰς ἐντυπώσεις τῶν ἀντικειμένων ἐπὶ πολὺ, εἶναι

δὲ μελαγχρῖναι ἢ ξανθοὶ καὶ μόνον κατὰ τοῦτο διακρίνονται, ἀλλὰ νομίζομεν καὶ ἡμεῖς ὅτι ἀπατάται, διότι πλείστοι γυναῖκες ἐτίμησαν τὴν φιλολογίαν, τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας, ἐνῶ ἐὰν δὲν ἠδύναντο νὰ διαφυλάξωσι μνήμην τῶν διαφόρων ἐντυπώσεων, πῶς ἤθελον συρράψαι συγγράμματα τόσον σοβαρὰ καὶ περὶ σπουδάστα καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς σοφοὺς; ἄλλως, καὶ φιλοσοφικῶς ἐὰν ἐξετάσωμεν τὸ ἀντικείμενον τοῦ λόγου, θέλομεν εὑρεῖ ὅτι καὶ εἰς τὰ κυριώτερα τῆς μνήμης προτερήματα, τὴν ταχύτητα, τὴν ἀντίληψιν, τὴν θετικότητα τῶν ἰδεῶν καὶ τὴν ἐτοιμότητα τοῦ πνεύματος, αἱ γυναῖκες εἶναι ἐντελέσταται. Ἐὰν προσέλθωμεν εἰς τὰ σχολεῖα, θέλομεν ἶδει τὰ κοράσια νὰ προοδεύουν μᾶλλον τῶν ἀρρένων εἰς τὰ μαθήματά των, ἐὰν θεωρήσωμεν τὴν νηπιώδη καὶ παιδικὴν ἡλικίαν των θέλομεν εὑρεῖ ὅτι τὰ κοράσια ἀντιλαμβάνονται τῶν πραγμάτων καὶ πρῶτον καὶ σκεπτικότερον· ἐὰν εἰμεθα εἰς συναναστροφὰς θέλομεν ἶδει τὰς γυναῖκας νὰ καταλαμβάνουν κάλλιστα τὰς ἰδέας τῶν ἄλλων καὶ ν' ἀπαντοῦν πολλάκις εὐστοχώτερον τῶν ἀνδρῶν· ἐὰν παρατηρήσωμεν ὀρθῶς, θέλομεν γνωρίσει ὅτι αἱ γυναῖκες ὅ,τι μάθουν τὸ γνωρίζουν κελῶς καὶ τόσον τελειότερα, ὅσον τελειότερον εἶναι καὶ τὸ μάθημα καὶ ἱκανότερος ὁ διδάσκαλος· ἐὰν ἐπιστήσωμεν προσοχὴν εἰς τὰς συνομιλίαις τῶν γυναικῶν, θέλομεν ἶδει ὅτι ἡ ἐτοιμότης τοῦ πνεύματος αὐτῶν εἶναι καὶ γοργωτέρα καὶ, κατὰ τὰς περιστάσεις, ποτὲ μὲν σπουδαία ποτὲ δὲ ἀστεία. Περὶ δὲ ζωηρότητος τῶν αἰσθημάτων τοῦ γυναικείου φύλου τίς δύναται ν' ἀντίπη; ὁ ἔρω; αὐτῶν εἶναι ζωηρότερος τοῦ τῶν ἀνδρῶν καὶ διαρκέστερος, ἡ φιλοκαλία των, ἡ ἀφέλειά των, ἡ φιλανθρωπία των καὶ ἡ δικαιοσύνη των εἶναι τὰ μικρότατα τῶν προτερημάτων αὐτῶν.

Ὁ ἅγιος Κυπριανὸς κακίζει πολὺ μᾶλλον τὰς γυναῖκας, λέγων ὅτι εἶναι σεσημειωμέναι μὲ σατανικὰ ἐμβλήματα, ἀλλὰ καὶ οὗτος παχυλότατα ἠπατήθη εἰς τὴν ἀηθὴ ταύτην μεταφορὰν αὐτοῦ, διότι, ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι διὰ τῶν σατανικῶν ἐμβλημάτων μεταφορικῶς ἐννοῆ τὴν πονηρίαν τῶν γυναικῶν, οἱ ἄνδρες εἶναι πονηρότεροι αὐτῶν· ἐὰν ἐννοῆ τὰς κακίας των, πολλοὶ ἄνδρες εἶναι χειρότεροι αὐτῶν· ἐὰν τὰς ἀδυναμίας των, μήπως οἱ ἄνδρες δὲν ἔχουν ἀδυναμία; ἐὰν τὴν ἐπιβρόσιν των ἢ τὸ πνεῦμά των, τοῦτο τὰς τιμὰς ἐὰν τέλος ἐννοῆ τὰς φυσικὰς τῶν ἐλλείψεις, τίς ἀνευ ἐλλείψεων;

Ὁ Ἀριστοτέλης λέγει ὅτι αἱ γυναῖκες δὲν εἶναι ἄλλα παρὰ καλὴ τις ἀπάτη τῆς φύσεως, ἀλλ' ἀπῆτῃ προσθέτομεν ἡμεῖς, ἥτις, εὐχονται οἱ ἄνδρες, νομίζομεν νὰ διαρκῇ ἐν ὅλῃ αὐτῶν τῇ ζωῇ.

Ὁ Πιττακὸς πάλιν λέγει ὅτι τὸ μᾶλλον εὐμετάβλητον πρᾶγμα εἶναι ἡ βολὴ τῶν ὑδάτων καὶ ἡ διάθεσις τῶν γυναικῶν, ἀλλ' ἐσφαλεν, νομίζομεν, εἰς τὴν μεναφροάν του ταύτην ὁ Λεσβῖος σοφὸς, ἢ διότι ἔπαθε πολλὰ ἀπὸ τὰς γυναικῶν ἀξίως,

ὡν κατ' αὐτῶν ἐπραξεν, ἢ διότι ὁ αἰὼν ἐνῶ ἔζη αὐτὸς, ἦτον ὁ σιδαρῆς τῶν γυναικῶν αἰὼν, ἢ διότι δὲν ἐσπούδασε τοὺς χαρακτῆρας τοῦ γυναικείου φύλου, καθότι ἀπεδείχθη ὅτι αἱ γυναῖκες εἰς πολλὰ των αἰσθήματα, εἶναι τόσον σταθεραὶ, ὥστε δὲν ὑποχωροῦν οὔτε ἀπέναντι αὐτοῦ τοῦ πυρός καὶ τοῦ σιδήρου, ἄλλως ὅμως εἶναι γνώστῃν ὅτι οἱ ἄνθρωποι δὲν δύνανται νὰ ἦναι πάντοτε σταθεροὶ εἰς τὰς διαθέσεις των, καθότι τὸ κλίμα, ἡ κρᾶσις, ὁ τόπος, ὁ καιρὸς, ἡ λύπη, ἡ χαρὰ, τὰ πολίτευμα, ἡ ἀνάγκη, ἡ βία, τροποποιεῖ αὐτὰς διαφόρως καὶ πολλάκις ἀναγκαίως καὶ ὠφελίμως, ὅτι τὸ σύμπαν αὐτὸ καθεκάστην μεταβάλλεται καὶ τροποποιεῖται κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ δημιουργοῦ αὐτοῦ, ἄρα, ἀφοῦ τὰ πάντα μεταβάλλονται, πῶς καὶ αἱ γυναῖκες νὰ μὴ μεταβάλλωνται; Πρὸς τί ἤθελον χρησιμεύσει αἱ διαθέσεις τῶν ῥημάτων καὶ αἱ πτώσεις καὶ ἀνωμαλίαι τῶν ὀνομάτων;

Οἱ ἐπαινέται πάλιν τῶν γυναικῶν καὶ πρὸ πάντων ὁ εὐγλωττος Θωμαῆς, φαίνεται ὅτι ἐπαινοῦν αὐτὰς, πέραν τοῦ ἀληθοῦς, διότι τὰς ἀποδίδουν ψυχὴν τελειοτέραν τῆς τῶν ἀνδρῶν καὶ ὑπεροχὴν ἀπὸ μόνας τὰς ἀρετὰς αὐτῶν προερχομένην, ἀλλ' ἄς συγχωρηθῇ νὰ εἰπώμεν καὶ ἡμεῖς, ὅτι ἡ ὑπεροχὴ των ἐκπηγάζει πολλάκις καὶ ἀπὸ τὰ ἐλαττώματα των.

Ἄλλοι τέλος μετριότεροι, ὡς οἱ Μπομαρσὲ καὶ Ζιουῆς λέγουν, ἐκεῖνος μὲν ὅτι, ἐπειδὴ αἱ γυναῖκες ἔχουν φυσικὴν κλίσιν εἰς τὸ ψευδεσθαι, δύναται νὰ γένουσι ἀξιοτέρας εἰς τὴν πολιτικὴν ἢ οἱ ἄνδρες, οὗτος δὲ ὅτι οἱ μὲν ἄνδρες δαπανοῦν τὴν νεότητά των διὰ νὰ μορφώσωσι τὸ πνεῦμά των, ἐνῶ αἱ γυναῖκες γεννῶνται μὲ πνεῦμα, διότι εἰς αὐτὰς τὸ πνεῦμα ἐπιφοιτᾷ πρὶν τοῦ λογικοῦ, ὅθεν καταλαμβάνουν ταχύτερον, καὶ βλέπουν μὲν κάλλιστα, ἀλλὰ δὲν δύνανται νὰ παρατηρήσωσι καὶ πολὺν χρόνον, ἢ δὲ αἰτία νομίζομεν τούτου εἶναι, ὅτι αἱ γυναῖκες, περιωρισμέναι εἰς οἰκιακὸν βίον, ὑπόχροσι εἰς τὸ ἐπιτηρεῖν πᾶν τὸ ἐν αὐτῷ γινόμενον, γρηάσκουν ταχίως κατὰ τὰς ἰδέας, ἀλλὰ παρετηρήθη ὅτι πολλαὶ γυναῖκες, περιφρονήσασαι τὰ τοιαῦτα κωλύματα, ἀποκατεστάθησαν περιουστάται ἐν ὄλῳ αὐτῶν τῷ βίῳ. Ὁ Πλούταρχος ὅμως φρονοῦμεν ὅτι κάλλιον παντὸς ἄλλου εὖρος τὴν ἀλήθειαν οὗτος ὁμοιάζει τὴν γυναῖκα πρὸς τὰ πολύτιμα, περικαλλῆ καὶ εὐθραυστα ἐκεῖνα σκεῦη τὰ ὁποῖα ὑποκρύπτουσιν αἰωνίαν τὴν φλόγα, δι' ἧς χαλκεύονται οἱ πρῶτοι δεσμοὶ τῆς κοινωνίας καὶ συγγέονται τὰ γλυκύτερα αἰσθήματα, αἱ ἡδοναί, αἱ ἐλπίδες τοῦ ἀνθρώπου καὶ πᾶν ὅ,τι θερμαίνει καὶ ζωογονεῖ τὴν ὑπαρξίν του.

Τὸ ἔθνος ἐκεῖνο εἰς τὸ ὁποῖον αἱ γυναῖκες εἶναι περικαυμέναι καὶ εὐάγχοι, εἶναι τὸ ἐγδοξώτερον καὶ μᾶλλον φιλελεύθερον, ἀπ' ἐναντίας δὲ τὸ ἔθνος, ὑπερπεριφρονεῖ καὶ ἀφίησιν ἀπαιδεύτους αὐτὰς, εἶναι τὸ πλέον ἀδοξον, τὸ πλέον δούλον.

Οἱ Αἰγύπτιοι, οἱ Ἀσύριοι, οἱ Πέρσαι καὶ τόσα ἄλλα ἰσχυρὰ ἔθνη τῆς Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς, ὑπεδουλώθησαν εὐκόλως ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας καὶ Ῥωμαίους, διότι αἱ γυναῖκες αὐτῶν ἦσαν δούλαι τῶν συζύγων καὶ ἀδελφῶν των, διότι ἀφίνοντο εἰς τὴν μεγαλύτερην ἀμάθειαν.

Εἰς τινὰ ἔθνη αἱ γυναῖκες ἦσαν καὶ εἶναι ἀπαίδευτοι καὶ περιορισμένοι καὶ διὰ τοῦτο ἦσαν καὶ εἶναι ταῦτα κακὰ, διεφθαρμένα καὶ δεισιδαίμονα.

Εἰς τὴν Σπάρτην αἱ γυναῖκες ἦσαν γενναῖαι καὶ ἐλεύθεροι, ἀπολαύουσαι σέβας καὶ ὑπόληψιν, διὰ τοῦτο εἶχον ἄνδρας καὶ υἱοὺς ἥρωας, καὶ ὅλαι ἠδύνατο ν' ἀποκριθῶν ὡς ἡ γυνὴ τοῦ Λεωνίδα πρὸς τὸν Σατράπην, ὅστις ἐθαύμαζε τὴν ἰσοτιμίαν τῆς Δημοκρατίας τῶν Σπαρτιατῶν. « Ἐνταῦθα οἱ ἄνδρες δὲν λησιμονοῦν ὅτι τοὺς τίκτομεν ἡμεῖς. »

Εἰς τὰς Ἀθήνας αἱ γυναῖκες ἦσαν σεμναί, φρόνιμοι καὶ σοφαί, διὰ τοῦτο καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν φίλοι τῆς ἐλευθερίας, σοφοὶ καὶ ἐνθερμοὶ θιασῶται τῶν ὠραίων τεχνῶν καὶ τῶν ἐπιστημῶν.

Εἰς τὴν Ῥώμην αἱ γυναῖκες ἦσαν εὐάγωγοι, φιλελεύθεροι καὶ ἐνάρετοι, καὶ διὰ τοῦτο οἱ Ῥωμαῖοι ἀποκατεστάθησαν κοσμοκράτορες, διὰ τοῦτο δικαίως ἐκχυχτο διὰ τὸ πλῆθος τῶν μεγάλων αὐτῆς ἀνδρῶν· ἀλλ' ἅμα καὶ εἰς Σπάρτην καὶ εἰς Ἀθήνας καὶ εἰς Ῥώμην ἠμελήθη ἡ ἀνατροφή τῶν γυναιῶν καὶ ἠλαττώθη ἢ πρὸς αὐτὰς ὑπόληψις, ἢ ἐλευθερία καὶ ὁ σεβασμὸς, ἤρχισε καὶ ἡ διαφθορὰ, ἥτις ἐξουδένωσεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὰ περιεχθὲν ὀνόματα τοῦ Σπαρτιατοῦ, τοῦ Ἀθηναίου, τοῦ Ῥωμαίου.

(ἀκολουθεῖ).

ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ.

Ο ΙΑΤΡΟΣ ΡΕΚΑΜΙΕΡΟΣ.

Ἡ ἱατρικὴ, ἥτις εἶναι κράμα ἐπιστήμης καὶ τέχνης, ἀριθμεῖ εἴκοσι διδάκτορας σοφωτέρους τοῦ Ρεκαμιέρου, ἀλλ' οὐδὲ εἶχεν, οὐδὲ ἴσως θέλει ἀπολαύσει ποτὲ τεχνίτην αὐτοῦ ἐντελέστερον.

Γεννηθεὶς εἰς Βελλεῦ τὸ 1764 ἔτος, ἀνετράφη εἰς τὸ διδασκῆριον τῶν Ἰησοῦιτῶν ἢ Χριστιανικὴ πίστις ἀνεπτύχθη ἐν αὐτῷ, καὶ ἀκμαία διετέλεσε μέχρι τῆς τελευταίας του πνοῆς. Ὡς ἄνθρωπος καὶ ὡς ἱατρός, εὗρεν ἐν τῇ πίστει τὴν δύναμιν τοῦ αἶρειν τὰ ὄρη, ἄλλως τε, ἦτο προικισμένος συγχρόνως ἀπὸ ἰδιοτροπίαν, αὐτοματισμῶν καὶ ἰξυδέρκειαν, ὡς οὐδεὶς ἄλλος.

Ἡ ἱστορία τῆς ἱατρικῆς πράξεώς του, ἐὰν οἱ μαθηταὶ του δινηθῶσι ποτὲ νὰ τὴν συντάξωσι, θέλει φέρει χαρακτῆρα φανταστικοῦ διηγήματος, διακοπτομένου ἀπὸ θαύματα, καὶ δράματος πλήρους περιπετειῶν καὶ ἀέλπτων συμβάντων.

Ἐν τῷ ἀκρατήτῳ καὶ ἀδιακόπτῳ πολέμῳ κατὰ τῶν ἀνθρωπίνων πόνων, ὁ Ρεκαμιέρος ὠμοιάζε τοὺς ἀλανθάστους ἐν ταῖς παρατολμαῖαις αὐτῶν στρατηγούς, οἵτινες δι' ἐνὸς βλέμματος διορῶσι, δι' ἐνὸς λογισμοῦ ταυτίζουσι, καὶ διὰ μιᾶς πράξεως νικῶσιν. Ὁ ἐμπνεόμενος οὗτος αὐτοσχεδίως θεραπευτὴς ἔφερον εἰς ἀπληρησίαν τοὺς κλασικοὺς διδάκτορας, ἀντίποδας αὐτοῦ. Πάντες ἐφθόνουν αὐτὸν, οἱ πλείστοι ἦσαν ἐχθροὶ του, αὐτὸς δὲ τοὺς ἐξεδίκαιτο σώζων τοὺς πάσχοντας.

Ἰδοὺ χαρακτῆρες τινὲς τῆς ζωῆς του ὑπὸ αὐτοπτῶν μαρτύρων βεβαιούμενοι καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἀνδρὸς ζωηρῶς εἰκονίζοντες.

Τὴν Ρεκαμιέρον δὲν εὗρεν ἀπρασκέυχτον ποτὲ πάθος ὅσον καὶ ἂν ἦτον κεραυνόβλον. Ἐν τῇ ἐτοιμότητι τοῦ πνεύματός του, τὰ πάντα μετέβαλλεν εἰς μέσον θεραπείας, ἐν τῇ ἐπιτηδειότητι τῆς χειρὸς του, τὰ πάντα εἰς ὄπλον κατὰ τοῦ νοσήματος.

Νύκτα τινὰ ἐν ἐξοχῇ, ἐνῶ νέαν μητέρα ἔσωζεν ἀπὸ τοῦ θανάτου, ἡ τροφὸς ἐν τῇ παραζάλῃ της συνθλά τὴν μηρὸν τοῦ νεογνοῦ. Μηδὲν πρόχειρον μέσον ὑπῆρχε. Βοηθὸς, ἐργαλεῖα, φαρμακεῖον, τὰ πάντα ἠλλείπουν. Πᾶς ἄλλος εἰς τὴν θέσιν τοῦ Ρεκαμιέρου θὰ τὰ ἔχανε· αὐτὸς οὐδ' ἐταράχθη, ῥίπτει τὸ βλέμμα του περὶ ἑαυτὸν, ἀπαντᾷ ἐπὶ τοῦ τοίχου ἡμερολόγιον ἐκ χαρτονίου, τὸ κόπτει εἰς τεμάχια, φέρει ἡ τροφὸς ποδιᾶν κηρωτῆν, τὴν σχίζει εἰς λωρίδας, καὶ εἰς μίαν στιγμὴν τὸ κάταγμα τοῦ βρέφους κατηρτίσθη καὶ ὁ ἐπίδεσμος ἐπετέθη, ἀλλ' ἀπαιτεῖτο καὶ ἡ στερεώσις του... Ὁ Ρεκαμιέρος βλέπει ἐπὶ τινος θέσεως ἄμυλον, τὸ διαλύει, τὸ χυνεῖ ἐπὶ τοῦ ἐπίδεσμου, καὶ ἐπὶ βρέφους ἐσώθη ἀβλαβῆς. Οὐδεὶς ἐγνώριζε κάλλιον αὐτοῦ τὰς σχέσεις τῶν ἠθικῶν μετὰ τῶν φυσικῶν παθημάτων, οὐδ' ἐθεράπευε ἐπιτυχέστερα τὸ ἐν διὰ τοῦ ἄλλου.

Τὸ 1815, ἀξιωματικὸς Ἄγγλος παρεδόθη εἰς τὰς ἡδονὰς τῶν Παρισίων· μετὰ τὸ τέλος συμποσίου σαρδαναπαλικοῦ, οἱ καπνοὶ τεσσαρακονταεῖδων οἶνων, ἀναβάντες εἰς τὸν ἐγκεφαλὸν του, κατέστησαν αὐτὸν μανιώδη. Ὅθεν ἔσπα, ἔσχιζε, κατέστρεφε πᾶν τὸ πρακτικῶδες καὶ ἀπῆλπιζε τρεῖς περιδούλους σοφοὺς ἱατροὺς συνελθόντας περὶ τὴν κλίνην του. Οὗτοι, ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἀμηχανίᾳ των, εἶχον δεσμεύσει τὸν μανιώδη ἐπὶ τῆς κλίνης του, καὶ ἐπερίμενον τρέμοντες, τὸν θάνατόν του, διὰ τελευταίου παροξυσμοῦ.

Ὁ Ρεκαμιέρος προσκαλεῖται εἰς συμβούλιον ἐν λοισθίοις, (αὕτη ἦτον πάντοτε ἡ μερὶς τοῦ ἀνδρὸς) φθάνει εἰς τὸν ἀναστατωμένον θάλαμον, ὅστις ὠμοιάζε πεδῖον μάχης, παρατηρεῖ ἡσύχως τὸν δεσμευμένον κεραυνὸν, ἀφροῖοντα καὶ συνεσπασμένον ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν. Πληροφορεῖται περὶ τοῦ χαρακτῆρός του, περὶ τῶν προγεγονότων καὶ τῶν ἐξῆων του.

« Εἶναι εἰς τῶν γεναιότερων ἀξιωματικῶν

τοῦ Ἀγγλικοῦ στρατοῦ, τῷ ἀπεκρίθησαν, ὑπήκων τῇ πειθαρχίᾳ, τρέχων ὡς ἡ βολὴ εἰς τὸ σύνθημα τῆς προσβολῆς. Ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Οὐάτερλω αὐτὸς ἐκκαστός, ἐκυρίευσεν θέσιν τινὰ, ἀφήσας ὀπισθὲν του, ἐπὶ τοῦ πεδίου, δισχιλίους ».

Ὁ Ρεκαμιέρος δὲν ἐζήτησε περισσιτέρας πληροφορίας... ἀφήσας ἐκστατικούς τοὺς συναδελφούς του, ἐξῆλθε χωρὶς νὰ προφέρῃ λέξιν, καὶ κατέβη ἀνὰ τέσσαρας τὰς βαθμίδας. Μετὰ ἐν τέταρτον τῆς ὥρας ἐστράφη μετὰ δώδεκα βοηθῶν... ἀλλ' οἱ βοηθοὶ οὗτοι δὲν ἀνῆκον εἰς τὴν σχολὴν τῆς ἱατρικῆς, ἦσαν ἀπλῶς δώδεκα τυμπανισταὶ τῆς φρουρᾶς· αὐτοὺς εἰσήγαγεν εἰς τὸν θάλαμον τοῦ μανιακοῦ, φέροντας ἠρημένα τὰ τύμπανα καὶ τὰ πλήκτρα εἰς τὰς χειρὰς των... ὁ ἀξιωματικὸς ἐσπασμῶδες ἀδιακόπως ὑπὸ τοὺς παροξυσμοὺς τρομερᾶς παραφροσύνης.

— Φέρετέ μοι, εἶπεν ὁ Ρεκαμιέρος, τὴν στολὴν καὶ τὰ ὄπλα του...

Ἰπήκουσαν χωρὶς νὰ ἐνοήσῃ... ἔφεραν τὸ ἐρυθρὸν ἐνδυμα, τὰς ἐπωμίδας, τὴν περικεφαλαίαν, τὸ ζῆφος. Ὁ Ρεκαμιέρος ἔθεσε τὰ πάντα ἐπὶ τῆς κλίνης, καὶ διέταξε νὰ ἀποχωρήσῃ πάντες....

Ἀκολουθῶς ἐπανελάθε — κλείσατε τὰ παραθυρόφυλλα, σβύσατε τὰ φῶτα, καὶ ἀφήσατε τόσον φῶς, ὅσον ὑπάρχει ἐν στρατοπέδῳ, καθ' ἣν ὥραν κρούεται τὸ ἐγερτήριο.

Ἰπήκουσαν πάλιν καὶ ἰδοὺ ὁ ἱατρός μόνος ἐν σκιᾷ παρὰ τῷ πάσχοντι, καὶ οἱ δώδεκα τυμπανισταὶ παρὰ τὴν θύραν τοῦ δωματίου...

Τὶ μέλλει νὰ συμβῇ, ποῖα θέλει εἶσθαι ἡ λύσις τοῦ παραδόξου τούτου δράματος; ἐκάστου ἡ καρδιά πάλλει, ὅλων οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ τὰ ὦτα μένουσιν ἀνοικτά... Ὁ Ρεκαμιέρος μόνος, ἀπαθὴς καὶ ἀτάραχος, κάμνει σημείον διὰ τῆς χειρὸς του· τὰ δώδεκα τύμπανα κρούουσι τὸ πολεμιστήριο... καὶ θόρυβος γίνεται μέγας... Τότε οἱ κλασικοὶ διδάκτορες ἐξεφώνησαν, δύστηνε ἄρρωστε! ἐν μόνον ἔρκει κρούσμα νὰ σὲ φέρῃ εἰς τὸν τάφον. Ὁ δὲ ἀτάραχος Ρεκαμιέρος εἰς τὴν πρώτην κίνησιν τῶν πλήκτρων ἔλυσε τὰ δεσμά του μανιακοῦ καὶ ἀπέδωκεν αὐτῷ τὴν ἐλευθερίαν τῶν κινήσῶν του. Ὁ τρόμος ἔτρεψεν εἰς φυγὴν τοὺς γενναϊότερους, εἰς δὲ ἐκ τῶν σοφῶν ἱατρῶν ἐφώνησε προσπαθῶν νὰ σῆρῃ ἔξω τὸν Ρεκαμιέρον, « ἄθλιε, θὰ σὲ κοματιάσῃ. » — Ἄφες δὰ, ἀπεκρίθη αὐτὸς μειδιῶν καὶ σιγὴν ἐπιβάλλων, καὶ ἔμεινεν ἀκίνητος τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχων ἐπὶ τοῦ πάσχοντος, ὅστις ἀνεπήδησε πραγματικῶς μέχρις ὀροφῆς, ἀλλ' ἀπὸ τῆς μανίας εἰς θαυμασμὸν μεταβάς, προέβαινε καθ' ὅσον τὰ τύμπανα ταχύτερα ἐκρότουν τὴν προσβολὴν μετὰ δύο στιγμᾶς ἀνωρθῶθη ἐν πλήρῃ γνώσει, ἐπήδησεν ἀπὸ τῆς στρωμνῆς του, ἐνεδύθη τὴν στολὴν του, ὠπλίσθη, ἐκράζε τὸν ἱπποκόμον του καὶ ἐζήτησε τὸν ἵππον του.

Ὁ διπλοῦς καὶ ἰσχυρὸς κλονισμὸς δοθεὶς εἰς τὸ πνεῦμα καὶ τὸ σῶμά του εἶχε προξενήσαι τὸ (Εὐτέρ. φύλ. 9 τόμ. ΣΤ')

ὁποῖον προεῖδεν ὁ Ρεκαμιέρος θαυμασίον ἀποτέλεσμα. Ὁ πολεμιστὴς, πιστεύσας τὸν ἐχθρὸν πρὸ τῆς πόλης, ἀνεῦρεν ὄλον αὐτοῦ τὸ λογικὸν μεθ' ὀλης τῆς γενναϊότητός του, ἔβλεπε δὲ τοὺς περὶ αὐτὸν συνηγμένους μετὰ τὸν φυσικὸν θαυμασμὸν ἀνδρὸς ἐγειρομένου ἐξαίφνης.

— Ἰάθη, εἶπεν ἡσύχως ὁ Ρεκαμιέρος πρὸς τοὺς συναδελφούς του· δὲν σὰς μένει παρὰ νὰ τῷ προσδιορίσατε... περίπατον ἐφ' ἵππου.

Ἰδοὺ καὶ ἄλλο σπουδαιότερον παράδειγμα τῆς τόλμης καὶ τοῦ ἀσφαλοῦς βλέμματος τοῦ Ρεκαμιέρου.

Πρὸ δεκαετίας, ὠραία τις κόρη μεταφερθεῖσα εἰς Παρισίους ἐκ τινος ἐπαρχίας, ἐκινδύνευε ν' ἀπολεσθῆ εἰς τὸ ἄθος τῆς ἡλικίας της ὑπὸ τῆς μυστηριωδέστερας καὶ τῆς πλέον ἀκατανοήτου τῶν ἀσθενειῶν... Ἐπιπτεν εἰς ληθαργίαν, αἵτινες διήρκουν ἡμέρας χωρὶς ἐλαχίστου σημείου ζωῆς, ἔζη δὲ τρεφομένη ἀπὸ παγωτὸν βανιλίας ὡς ἐν κοχλιάριον. Μία ἀκτίς φωτὸς ἔρκει νὰ τὴν σβύσῃ ὡς λυχνίαν, μία κίνησις, καὶ ἐπιπτε εἰς ἀκίνησιαν θανάτου. Ὄφειλε νὰ μένη ἐξαπλωμένη ἐπὶ τῆς κλίνης της, ἐντὸς θαλάμου σκοτεινοῦ, ὑπὸ τὴν ἀγρυπνον φύλαξιν τῆς μητρὸς της, κατακλειστού ὡς ἡ λέαινα μετὰ τῶν σκύμων της.

Ἐκαστος ἄς κρίνῃ ἂν ἡ τάλαινα μήτηρ ἐσυμβουλευθῆ τὴν ἐπιστήμην τῶν ἱατρῶν. Πάντες, καὶ οἱ ἐγκρατέστεροι, ἐδίσταζον ἀπέναντι τοῦ διλήματος τούτου τοῦ θανάτου καὶ τῆς ζωῆς. Ἡμέραν δὲ τινὰ προσεκλήθη καὶ ὁ Ρεκαμιέρος μετὰ δύο ἐνδόξων συναδέλφων του· καὶ οὗτοι μὲν διέγνωσαν νόσημα τῆς καρδίας καὶ ὤρισαν ἀρμοδίαν θεραπείαν· μόνος δ' ὁ Ρεκαμιέρος διέγνωσεν ἀσθένειαν νευρικὴν καὶ εἶπε τῇ μητρὶ μετὰ τῆς τρομερᾶς ἀκριβείας του.

— Πρέπει νὰ σείσης τὴν θυγατέρα σου, Κυρία, καὶ ἐν πρώτοις νὰ τὴν φέρῃ εἰς τὰ θαλάσσια λουτρά ἐπὶ διτρήχου, Ἡ δυστυχὴς μήτηρ ἔμεινεν ἐμβρόντητος ἀπέναντι τοιαύτης ἀπροσδοκῆτου τόλμης. Εἶπε δὲ — Ἄλλ', ὦ ἱατρε, ἡ θυγάτηρ μου ἀδυνατεῖ νὰ ἐγερθῆ, χωρὶς νὰ πέσῃ πάλιν εἰς ληθαργίαν.

— Τὴν πρώτην ἡμέραν θὰ τὴν νομίσης ἀποθαμμένην, ἀπεκρίθη, τὴν δευτέραν θὰ ἐπαναλάβῃ τὰς αἰσθήσεις της... καὶ καθόσον οἱ σεισμοὶ ἔσσονται ζωηροί, καὶ ἐπανηλημένοι, κατὰ τοσοῦτον ἐγγρηγορότερα θὰ ἀγακτήσῃ τὰς δυνάμεις της, καὶ θὰ θριαμβεύσῃ κατὰ τῆς νόσου.

Ἡ μήτηρ δὲν ἐτόλμησεν οὐδὲ νὰ παραδεχθῆ τοιαύτην συμβουλήν, ἀλλ' ἠκολούθησε τοὺς ὀρισμοὺς τῶν ἄλλων δύο ἱατρῶν. Ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἐπὶ ἐν ἔτος ἐβάδισεν ἀπὸ τὸ κακὸν εἰς τὸ χεῖρον, καὶ μία ἔμεινεν ἐλπίς, τὸ νὰ τὴν ἐπαναφέρωσι ν' ἀποθάνῃ εἰς τοὺς κόλπους τῆς οἰκογενείας της.

Ἀλλὰ πῶς νὰ μεταφέρωσιν αὐτὴν ἀπὸ τῶν Παρισίων εἰς τὰ ἴδια; Ἡ μήτηρ τότε μνησθεῖσα τοῦ Ρεκαμιέρου, εὗρε θάρρος ἐν τῇ σταθερᾷ γνώμῳ:

τήσιν αὐτοῦ καὶ ἐπαθίβασε τὴν θυγατέρα τῆς ἐφ' αὐτῆς ταχυδρομικῆς ἐταξίδευσε δὲ κατὰ κράτος ἀποστάσεις μ' ὅλας τὰς δυνατάς προφυλάξεις, τρέμουσα εἰς ἕκαστον τίναγμα τῆς ἀμάξης μὴ ἰδῶσιν ἐξαπτιζόμενον τὸ ἀμυδρὸν φῶς τῆς ἀλαστροῦ αὐτῆς λυχνίας. . . Ἄλλ' ὦ τοῦ θαύματος! ὅσον οἱ πρῶτοι σφυγμοὶ ἐφάνησαν ὀλέθριοι, τόσον οἱ ἀκλόουθοι ἀπέβαινον σωτήριοι! Ὅσον αἱ κινήσεις ἐγένοντο διαρκεῖς, τόσον αἱ κρίσεις ἐβραχύνοντο, καὶ ἡ ἀδυναμία ἤλαττοῦτο. . . πᾶν ὅ,τι ἐθεωροῦτο ὡς κίνδυνος, ἐτρέπη εἰς φάρμακον σωτήριον. . . Ἐν συντόμῳ, ἡ προόρρησις τοῦ Ρεκαμιέρου ἐπληθύνθη, καὶ ἡ πάσχουσα ἔσθασε τὸ τέρμα τοῦ ταξιδίου τῆς ἀσυγκρίτως καλλίτερα, παρά ὅτε τὸ ἤρχισε.

Τοῦτο ἦτο ἱκανὸν ἵνα ἐξαγάγῃ τῆς ἀπάτης καρδίαν μητρός. . . Οὐδεμία τοῦ λοιποῦ δι' αὐτὴν ἀμφιβολία περὶ τῆς ὀρθῆς τοῦ Ρεκαμιέρου διαγνώσεως, δι' ἣ οἱ ὀρισμοὶ τοῦ ἀκριβῶς ἐξετελέσθησαν, περιεφέρθη ἡ θυγάτηρ ἐπὶ διτρόχου, ἐφ' ἵππου, ἐνισχύθη διὰ γυμνασμάτων ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ ἐν μέσῳ τῶν κυμάτων καὶ τῶν ἀνέμων τοῦ ὠκεανοῦ. . . Ἐνὶ δὲ λόγῳ τῆ ἀπεδόθη ἡ δύναμις, ἡ ὑγεία, ἡ χάρις ἐπανευρούσα δὲ ταῦτα πάντα, ἀπήλαυσεν ἐξ ἐπιμέτρου εὐτυχίαν καὶ δόξαν, καὶ φέρει σήμερον ἡ κόρη αὕτη ἐν τῶν ἐνδοξοτέρων ὀνομάτων τῆς γαλλικῆς φιλολογίας.

Τοιαῦτα ὄθεν ὁ Ρεκαμιέρος ἐπραττε θυμύσια μετὰ Θεοῦ τὸν ἐμπνέοντα τὴν διάνοιάν του· διότι ὡς ὁ Ἀμβρόσιος Παρῆ, οὕτω καὶ αὐτὸς ἔλεγε. — *Ἐγὼ μὲν εἰργάσθη, Θεὸς δ' ἐθεράπευσε.*

Ἀπὸ τοῦ 1820 μέχρι τοῦ 1830 ὑπῆρξεν ἰατρός τοῦ δημοτικοῦ νοσοκομείου (Hôtel Dieu), καθηγητῆς ἐν τῇ σχολῇ, μέλος τῆς ἰατρικῆς Ἀκαδημίας. . . Κατὰ τὰς Ἰουλιανὰς ἡμέρας ἐθυσίασεν ὅλας αὐτοῦ τὰς τιμὰς, μετ' εὐγενοῦς πολιτικῆς καὶ χριστιανικῆς πίστεως.

Ὡς δ' εἶπεν ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ ὁ Γιβέρτος, ἡ ἀληθῶς Ἀκαδημαϊκὴ καὶ διδακτορικὴ αὐτοῦ ἔδρα ὑπῆρξεν ἡ κλίνη τοῦ νοσοῦντος. Τὸ σύννον καὶ προσεκτικὸν ἦθος του, τὸ δξύνουν καὶ διαπεραστικὸν βλέμμα του, ἡ νοήμων φυσιογνωμία του, ὅλη φωτοβολοῦσα ἀπὸ σφοδρᾶν ἐπιθυμίαν πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ νοσήματος καὶ εὐρεσιν τοῦ ἰατρικοῦ ὁ λόγος του ὁ ζωηρὸς, ὁ εἰκονικὸς, ὁ ποιητικὸς, πάντοτε παρηγορητικὸς, ἐν τῇ ζωρότητί του, ἐνίοτε καὶ ἐν αὐτῇ τῇ παραξενίᾳ του· τὸ σύνολον αὐτὸ ἐνὶ λόγῳ τὸ σοφὸν ἅμα καὶ ἐσπευσμένον, τὸ σφοδρὸν καὶ ἐσκεμμένον, τὸ αὐθεντικὸν καὶ φιλάγαθον, ἐνήργει συνάμα ἐπὶ μὲν τοῦ πάσχοντος, διὰ τῆς ἐμψυχώσεως τῶν ἐλπίδων του, ἐπὶ δὲ τοῦ ἰατροῦ διὰ τῆς ἀνυψώσεως τῆς πεποιθήσεως καὶ τῆς γενναϊότητός του.

Τὰ ἔργα καὶ αἱ συγγραφαὶ τοῦ Ρεκαμιέρου περὶ καρδίνου καὶ χολέρας μένουσιν ὡς νόμοι τῆς ἐπιστήμης· εἰς αὐτὸν ὀφείλεται καὶ ἡ πρώτη ἐφευρέσις τῆς διὰ ψυχροῦ ὕδατος θεραπείας, ἀπὸ τινων

ἐτῶν θριαμβεύουσα κατὰ πολλῶν πεισματοῶδων νοσημάτων.

Ἐπὶ τῆς εἰσβολῆς τῆς χολέρας, ὁ ἀνὴρ ὑπῆρξεν ὑψιστος ἐν ἀφροσύσῃ καὶ ἐλέει, αἱ δ' ἀρεταὶ παρ' αὐτῷ ἦσαν καθημεριναὶ καὶ ἰδοὺ τὸ θαυμασιώτερον τοῦ βίου του μυστήριον, τὸ ὁποῖον ἐπὶ τοῦ τάφου του μᾶς ἐπιτρέπεται ν' ἀποκαλύψωμεν.

Ἐπὶ τεσσαράκοντα ὅλα ἐτῆ ἐνδόξου σταδίου, ὁ Ρεκαμιέρος πᾶσαν ἕκαστου μηνὸς τελευταίαν ἡμέραν ἐδέχετο ἐν τῷ σπουδαστηρίῳ του ἕνα ἱερέα καὶ μίαν καλογραίαν, εἰς οὓς παρέδιδε τὸ δέκατον τοῦ προϊόντος τῶν ἰατρικῶν ἐπισκέψεων καὶ συμβουλείων ἡ γραία ἐπιστάτις του μόνη παρίστατο εἰς τὴν μηνιαίαν αὐτὴν πράξιν. Ἡ ἀπιστία ὀφειλετῶν, τὰ δεινὰ τῶν ἐπαναστάσεων, οἰαδήποτε ἄλλη βιοτικὴ περιπέτεια ποτὲ δὲν ἐμπόδιζε τὸν φιλόνηρον ἰατρὸν ἀπὸ τῆς ἐκπλήρωσιν τῆς τόσον θεαρέστου πράξεως, οὐδ' ἔβολος ποτὲ ἐκ τοῦ ἱεροῦ τούτου φόρου παρεξέτραπη τοῦ εὐσεβοῦς προσδιορισμοῦ του.

Ἰπολογίσατε, ὦ ἀναγνώσταί (τὸ ὁποῖον ποτὲ δὲν ἔπραξεν ὁ Ρεκαμιέρος) εἰς τί ποσὸν ἀναβαίνουσι τὰ μηνιαία αὐτὰ ἐλέη, ἐπὶ ἡμισίον αἰῶνα, καὶ εἶπατε ἂν τοιαύτη διαγωγὴ δὲν εἶναι ἀξία τῶν πρώτων τῆς χριστιανισμοῦ χρόνων.

Τὴν 29 Ἰουνίου 1852 ὁ Ρεκαμιέρος ἤγε τὸ ἑβδομηκοστὸν ὄγδοον ἔτος τῆς ἡλικίας του· τὸ πνεῦμά του καὶ τὸ σῶμά του ἀκμαίας εἶχον τὰς δυνάμεις ἐπιστρέφων ἀπὸ ἰατροσυμβούλιον μετὰ τοῦ ἰατροῦ **Crouvillier** ἅμα εἰσῆλθεν ἐν τῇ οἰκίᾳ του, ἀπέθανεν ἀπὸ κεραυνώδη ἀποπληξίαν τῶν πνευμόνων, προσφθασας νὰ εἶπῃ — Θεέ, ἴλεως γενοῦ μοι!

Ὁ χριστιανὸς ἦτο ἔτοιμος, τὴν προτεραιάν εἶχε κοινωνήσει. . . τὸ δὲ μηνιαῖον δέκατον τῶν πτωχῶν, εὐρίσκατο μετροῦμενον ἐπὶ τῆς τραπέζης του. . . »

(Μετάφρασις)

Στέλλω σοι, φίλων ἀριστε, τὰ τοῦ Ρεκαμιέρου, ἐλπίζων νὰ τύχωσιν ἀναγνωστῶν καὶ ἐκ τοῦ συλλόγου τῶν σοφῶν τῆς πρωτεύουσας μας ἰατρῶν, ἐνθ', πρῶτοι οἱ καθηγηταὶ τῆς ἰατρικῆς σχολῆς ἐν τῷ Ὀθωνίῳ Πανεπιστημίῳ, τινὲς τῶν ὁποίων οὐχ ἤττονος τοῦ Ρεκαμιέρου θὰ κατεσταίνοντο προϊόντος τοῦ χρόνου, ὡς πρὸς τὰς θαυματουργοὺς ἰάσεις, ἂν ἐγνώριζον τὸν ἐχθρόν των, ἂν διὰ τῆς πίστεως τὸν ἐπολέμουν, μόνη γὰρ ἡ πίστις τὸν Ἀκαδημαϊκὸν τύπον νικά. Ἄλλ' οἱ πλεῖστοι; . . οἱ πλεῖστοι, ὦ φίλε, ὡς ὕλην τοὺς ἀνθρωπίνους πόρους θεωροῦντες καὶ μηδὲν διαλογιζόμενοι τὰς σχέσεις τῶν ἠθικῶν μετὰ τῶν φυσικῶν νοσημάτων, τὰ πάντα θεραπεύουσι τῇ σμίλῃ καὶ ταῖς συνταγαῖς, ἐκτὸς ἂν ὁ πάσχων μὴ καρτερήσας ἀποθάνῃ, εἰ δὲ καὶ ἐγκαρτερήσῃ, λέγουσιν αὐτῷ διδακτορικῶς, ἥδη ὑγιᾶ σε ἐποίησάμεν, πληρώσον ἡμῖν τὰ καθυστεροῦντα· καὶ ἂν ἔχη χειρὸν ἢ πρότερον ὁ πάσχων ἡμεῖς, λέγουσιν, ἐγνώσαμεν

καὶ ἤραμεν τὸ αἷτιον τῆς νόσου, ἂν δ' ὁ πάσχων πάσχῃ, τὴν φαντασίαν πάσχει.

Λόγου δ' αὐταῖς γινόμενου καὶ περὶ ἰσχύος τῆς ἰστορίας ἐν τῇ ἰατρικῇ, συστέλλουσι τὰ χεῖλη καὶ οἰκτιρμόνως γαλῶσιν ἐπὶ τοῦ λαλοῦντος, ὡς καὶ ἐπὶ πᾶν ὄστων τοῦ Ρεκαμιέρου λέγοντος — ἐγὼ ἐνήργησα, ὁ δὲ Θεὸς ἐθεράπευσε.

Βεβαίως δὲ καὶ οἱ πρῶτοι καὶ οἱ δεῦτεροι καὶ οἱ ὀλίγοι καὶ οἱ πολλοί, εἰς τὰ περὶ ἐλεημοσύνης

τοῦ Ρεκαμιέρου συνάμα θὰ ἐκφωνήσωσιν, « εὐγε τοῦ φιλονήρου, εὐγε τοῦ ἐλεήμονος! . . » Ἀτυχῶς ὅμως ὀλίγοι οἱ προσκαλούμενοι παρ' ἀσθενεῖ καὶ μὴ λέγοντες. — Ἡ ἰατρικὴ ἐστὶν ἡ ἀμπελος ἡ ἐμῆ. . .

Ἰγίαινε, φίλε, ὑγίαινε, καὶ ἂν ποτε νοσήσῃς, κάλεσον ἰατρὸν ἀρχαίκην ἔχοντα τὴν χριστιανικὴν πίστιν· ἂν ὑπάρχῃ, αὐτὸς μετὰ Θεοῦ σώσει σε.

Ξ. Ξ.

ΠΟΙΗΣΙΣ

Ο ΒΥΡΩΝ (1).

(Ἐκ τοῦ τελευταίου ἔργου τοῦ **Child-Harold**, ὑπὸ **A. Λιμαρτινίου**).

— 0 —

Ὦ! πῶς εἰς τὸ ἱστίον μου ἠδέως τῶν ἀνέμων στεναζ' ἡ αὐρα, καὶ θαρρῆεις τὴν ναῦν ἀναγνωρίζει. Τὸ κύμα, ὡς ἂν ἵππος τις θυμοῦ καὶ μένους γέμων ταχὺς τὸν ἀναβάτην του νοεῖ καὶ χρεμετίζει. . . Καὶ ἄλλοτε, ὦ κύματα, εἰς νῶτα τὰ γλαυκά σας Μ' ἐφέρετε πλανώμενον καθ' ὅλας τὰς ἀκτὰς σας,

Ὦ κύματα, τῶν σπλάγγων μου εἰκόνες θελλώδεις, Καὶ φθόγγοι, ὡς τῶν σπλάγγων μου οἱ φθόγγοι, θορυβώδεις. . .

Μ' ἐπαναβλέπετε, — πλὴν τίς εἶν' ἡδὴ ἡ ζωὴ μου; Ὦ! ἡ αὐτὴ, — ἐν πρόβλημα, μυστήριον, ἐρήμου Ἐρείπιόν τι μονωθὲν καὶ ἀμορφον, ἢ μία Πάντοτεινά βοϊζουσα τοῦ πόντου τρικυμία. Ἡ ἐν τι κύμα ὡς αὐτὰ τὰ κύματα, ποῦ πλάνου Ἐλαύνουσιν οἱ ἀνεμοὶ, κ' εἰς παραλίαις φθάνου, Ἀφρὸν σκορπᾷ καὶ γογγισμὸν, καὶ μετ' ὅσον ὁμοίως

Τοῦ πόντου, τρέχει πάντοτε καὶ τρέχει αἰωνίως. . . Ἐξῆσα, πλὴν τί ἐπραξα γενναίον, ἢ πρὸς ποῖον Ἦν ἡ ζωὴ μου χρήσιμος; Τὶ ἀσφαλὲς σημεῖον Ἀρίνω, θνήσκων, ἐπὶ γῆς τῆς διαβάσεώς μου; Εἰς τὰς μυρίας ἀτραποὺς ἐβάδισα τοῦ κόσμου,

(1) Τοῦ φιλέλληνος τούτου καὶ ἐνδόξου ποιητοῦ τὸν βίον καὶ τὴν εἰς Μεσολόγγιον τελευταίαν θέλομεν δημοσιεῦσαι προσεχῶς ἐν ἄρθρῳ πρωτοτύπῳ.

Εἰς ὅλας διημέρευσα, εἰς ὅλας ἐπλανήθη, Κ' ἠγνόουν ποῖαν ἐξ αὐτῶν νὰ πορευθῶ ἐκλήθη.

Πλὴν τὸ πλανᾶσθαι εἶναι ζῆν; ἀραγε δὲν ἐμφαίνει Ὁ βίος μας, ὁ οὐρανὸς σκοπὸν προωρισμένον, Πρὸς ὃν τὸ βῆμα στερέβει καὶ ἀπταιστον νὰ βαίνη; Καὶ πρὸς ἐκεῖνον ἡ Ἐλπίς, μὲ βλέμμα ἐστραμμένον· Εἰς τὰς ὁρμάς της ἂν ψευσθῆ, — νὰ εἴπῃ πεποι-
θυία·

« Ὅχι, δὲν μὲ ἀποπλανᾷ ψευδὴς ἐπιθυμία. »
Ἡ χελιδὼν αἰθέριος διώκουσα τὰς ὥρας,
Ἀπὸ τῆς ὄχθης καθορᾷ πρὸς ποῖας φεύγει χώρας.
Ὁ ναύκληρος, ἐὰν ἡ νύξ ἐπέλθῃ τῶν αἰθέρων
Φανὸν του ἔχει ὁδηγὸν ἐν μέσῳ τῶν ἀστέρων.
Ὁ ἀετὸς πρὸς ἥλιον πετᾷ, καὶ ἡ γλυκεῖα
Περιστερὰ τὸν κλωᾶ τῆς ἀναζητεῖ ταχεῖα.
Ἰπὸ ἀγνώστους οὐρανοὺς τὸ πλοῖον πελαγίζει,
Ἡ πρόμνη του πρὸς ἄβυσσον καὶ κλύδωνας παλαίει,
Ἀλλ' ἡ πυξὶς τὸ ὁδηγεῖ, κ' ἐνῶ εἰς σκότη πλέει,
Διὰ τοῦ διαστήματος τὸν πόλον ἀτενίζει.

Κ' ὁ ἄνθρωπος; . . . Μόνος αὐτὸς δὲν ἔχει τι σημασίαν,
Ἀστέρα ἓνα ὁδηγὸν εἰς τὸ ταξιδιὸν του,
Ἡ κύκλον μόνον ἡμερῶν διηνεκῶς ὁμοίων,
Κ' εἰς βῆμα ἕκαστον αὐτοῦ ἀλλάσσω τὴν ὁδὸν
του
Καὶ τὸν σκοπὸν του, ἴσταται, παλινδρομεῖ, προβαίνει
Κ' ἐν τῇ ἀμφιβολίᾳ του, ἐντὸς τοῦ χάους μένει.
II.

ΠΟΙΚΙΛΑ.

ΕΚ ΤΩΝ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΩΝ ΤΟΥ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΔΟΥΜΑ.

Περὶ ζωϊκοῦ μαγνητισμοῦ.
(Συνέχεια, ἴδε φυλλάδιον 8).

— 0 —

Εἶχεν εὐτονον, γλυκεῖον καὶ εὐστροφον τὴν φωνήν, ἀλλ' ἴστατο εἰς τὸ *contre-ci*. Τὴν διέταξα νὰ ψάλῃ καὶ ν' ἀναβῆ μέχρι τοῦ *contre-re*· καὶ ἔψαλε μ' ἐντελῆ ἐπιτυχίαν καὶ χάριν τὰς δύο τελευταίας ταύτας στροφάς, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον τῇ ἦτο ἀδύνατον γρηγορούση, καὶ τοῦ ὁποῖου ἀφυπνισθεῖσα, ἀνωφελῶς ἐπεσιράθη.

Ράπτριά τις εἰργάζετο εἰς τὸ συνεχὲς δωμάτιον. Ἐδῶσα εἰς τὴν ὑπνοβάτιδα μαχαίριδιον χάρτινον, ὡς ἀληθινόν, καὶ τὴν διέταξα νὰ σφάζῃ τὴν ῥάπτριαν ἐκείνην. Τότε δὴ, ὅσον αὐτεξουσίῃ ψυχικῆς δυνάμεως ἔμενον ἐν αὐτῇ ἐτι, ἐπανέστη, ἀπεποιήθη, συνεστράφη, εἶχετο τῶν ἐπίπλων· ἀλλ' ἤρκει νὰ θελήσω καὶ νὰ ἐκτείνω τοὺς βραχίονας πρὸς ἃν ἐπεθύμουν ν' ἀκολουθήσῃ διέθουν· ὑπήκουσε λοιπὸν, καὶ ἐχώρησε πρὸς τὴν ῥάπτριαν ὅλως ἐκπεπληγμένην, ὑψούσα τὸ μαχαίριον.

Οἱ ὀφθαλμοὶ της ἦσαν ἀνοιχτοὶ, καὶ τὸ πρόσωπόν της, ὠραιότατον ἄλλως, εἶχε λάθει παντομιμικὴν τινὰ ἔκφρασιν θαυμασίαν. Ἐξετέλει τὰς πράξεις ταύτας ὡς ἡ περιώνυμος ὑποκρίτρια μῖσις Φωσσὲ παριστώσα τὴν σκηνὴν τῆς ὑπνοβασίας εἰς τὸ δράμα τοῦ Ἀμλήτου. Ἐφριζεν ὁ εἰσαγγελεὺς ἀναλογισθεὶς τὴν ἰσχὺν ταύτην, ἥτις ἠδύνατο νὰ ἐξωθήσῃ καὶ ἄκοντα τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸ ἐγκλημα.

Ἀφοῦ δὲ, διὰ τῆς θελήσεώς μου, τὴν καθυστάσα, ἐδοκίμασα ἐπὶ τῆς Κ. Β. . . . καὶ τὸ πείραμα τῆς ἀπὸ μακρὰν ὁράσεως. Εἶχε γνωρίσει, καταλύσαντα ἄλλοτε εἰς Ζοανιὸν, τὸν συνταγματάρχην Σ. Μ. . . φίλον μου. Τὴν ἠρώτησα λοιπὸν ποῦ εὕρισκετο κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ὁ συνταγματάρχης καὶ τί ἔκαμνε.

Μοῦ ἀπεκρίθη ὅτι ὁ συνταγματάρχης Σ. Μ. . . εὕρισκετο ἐν φρουρᾷ εἰς Λυών, καὶ πρὸς τὴν στιγμήν εἰς τὸ καφενεῖον τῶν ἀξιωματικῶν· ὅτι συνωμίλει μετὰ τοῦ ἀντισυνταγματάρχου, ὄρθιος πλῆσιον τοῦ σφαιρηστηρίου.

Αἰφνης, ἔπειτα, εἶδε τὸν συνταγματάρχην ὠχρίασαντα, κλονούμενον, καὶ ζητήσαντα νὰ καθήσῃ ἐπὶ τινος ἔδρας.

Ὁ συνταγματάρχης εἶχε προσβληθῆ ὑπὸ ὀδονηροῦ κατὰ τὸ γόνυ ρευματισμοῦ.

Τὴν ἠγγίξα αὐτὴν τὴν ἰδίαν εἰς τὸ γόνυ καὶ ἐξέφρασα τὴν θέλησιν τοῦ νὰ ὑποστῇ τὸν αὐτὸν πόνον. Ἀφῆκε κραυγὴν, ὠχρίασε καὶ ἔχυσε ἄφθονα δάκρυα. Τοσοῦτον δὲ ἐτρομάξαμεν διὰ τὴν ὑποτιθεμένην ταύτην ὀδύνην ἥτις παρίστα πάντα τὰ φαινόμενα πραγματικῶν πόνου, ὥστε τὴν ἀφύπνισα.

Ἀπαξ ἀφυπνισθεῖσα ἐνθυμήθη ὅτι ἠθέλησα, καὶ ἐλησμονήσῃ ὅσα τὴν διέταξα νὰ λησμονήσῃ.

Ἐπειτα, ἤρχισα νέον εἶδος πειραμάτων ἐπὶ γρηγορούσης τῆς γυναικός.

Τὴν ἐκλείσα ἐπὶ κύκλου φανταστικοῦ τὸν ὁποῖον διεγάραξα μὲ τὴν βακτηρίαν μου, καὶ ἐξήληθα ἀπαγορεύσας αὐτῇ νὰ υπερβῇ τὸν περίβολον τοῦτον.

Μετὰ πέντε στιγμὰς, ἐπανήλθον καὶ εὗρον αὐτὴν καθήμενην ἐν τῷ μέσῳ τῆς αἰθούσης. Περιέμενε τὴν ἀδειάν μου διὰ ν' ἀναλάβῃ τὴν ἐλευθερίαν της.

Ἐκάθισεν εἰς γωνίαν τινὰ τῆς αἰθούσης, καὶ ἐγὼ ἐπῆγα καὶ ἐκάθησα εἰς τὴν ἄλλην ἄκραν. Τὴν προσεκάλεσα νὰ καταβάλλῃ ὅλας τὰς προσπαθείας της διὰ νὰ μὴ ἔλθῃ πρὸς ἐμὲ, καὶ ταυτοχρόνως τὴν διέταξα νὰ ἔλθῃ.

Ἐπιάσθη τότε ἀπὸ τὴν ἔδραν της· ἀλλὰ παρασυρθεῖσα ὑπὸ δυνάμεως ἀκατασχέτου, ἠναγκάσθη νὰ τὴν παραιτήσῃ καὶ ἔπεσε χαμαὶ ὅπως ἐκκλίνη τῆς περιγιγνομένης ἐν τῇ ψυχῇ της ἀντιδράσεως τῶν δύο θελήσεών μου, ἀλλ' ἡ προφύλαξις αὐτῆ ἀπέβη ἀνωφελής· ἦλθε πρὸς ἐμὲ ἔρπουσα. Ἀφοῦ δὲ ἦλθε πρὸ τῶν ποδῶν μου, εὐχερέστατα ἐπλη-

σίασα τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν κεφαλὴν της καὶ ὕψασα βραδέως τὴν χεῖρα· ἠγέρθη τότε ὑπακούσασα καὶ ἀκουσίως της εὐρέθη ὄρθια.

Ἐζήτησε ποτήριον ὕδατος· τὸ ἐγεύθη· ἦτο πραγματικῶς ὕδωρ. Ἐπειτα χωρὶς ν' ἀποθέσῃ που τὸ ποτήριον, χωρὶς τὸ ποτήριον νὰ τὴν ἀφήσῃ, τῇ εἶπον ὅτι τὸ ὕδωρ ἐκεῖνο ἦτο kirch (οἰνόπνευμα τι). Ἐγνώριζεν ἐντελῶς τὸ ἐναντίον, καὶ ὅμως εἰς τὸ πρῶτον ῥόφημα ἀφῆκε κραυγὴν γοερὰν· ἐνόμιζεν ὅτι τὸ στόμα της ἐφλέχθη.

Δυστυχῆς γύναι! νέον θελκτικὸν πλάσμα τὸ ὁποῖον βραδύτερον ὑπήγεε νὰ ἐμβαθύνῃ εἰς ἄλλο ὅλως διάφορον μυστήριον, τὸ τοῦ θανάτου, εἶπέ μοι, ἐκεῖ κάτω, ἐπελάθου τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ἦδη, ἢ μάλλον ἐτήρησας τὴν ἐνθύμησιν αὐτῶν;

Ἄν εἶπα τὰ πάντα περὶ μαγνητισμοῦ. Μὲ μένει ἀπ' ἐναντίας νὰ διηγηθῶ, ὅτι διὰ τῆς ἐπιρροῆς τούτου ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος εἶδον παράδοξότερον καὶ πλέον ἔκτακτον. Ὅτι δὲ θέλω διηγηθῆ καὶ ὅπερ ἔλαβε χώραν ἐπὶ παρουσίᾳ δώδεκα ἢ δεκαπέντε ἀτόμων εἶναι ἀπλὴ διήγησις κατὰ πάντα σύμφωνος πρὸς τὴν ἐκθεσιν τὴν ὁποῖαν συνέταξαν δύο θεαταὶ καὶ ἥτις ὑπεγράφη ὑφ' ὄλων ἡμῶν, διαρκούσης τῆς συννεδριάσεως.

Κατὰ τὴν εἰς Auxerre διαμονήν μου, ἐγνωρίσθη μετὰ τὴν οἰκίαν τοῦ Κ. Δ. . . ὁ Κ. Δ. . . εἶχε δύο τέκνα, τὸ μὲν ἄρβρον ἐξαετὲς, τὸ δὲ θυγάτριον, ἐνδεκαετὲς.

Ἡ Μαρία, οὕτως ὠνομάζετο ἡ θυγάτηρ τοῦ Κ. Δ. . . , ἦτο παιδίον ὠραῖον ὡς ὁ ἔρος ἢ μάλλον ὡς ἄγγελος· διότι αἱ παρεαὶ τοῦ ἦσαν ὠχραὶ, οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ μαῦροι καὶ σχεδὸν σοβαροί. Ἦτο πλάσμα λεπτοφυὲς καὶ ἀβρόν, ἀλλὰ μόνον τὰς ιδιότητας εἶχε καὶ τὸν νοῦν παιδίου τῆς ἡλικίας του, διὰ τοῦτο μέλις ἔδωκα προσοχὴν εἰς τὸ παιδίον τοῦτο, καὶ περιορίσθη νὰ εἶπα μόνον εἰς τὴν θυγατέρα μου,
— Παρατήρησε πόσον εἶναι ὠραῖον!

Τῆς αὐτῆς δὲ μετ' ἐμοῦ γνώμης οὕσα καὶ ἡ θυγάτηρ μου, ἐζωγράφησεν εἰκόνα τοῦ παιδίου γρηγορούντος.

Ἡμέρην τινὰ λοιπὸν ἐπρογευόμεθα εἰς ἐστιατήριον τι βλέπον πρὸς τὸν κήπον καὶ ἤμεθα εἰς τὰ ὀπωρικὰ· τὰ δύο παιδιὰ εἶχον ἀφήσει τὴν τράπεζαν καὶ ἐπαιζον μετὰ τῶν πρασιῶν καὶ τῶν ἀνθέων.

Καὶ πάλιν τὰ αὐτὰ τοῖς αὐτοῖς· τὸ θέμα τῆς ὀμιλίας ἦτο τὸ αἰώνιον περὶ μαγνητισμοῦ ζήτημα, ὅπερ ἐπανήρχετο περιοδικῶς, καὶ ἦν τοσοῦτω μάλλον ἐπαχθὲς δι' ἐμὲ, καθόσον συνήθως συνωδεύετο ὑπὸ ἀμφιβολιῶν κατὰ τῶν ὁποῖων οὐδεμίαν ἄλλην παρὰ τὰ πράγματα εἶχον ἀπόδειξιν. Ἐπειδὴ δὲ τὰ πράγματα ταῦτα ἐγίνοντο εἰς ἄλλο μέρος παρ' ἐνθα ἡ ἀμφισβήτησις ἐλάμβανε χώραν, ἠναγκαζόμην νὰ ἐκλέξω μετὰ τῶν παρευρισκομένων ἐν ἄτομον τὸ ὁποῖον ἔκρινα ἐπιτή-

δειον εἰς τὸν μαγνητικὸν ὕπνον, καὶ, ἐκὼν ἄκων, νὰ ἐνεργῶ ἐπὶ τοῦ ἀτόμου αὐτοῦ.

Ἄλλως τε, ὁ ἐν τῷ μυστηρίῳ τούτῳ μεμυημένος οἶδεν ὅτι καὶ δι' ἀμφοτέρους, τὸν τε μαγνητιζόμενον καὶ τὸν μαγνητιστὴν, ἡ ἐξάσκησις αὐτῆ ὑπάρχει ἐξίσου φορτικὴ.

Πρὸς ἀποφυγὴν λοιπὸν τούτου διηγήθη τινὰ τῶν ὅσα ἀνωτέρω ἀνέφερον, ἀλλὰ τὰ ὑπεδέχθησαν μετὰ τῆς μεγαλητέρας δυσπιστίας.

— Δὲν θὰ πιστεύσω τὸν μαγνητισμὸν, μὲ εἶπεν ἡ Κ. Δ. ἐκτὸς, παραδείγματός χάριν. . . καὶ ἐζήτησε τι, τὸ ὁποῖον νὰ τῇ φαίνεται ἀδύνατον, ἐκτὸς ἐὰν ἀποκοιμῆσατε τὴν κόρην μου Μαρίαν.

— Κράζετέ την' ἄς καθήσῃ εἰς τὴν θέσιν της, δάτε της; ἐν ζαχαρικὸν καὶ δύο ἢ τρία ὀπωρικὰ, καὶ ἐνῶ τρώγει θὰ προσπαθῆσω νὰ τὴν ἀποκοιμίσω.

— Καὶ δὲν ὑπάρχει οὐδεὶς κίνδυνος;
— Διατί;
— Διὰ τὴν υγείαν τῆς θυγατρὸς μου.
— Οὐδαίς.
— Μαρία!

Προσεκάλεσα τότε τὸ παιδίον, τὸ ὁποῖον ἐδραμε· τοῦ ἔβαλαν εἰς τὴν παροφίδα τοῦ ἐν ζαχαρικὸν καὶ ὀλίγα δαμάσκινα, καὶ τοῦ εἶπαν νὰ τὰ φάγῃ εἰς τὴν τράπεζαν.

Ἡ θέσις τοῦ ἦτο πλησίον μου, εἰς τὰ ἀριστερὰ μου. Ἐνῶ λοιπὸν ἐξηκολούθουν νὰ ὁμιλοῦν ὡς τίποτε νὰ μὴ προητοιμάζετο, ἔτεινα τὴν χεῖρά μου ὀπισθεν τῆς κεφαλῆς τοῦ παιδίου, καὶ μόνος ἐτήρησα τὴν σιωπὴν συγκεντρωμένος ἔχων πάσας μου τὰς δυνάμεις εἰς τὴν θέλησιν τοῦ νὰ ὑποστῇ τὸ παιδίον τὸν ὕπνον.

Μετὰ ἡμίσειαν στιγμήν τὸ παιδίον ἔπαυσε πᾶν κίνημα καὶ βεβουθισμένον ἐφαίνετο εἰς ἐξέτασιν δαμασκίνου τινός, τὸ ὁποῖον εἶχε φέρει εἰς τὸ στόμα του.

— Τὶ ἔχεις, Μαρία; τὸ ἠρώτησεν ἡ μήτηρ του. Ἀλλὰ τὸ παιδίον οὐδόλως ἀπεκρίθη· εἶχεν ἀπακοιμηθῆ.

Ἡ ὕπνωσις ἦν τόσο ταχεῖα, ὅσον οὐδ' ἐγὼ αὐτὸς εἶχον ἐλπῆσει.

Τοῦ ἀνέτρεψα τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ ἐρείσματός τῆς ἔδρας, χωρὶς νὰ τὸ ἐγγίσω, δι' ἀπλοῦ καὶ μόνου νεύματος, τὸ πρόσωπόν του ἐξεικόνιζε τὴν βαθυτέραν ἡρεμίαν.

Ἐπέρασά τὴν χεῖρά μου πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του, κάτωθεν πρὸς τὰ ἐπάνω, προτιθέμενος νὰ τοῦ ἀνοιξῶ τοὺς ὀφθαλμούς· οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ πραγματικῶς ἠνοιχθήσαν, αἱ κόραι ἐστράφησαν πρὸς τὸν οὐρανόν, καὶ λεπτὴ τις μαργαρώδης γραμμὴ ἐφάνη κάτωθεν αὐτῶν. Τὸ παιδίον εἶχε πέσει εἰς ἔκστασιν.

Ἐν τῇ καταστάσει ταύτῃ, αἱ βλεφαρίδες οὐδόλως ἠσθάνοντο τὴν ἀνάγκην τοῦ ν' ἀνοικοκλείωνται, καὶ ἠδύνατό τις νὰ πλησιάσῃ τὰ ἀντικείμενα ὅσον πλησίον ἤθελε εἰς τὰς κόρας, χωρὶς ὁ ὀφθαλμὸς του νὰ ταραχθῇ τὸ ἐλάχιστον.

Η θυγάτηρ μου ἔκαμε τὴν εἰκόνα του, ὡς καὶ ἄλλοτε, ἐνῶ ἦν εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην.

Τὸ παιδίον εὐρίσκειτο εἰς ἔκστασιν ἔμενε μόνον νὰ μάθωμεν ἂν ἤθελεν ὁμιλήσει.

Ἀπλὴ πρόσθεσις τῆς χειρὸς μου ἐπὶ τὴν χεῖρά του τοῦ ἔδωκε τὴν φωνήν· ἀπλὴ πρόσκλησις εἰς τὸ νὰ σηκωθῆ καὶ νὰ περιπατήσῃ τοῦ ἔδωκε τὴν κίνησιν.

Μόνον δὲ ἡ φωνὴ ἦτο θρηνώδης καὶ χωρὶς τόνον· ἡ κίνησις ἦτο πολλῶ μάλλον αὐτοκινήτου τινὸς μηχανικῆς κινήσις ἢ ἀτόμου ζῶντος.

Με τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνοικτοὺς ἢ κεκλεισμένους, πρὸς τὰ ἔμπροσθεν ἢ ἐπίνωτα, ἐπίσης εὐθὺ ἐδάδιζε καὶ με ἐντελῆ σταθερότητα.

Ἦρχισα ἀποχωρίζων αὐτὸ τῶν ἄλλων· Δὲν ἤκουε πλέον παρ' ἐμὲ καὶ εἰς ἐμὲ μόνον ἀπεκρίνετο ἡ φωνὴ τοῦ πατρὸς του, τῆς μητρός του ἔπαυσαν τοῦ νὰ ἐξικινούνται μέχρις αὐτοῦ· ἀπλὴ δὲ ἐπιθυμία ἐκ μέρους μου, διὰ νεύματος ἐκφρασθεῖσα, διέλυε τὴν ἀποχώρισιν ταύτην καὶ ἐπανέφερε τὸ παιδίον εἰς συνάφειαν μετ' ὁποιοῦδήποτε προσώπου, τὸ ὅποιον ἤθελα νὰ τοῦ δώσω ὡς ἐταστήν.

Τῷ διεβίβασα ἐρωτήσεις τινὰς εἰς τὴν ὁποίας ἀπεκρίθη με ὕψος τόσον ἐμβριθές, τόσον θετικόν, τόσον ἐχέρον, ὥστε ἤλθεν αἴφνης εἰς τὴν ἰδέαν τοῦ Θεοῦ του νὰ μ' εἰπῇ.

— Ἐξέτασέ το πολιτικά.

Τὸ παιδίον, τὸ ἐπαναλαμβάνω, ἦτο δωδεκαετής. Ὅλα λοιπὸν τὰ πολιτικὰ ζητήματα τῷ ἦσαν παντάπασιν ξένα· ἠγνόει ἐπίσης σχεδὸν καὶ τῶν πραγμάτων καὶ τῶν ἀνθρώπων τὸ ὄνομα. (ἀκολουθεῖ).

Ὁ ΔΑΝΙΗΛ ΒΕΠΣΤΕΡ. Ἐνῶ ἡ Ἀγγλία ἐθρῆνει τὸν ἥρωά της, ἡ Ἀμερικὴ ἐστερεῖτο ἐνὸς τῶν μεγάλων πολιτικῶν ἀνδρῶν της. Ὁ Βέπστερ ἐγεννήθη τῷ 1781, τὸ αὐτὸ ἐκεῖνο ἔτος, καθ' ὃ ἀνεκηρύχθη ἡ ἀνεξαρτησία τῆς Ἀμερικῆς. Καθ' ἣν στιγμὴν ἐμελλον νὰ ἐκλείψωσιν οἱ Οὐασινγκτῶνες, οἱ Ἰεφερόνες, οἱ Μονρόοι, νέα γενεὰ ἤρχιζεν, ἀξία ν' ἀκολουθήσῃ τὰ ἐνδοξα ἐκείνων ἴχνη, καὶ ἰκανὴ νὰ εὐρύνη τὰς τύχας τῆς Πατρίδος. Ὑπάρχει τὸ ἔργον τῆς Ηρανοίας ἐν τῇ γειτνιάσει τῶν τάφων τούτων καὶ τῶν κοιτίδων. Δὲν δύναται τις ν' ἀπελπισθῇ περὶ τοῦ μέλλοντος λαοῦ, ὅπου τὸ ἀνδρικὸν πνεῦμα καὶ αἱ ἀπλαὶ καὶ ἥρωϊκαί ἀρεταὶ τῆς ἐλευθερίας οὐδέποτε ἐναπολείπονται ἀνευ κληρονομίας.

Ὁ Βέπστερ κατήγετο ἀπὸ πτωχὴν οἰκογένειαν· δὲν ἔλαβε κατ' ἀρχάς τὴν πρέπουσαν παιδείαν καὶ μετὰ πολλὰς τοῦ πατρὸς του θυσίας ἐδυνήθη νὰ περαιωθῇ τὰς στοιχειώδεις σπουδὰς του. Τὸ στάδιόν του τὸ ἤρχισεν τὸ 1812, ὅτε ἐγένετο μέλος τοῦ Κοινοβουλίου. Ἐναντιώθη τότε εἰς τὸν ὕψῳ των ζητούμενον πόλεμον κατὰ τῆς Ἀγγλίας, καί,

πραγμα σπάνιον εἰς τὰς δημοκρατίας, διὰ τῆς πειθοῦς του καὶ τῆς εὐγλωττίας του, ἐγένετο δημοφιλῆς, εἰς ὑπόθεσιν ἥκιστα δημοτικὴν.

Τὸ 1823, ἦν ὁ πρῶτος, ἐπισπεύδων τὴν ἀναγνώρισιν τῆς ἐλευθερωθείσης Ἑλλάδος, καὶ ἐβοήθει τὰς προσπάθειάς τῶν Ἰσπανικῶν δημοκρατικῶν τῆς Μεσημβρίας πρὸς τὴν ἀνεξαρτησίαν. Αἱ Ἑλληνικαὶ ἐφημερίδες τῆς ἐποχῆς εἶχον ἀναγγεῖλαι τὴν γενναίαν ταύτην καὶ φιλέλληνα πρότασιν τοῦ ἀνδρὸς τούτου, καὶ ἐξεφράσθησαν μετ' ἀπείρου ἐγνωμοσύνης περὶ αὐτοῦ τε καὶ τοῦ σοφοῦ καὶ φιλάνθρωπου τῶν Ἀγγλαμερικανῶν ἔθνους (ὄρα *Philadelp* τοῦ Νόμου ἀριθ. 6 καὶ 8, 1824). Τρία ἔτη βραδύτερον ἤδρευεν εἰς τὴν Γερουσίαν, μάρτυρα τῶν ἀγώνων του τῶν ἐθνικωτέρων καὶ λαμπροτέρων. Τοσοῦτον δὲ ἐν αὐτῇ διεκρίθη, ὥστε ἡ γηραιὰ Εὐρώπη, εἰς τὰ ἐνδοξότερα αὐτῆς κοινοβούλια, δὲν ἔχει ῥήτορας, πρὸς οὓς νὰ μὴ δύναται νὰ παραβληθῇ ὁ πολίτης οὗτος τῆς Ἀμερικῆς. Ἀναμφιλέκτως, ὁ Δανιὴλ Βέπστερ ἦτο ὁ μέγιστος ῥήτωρ τῆς Ὁμοσπονδίας καὶ εἰς τῶν διασημοτέρων πολιτικῶν ἀνδρῶν της. Τελευταίον, διωρίσθη ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν.

Ὁ Δανιὴλ Βέπστερ δις παρουσιάσθη ὡς ὑποψήφιος εἰς τὴν προεδρίαν καὶ ἀπέτυχε δις, ὡς ὁ ἐνδοξος ἐκεῖνος Ἀρρῆς Κλάυ, ὅστις εἶναι ἐπίσης εἰς τῶν διασημοτέρων ἀνδρῶν, ὄχι μόνον τῆς ἱστορίας τῆς Ἀμερικῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς παγκοσμίου. Ἐνεταφιάσθη δὲ τὴν 29 Ὀκτωβρίου (ν. ε.) ἐν μέσῳ μεγάλης συρροῆς λαοῦ καὶ προπεμπόμενος παρὰ πολλῶν τῆς Ὁμοσπονδίας διασημῶν ἀνδρῶν, ἐν οἷς ἦτο καὶ ὁ Φραγκλίνος Πιέρς, ὁ ἐκλεχθεὶς ἐσχάτως Πρόεδρος τῆς Ἀμερικανικῆς Δημοκρατίας. Διατὶ ἕνα τοιοῦτον ἄνδρα νὰ μὴ ἔχη καὶ ἡ Ἑλλάς!

Τιμᾶ ἐν τούτοις τὴν Ἑλληνικὴν Βουλὴν ἡ γενομένη παρ' αὐτῆς ἀπόφασίς τοῦ ν' ἀναρτηθῶσι τὰ ὀνόματα τῶν δύο μεγάλων τούτων ἀνδρῶν, τοῦ Βεπστέρ τούτου καὶ τοῦ Κλάυ, ἀνηκόντων εἰς ἔθνος εὐεργετήσαν τὴν Ἑλλάδα, ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ Βουλευτηρίου.

ΣΥΜΒΟΛΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΑ.

Ὁ ἔρωσ εἶναι ἔρωσ. Δὲν ἐρώμεθά τινος διὰ τὰς πρὸς ἡμᾶς ἐκδουλεύσεις του, ἀγαπῶμεν μετὰ τὴν φύσιν μας καὶ τὰς ἐντυπώσεις μας, ὄχι δὲ μετὰ τὴν ἐγνωμοσύνην μας καὶ τὰς ἐνθυμήσεις.

Ἄ! ἐν τῶν προνομίων τῆς κοινωνικῆς καταστάσεως εἶναι καὶ τούτο· θέλουσιν ν' ἀγαπῶσιν, ἀλλὰ θέλουσιν νὰ γνωρίζωσι καὶ διατὶ, καὶ ἀπαιτοῦν εἰς τὰ τοῦ ἔρωτος, ὡς εἰς τὰ νομοσχέδια, αἰσιό-

λογικὴν ἔκθεσιν. Φεῦ! σχεδὸν πάντοτε αὕτη δὲν λαίπει.

(Κυρία Αἰμιλ. Γιραρδίνου, Μαργαρίτα ἡ δύο ἔρωτες.)

... Ἄλλ' ἡ κοινωνία, ἡ κοινωνία συγχωρεῖ ὡς τε νὰ ἦναί τις ἐν τῇ ἀληθείᾳ, καὶ ἡ ἀνθρωπίνη μοῖρα συγχωρεῖ ὥστε νὰ εὕρη τις τὴν εὐτυχίαν; (Ἡ αὐτή).

Ὁ ἔρωσ εἶναι δυστυχία, πάντοτε, καὶ ὅταν ἀκόμη εἶναι ἀμοιβαῖος, καὶ ὅταν, καὶ πρὸ πάντων διότι εἶναι εὐτυχής... εἶναι μέγα δυστύχημα... Ἄλλ' εἶναι δυστύχημα ὅπερ ποιεῖ ἀγαπητὴν τὴν ζωὴν, τούτο τὸ ὅποιον δὲν κατορθώνουν πολλὰκις αἱ εὐλογώτεραι καὶ βεβαίωτεραι εὐτυχίαι. (Ἡ αὐτή).

Ἡ πλευρὰ ἐξ ἧς ἐπλάσθη ἡ γυνὴ εἶναι ἐκ τοῦ ἀνδρὸς, ἀλλ' ἡ σὰρξ ἐξ ἧς ὁ θεὸς κατεσκευάσε τὴν γυναικεῖαν ὠραιότητα εἶναι ἔργον ἀληθῶς θεῖον.

Ὁ ἀνὴρ αἰείποτε ἀγαπᾷ. Ἐὰν ἐνίοτε φαίνεται, ὅτι δὲν αἰσθάνεται τὸν ἔρωτα, τούτο προέρχεται ἢ ἐκ τῶν κοινωνικῶν δεσμῶν οἵτινες συνέχουσι τὴν καρδίαν του, ἢ ἐκ τῆς σκληρᾶς φιλοτιμίας.

Καὶ ἐκεῖ ὅπου φαίνεται ἡμῖν ὕλη νεκρά, ζῶσι ψυχάι — καὶ ἐκεῖ ὅπου φαίνονται πάγη, φλέγονται πάθη.

Ἄπασαι αἱ ἐπιθυμίαι τοῦ ἀνθρώπου εἰς ἕνα τείνουσι σκοπὸν, τὴν γαλήνην τῆς ψυχῆς. Ἀλλὰ τὴν εἰρήνην ταύτην ἐπιζητεῖ ὁ ἄνθρωπος χωρὶς νὰ γνωρίζῃ αὐτήν. Ἐὰν τὴν ἐγνωρίζῃ, δὲν ἤθελεν ἔχει ἀνάγκην νὰ τὴν ζητῇ, ἤθελε τὴν ἔχει.

Ἡ ὀλιψία εἶναι ἐνίοτε ἀνταμοιβὴ ἢ τιμωρία· ἢ ἡδονὴ εἶναι ὡς ἐπιτοπολὺ τιμωρία ἢ ἀνταμοιβή. (Γωμαζαῖος).

ΧΡΟΝΙΚΑ.

Τὸ ἔτος 1852 ὡς ἀστραπὴ παρήλθε, παρήλθε μάρτυς ἐκπληκτικῶν συμβάντων. Ἡ Γαλλία, ἡ χώρα αὕτη τοῦ πολιτισμοῦ, τῶν φώτων, τῆς ἀστασίας τῶν φρονημάτων, ἐν βραχεῖ διαστήματι χρόνου ἔρριψε τὴν μοναρχίαν, ἐνηγκαλίσθη μετ' ἐνθουσιασμοῦ τὴν δημοκρατίαν, κατέστρεψεν αὐτὴν πάλιν, καὶ καθύδρισε αὐτοκρατορίαν, κλίνας τὸν αὐχένα εἰς ἄνδρα τολμηρὸν, τὸν ἀνεψιὸν τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος, Λουδοβίκου.

Τὸ δημοκρατικὸν πνεῦμα κατευνάσθη δι' ὅλης

τῆς Εὐρώπης, καὶ μόνον τινὲς εἰσέτι ἐξόριστοι ἐν Ἀγγλίᾳ ὄνειροπόλουσιν ἐπαναστάσεις. Ἡ Αὐστρία, Πρωσία, Οὐγγαρία διοργανίσθησαν ἐπὶ τῷ κρείττον καὶ ἡ πίστις τοῦ ἐμπορίου ἀνέλαβε τὴν πρῶτην τῆς ἰσχύν.

Ἐν Ἑλλάδι οὐδὲν οὐσιῶδες συνέβη· ἐν μόνον θαῦμα... ἐν διαστήματι ὀλοκλήρου ἔτους, τροποποιήσεις τινὲς ἐν τῷ ὑπουργείῳ ἔλαβον χώραν πάντοτε ἐπὶ τῷ αὐτῷ συστήματι. Ἡ κυβερνητικὴ μηχανὴ ὡς ἐξ αὐτομάτου κινεῖται, καὶ μόνον κινεῖται... ἀλλὰ πῶς δὲν ἐσταμάτησε; ἰδοὺ τὸ θαῦμα!!!

Αἱ ἐξωτερικαὶ εἰδήσεις τῆς δεκαπενθημέρου συγκεφαλαιούονται εἰς τὰ ἑξῆς. Ἐν Γαλλίᾳ αἱ Ἀρκτικαὶ δυνάμεις ἀνεγνώρισαν τὴν Αὐτοκρατορίαν καὶ ἡ ἀργοπορία αὕτη ἔδωκε τροφήν εἰς τὰς εἰκασίας πάντων. Ἡ Αὐστρία, Πρωσία καὶ αἱ ἄλλαι μικρότεραι ἐπικράτειαι τῆς Γερμανίας ἐκδηλοῦσι τὴν ἀρέσκειάν των περὶ τῆς διατηρήσεως τῶν ὀρίων καὶ περὶ τοῦ σεβασμοῦ τῶν συνθηκῶν· ὁ Λουδοβίκος Ναπολέων δώρισε 37 νέους Γερουσιαστὰς καὶ διοργάνωσε τὸν αὐτοκρατορικὸν οἶκον μετὰ μεγίστης πολυτελείας, ἐπανέφερε δηλ. τὴν πρῶτην Αὐτοκρατορίαν.

— Μεταξὺ Μοντενεγρίνων καὶ Ὀθωμανῶν ἐξακολουθεῖ ὁ πόλεμος μετὰ μικρὰς ζημίας ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν. Ὁ Ἰσμαὴλ Πασᾶς, διοικητὴς τῶν Τουρκικῶν στρατευμάτων, εἶχε φθάσει ἐκεῖ μετὰ πολλὴν ἀριθμὸν στρατοῦ,

οἱ Μοντενεγρίνοι ὑπεχώρησαν ἐκκενώσαντες ἐν φρούριον, ἀλλὰ δὲν ἐνικήθησαν ὀλοσχερῶς.

Νέα ἐσωτερικὰ δὲν ἔχομεν νὰ ἀναγγεῖλωμεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας μας· τὸ ὑπουργεῖον βαδίζει τὴν ὁδὸν τὴν ὁποίαν πρὸ καιροῦ ἐχάραξε, σύρον μεθ' ἑαυτοῦ τὴν πλειονοψηφίαν τῶν νομοθετικῶν σωμάτων. Ὁ Κ. Ι. Δελιγιάννης διατελὼν τμηματάρχης πρὸ δέκα ἐτῶν ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν Ἐξωτερικῶν ἐπροβιβάσθη εἰς τὴν θέσιν τοῦ γενικοῦ Γραμματέως ἢ ἀδιαφιλονείκητος ἰκανότητος του, ὁ πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν ζήλος του πρὸ καιροῦ ἐπροσκάλουσιν αὐτὸν εἰς τὴν θέσιν ταύτην, ὁ δὲ ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν ἀπέδωκε τέλος δικαιοσύνην εἰς τὸν ἀρχαιότατον τούτον ὑπάλληλον.

Τὴν 2 Ἰαννουαρίου ἐδόθη μέγας χορὸς εἰς τὰ Ἀνάκτορα, ὅπου πλέον τῶν 800 ἀτόμων παρήσαν· ἡ πολυτέλεια ἦτον μεγίστη, ὁ δὲ στέφανος τῆς ὠραιότητος καὶ τοῦ λαμπροῦ στολισμοῦ ἀπεδόθη εἰς βοώπην ἑλληνίδα φέρουσαν ἐσθῆτα λευκὴν με ἀνθὴ χλοερά· δὲν εἶναι ἔργον ἴσως τῆς Εὐτέρπης νὰ μνημονεῖται ἀτοπὸν τι ἀνατολικῆς καταγωγῆς πρὸ καιροῦ εἰσαχθὲν εἰς τοὺς στολισμοὺς τῶν Κυριῶν. Ὁ καθρέπτης εἶναι κακὸς σύμβουλος εἰς τὰς προβεβηκυίας γυναίκας· θέλουσαι νὰ μεταμορφωθῶσι εἰς ῥόδον, λαμβάνουσι μορφὴν μήκωνος· ἢ διαφορά ἀπεπαισθητος...

Τὸ θέατρον ἀκμάζει, πρὸ τινῶν ἡμερῶν ἐδόθη ἡ Λουκρητία Βόργια δύο πρόσωπα ἐξέχουσιν εἰς

τὸ μελόδραμα τοῦτο, ἡ ὑπέροχος μελωδὸς Μαριναγγέλη, ὑποκρινομένη θαυμασιῶς καὶ τραγουδοῦσα μελωδικῶς τὸ μέρος τῆς, καὶ ἡ Κ. Σαντολίνη (*contralto*) ἥτις ὑπὸ τὸ ἀνδρικὸν ἔνδυμα καλύπτει τὰς ὕβρεις τοῦ χρόνου, ἄδουσα μετὰ μεγίστης τέχνης.

Καταχωρίζομεν τὸ ἐπόμενον εἰδύλλιον ὡς προῦν νεανίου εὐφροῦς, παρέχοντος χρηστάς ἐλπίδας εἰς τὴν Ἑλληνικὴν φιλολογίαν.

Ο Κ Η Π Ο Σ.

Ἦρχίζον ἤδη τοῦ Φοίβου αἱ ἀκτῖνες
 Νὰ πορφυρῶσι τὰς ἄκρας τῶν ὀρέων,
 Κ' εἰς τῆς θαλάσσης τὸ στρώμα τὸ ὠραῖον
 Νὰ ἀντιλάμπῃ ἡ θεία του μορφή.
 Καὶ εἰς τὰ δάση γλυκὰ νὰ λαρυγγίζῃ
 Πρόδρομος νέας χαροποιᾶς πρώιας
 Ὁ ψάλτης τοῦ Ματοῦ, κ' εἰς τὰς θαλίας
 Τὰς ραντισμένας μὲ δρόσον νὰ πατῇ.
 Ὅτε τὴν πόλιν ἐγκαταλείψας, ἦλθον
 Εἰς κήπον πλήρη ναρκίσεων καὶ τριφύλλων,
 Μακρόθεν τόσον ἑλκυστικὸν, ποικίλον,
 Ὡστε ὁ νοῦς μου ἀκόμη ἀπορεῖ.
 Χορίας εἶδον ἐκεῖ παρθένων, νέων,
 Πλὴν τὴν αἰτίαν ποσῶς νὰ ἐνοήσω
 Δὲν ἠδυνάμην, καὶ θέλων ν' ἐρωτήσω
 Πρὸς νέαν τρέχω μονήρη, κατηφῆ.
 Αὐτὴ ὡς μ' εἶδε, μὲ βλέμμα συμπαθείας,
 « Ποῦ ἦλθες, λέγει, ποῦ ἦλθες, νεανία,
 Ἐνταῦθα πᾶσα μαραίνεται καρδία,
 Ἐνταῦθα ἔχει ὁ Ἔρως τὴν μονήν.
 « Κ' ἐγὼ ὁμοίως ὡς σὺ ἀπατηθεῖσα
 Ἀπὸ τοῦ κήπου τούτου τὰ τόσα κάλλη,
 Ἄπερ ὁ ἔρως πρὸς ἔλκυσιν προβάλλει,
 Ἦλθον ἐνταῦθα μὲ ὄψιν ἰλαράν.
 « Ἄλλ' ἰδὲ τώρα πῶς ἐγείνα, πῶς εἶμαι!
 Φεῦ! αἰωνίως τὰ πρσιᾶς μου ραίνου
 Πηγαὶ δακρῶων καὶ μὲ καταμαραίνου
 Φεύγουσ' αἱ ὠραὶ τῆς πρώτης μου ζωῆς.
 « Πρωτοῦ πατήσω ἐντὸς τοῦ κήπου τούτου
 Πόσον ὠραῖον ἐνόμιζα τὸν βίον!
 Καθὼς ὁ ναύτης τὸ ἄπιστον στοιχεῖον,
 Προτοῦ ἀφήσῃ τὸ ἔδαφος τῆς γῆς.
 « Κύτταξε κύκλω ὅπόσον πλῆθος εἶναι!
 Κύτταξε πόσον θρήνουσ' πικροὺς ἐκχύνου,
 Καὶ ὄλοι χεῖρας ἱκετικὰς ἐκτείνου
 Εἰς βρέφος φέρον λευκόφαια πτερά.
 « Βλέπεις ἐκείνην τὴν ἄμορρον φαρέτρην,
 Ἐκεῖνα βλέπεις τὰ ἰοδόλα βέλη!
 Ἐκαστὸν μίαν νὰ τρώῃ ψυχὴν μέλλει,
 Ἐξ ὅσων τώρα μαγεύει ἡ χαρά.
 — ὦ! Ποῦ εὐρέθην ὁ τάλας, τότε κράζω!
 Ποῦ εἶν' ἡ πῆλη, ἡ ἔξοδος ποῦ εἶναι;
 Ποῦ τῆς ψυχῆς μου αἱ χαρμοναὶ ἐκείναι;
 Ὅποῖον τώρα μὲ κατακαίει πῦρ!
 Ὅδηγήσέ με, φιλετάτη μου, νὰ φύγω
 Δὲν ὑπαφέρω ἐδῶ νὰ ἦμαι πλέον! ...

Κ' ἐνῶ ἐλάλου, βέλος ὡς λάβα καίον
 Πρὸς με τοξεύει τοῦ Ἔρωτος ἡ χεὶρ.
 Καὶ ἡ νεᾶνις τὸ στόμα μου κτυπῶσα,
 « Σιώπα, λέγει. ἔξοδον μὴν ἐλπίζης.
 Μὴ τὴν πληγὴν σου εἰς μάτην ἐρεθίζεις
 Ὅστις εἰσέλθει μένει διὰ παντός.
 Κ' εἰπούσα οὕτως πάραυτα μὲ ἀφίνει
 Καὶ μείνας μόνος τὰ πάντα αἴφνης χάνω,
 Κ' εἰς τὴν ὁδὸν μου ὁ ἄθλιος τυγχάνω,
 Πλὴν μ' ἄλλην ὄψιν καὶ λογισμῶν μεστός.
 Π. Μ.

Ο ΟΒΟΛΟΣ ΤΗΣ ΧΗΡΑΣ.

Ἡ ἀνωτέρω εἰκονογραφία παρίστανται ἀγαλμὰτι ἐκ μαρμαῦρου, ἔργον Εὐμιλίου Φευγέρου, ἐκτεθὲν κατὰ τὸ π. ἔτος ἐν τῇ ἐνιαυσίᾳ ἐκθέσει τῶν ὠραίων τεχνῶν. Τὸ ἀγαλμα ἐκρίθη πολλοῦ λόγου ἄξιον καὶ ἔτυχε γενικῶν ἐπαίνων.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

Ἡ Γρατσίελλα (συνέχεια). — Ἀστασία (διήγημα). — Ὁ ἐνδοξος φιλόργυρος. — Περὶ γυναικῶν. — Ἐπιστήμαι, ὁ ἰαγρὸς Ῥεχαμιέρος. — Ποίησις, ὁ Βύρων — Ποικίλα, Μαγνητισμὸς, ὁ Βεπαιτέρ. — Σύμβολα καὶ παράδοξα. — Χρονικά, — ὁ Κήπος. (ποίησις).
 ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑΙ. Ὁ Βύρων. — Ὁ Ὀβολὸς τῆς Χήρας.
 ΠΑΡΑΡΤ. ὁ Ὑποκόμης τῆς Βραζελοῦνης.